

Vlaamse
overheid

AGENTSCHAP PLANTENTUIN MEISE

Ondernemingsplan 2016

Jaarrapportering 2015

Vlaamse
overheid

**Agentschap
Plantentuin
Meise**

Ondernemingsplan 2016

**Plantentuin
Meise**

**Plantentuin
Meise**

1. Managementsamenvatting	4
2. De activiteitenprogramma 's	5
2.1. Biodiversiteit ontdekken en optekenen.....	5
2.2. Ecosystemen begrijpen	12
2.3. Plantendiversiteit veiligstellen.....	17
2.4. Ons wetenschappelijk patrimonium valoriseren.....	24
2.5. Planten en mensen (opnieuw) verbinden.....	31
2.6. Inspireren en informeren.....	36
2.7. State-of-the-art bezoekers- en onderzoeksinfrastructuur realiseren	42
2.8. De werking van de Plantentuin Meise optimaliseren	49
3. Budgettaire impact.....	64
4. Personeelsplan	65
5. Investeringsplan 2016.....	66
5.1. Investeringsen en werken uitgevoerd op dotatie en eigen middelen.....	66
5.1.1. Aankoop goederen/software	66
5.1.2. Infrastructuurwerken.....	66
5.1.3. Veiligheidswerken (opgenomen in jaarlijks actieplan)	67
5.2. Investeringsen en werken gepland op FFEU middelen.....	68
5.2.1. Renovatie buitentoiletten orangerie.....	69
5.2.2. Aanleg avonturenpad kas F	69

**Plantentuin
Meise**

Besproken en goedgekeurd op directiecomité: 12/01/2016; besproken en goedgekeurd op de raad van bestuur: 19/01/2016

1. Managementsamenvatting

Het ondernemingsplan 2016 bouwt verder op de verwezenlijkingen van 2015 en behoudt dezelfde operationele en strategische doelstellingen. De activiteiten van de Plantentuin blijven gefocust op zes activiteitendomeinen die aansluiten bij de 'Global Strategy for Plant Conservation', een strategie binnen de conventie van biologische diversiteit die ook door België werd geratificeerd: (1) Biodiversiteit ontdekken en optekenen; (2) Plantendiversiteit veiligstellen; (3) Ecosystemen begrijpen; (4) Planten en mensen (opnieuw) verbinden; (5) Inspireren en informeren, en (6) Ons wetenschappelijk patrimonium valoriseren. Daarnaast wordt in samenwerking met het Agentschap Facilitair Bedrijf gewerkt aan de opbouw van een state-of-the-art bezoekers- en onderzoeksinfrastructuur dankzij de beloofde investeringen van de Vlaamse overheid. Tot slot wordt de organisatie verder ontwikkeld conform de richtlijnen van Audit Vlaanderen, rekening houdend met de specifieke doelstellingen van de Vlaamse regering omtrent gelijke kansen en diversiteit.

In 2016 zijn er vier uitdagingen die bijzondere aandacht zullen vergen: (1) het wetenschappelijk onderzoek verder aanscherpen zodat de gelinkte bedrijfsindicator verder blijft stijgen, (2) het realiseren van een toeristisch businessplan en het verwerven van extra middelen van Toerisme Vlaanderen om in de toeristische infrastructuur te kunnen investeren, (3) het verder optimaliseren van de werking van de Plantentuin door het implementeren van de nieuwe organisatiestructuur en het uitvoeren van de aanbevelingen van Audit Vlaanderen. (4) Het realiseren van het ambitieus investeringsplan 2016 in combinatie met de verschillende lopende studies in het kader van de 1ste fase van het masterplan.

Tegelijk worden de opgelegde besparingen nauwgezet opgevolgd. In het personeelsplan 2016-2017 worden de voorziene personeelsbewegingen opgenomen. In dit document wordt eveneens een projectie gemaakt naar 2019. Uit deze projectie blijkt dat de Plantentuin de vooropgestelde besparingen kan behalen, zowel op personeelsbudget als in aantal personeelsleden. Er zullen wel extra externe middelen moeten worden gevonden (c. 90 KEUR) om twee cruciale functies te kunnen behouden.

2. De activiteitenprogramma 's

2.1. Biodiversiteit ontdekken en optekenen

Tot op vandaag blijft het totale aantal soorten van onze planeet onbekend. Veel soorten moeten nog ontdekt worden, vooral in de tropen en in bepaalde groepen zoals de zwammen en algen. Dit gebrek aan wetenschappelijke kennis draagt een groot risico in zich. Soorten zijn immers de fundamentele bouwstenen van ecosystemen en een grondige soortkennis is essentieel om te kunnen begrijpen hoe onze levende planeet werkt. Soorten ontdekken, beschrijven, benoemen en classificeren vormt de kern van ons wetenschappelijk onderzoek. Onze collecties bieden hiervoor een opmerkelijke en onvervangbare bron van informatie over planten en de wereld die ze bewonen.

Een verzameling als deze bevat belangrijk referentiemateriaal om een plant te identificeren en dient ook om de identiteit van duizenden plantennamen voor altijd vast te stellen. Herbariummateriaal en levende collecties kunnen aangewend worden om DNA stalen te verstrekken en wetenschappelijke waarnemingen te valideren. Botanische collecties spelen een belangrijke rol in het begrijpen en ondersteunen van het behoud van de biodiversiteit en zijn een ware goudmijn aan informatie.

Onze taxonomen gebruiken klassieke methodes zoals morfologie, histologie en anatomie, aangevuld met wetenschappelijke illustraties van onze tekenaars, en combineren dit met moderne technieken zoals het gebruik van een rasterelektronenmicroscop, digitale beeldvorming en DNA analyses. Hun werk draagt bij tot een wereldwijd aanvaarde, stabiele en wetenschappelijke indeling van alle levensvormen in een systeem dat de evolutionaire oorsprong reflecteert. De taxonomische gegevens en identificatiemiddelen zoals flora's, ontwikkeld door onze specialisten, zijn cruciaal voor vele andere onderzoeksdomeinen en ook voor commerciële doeleinden.

Strategische doelstelling (SD) I

De Plantentuin Meise versterkt zijn taxonomische expertise voor geselecteerde plantengroepen en wordt een belangrijke internationale speler in de beschrijving van de flora van de wereld.

Budget 2016 SD I¹: 189 KEUR (EQ0-IEEG2AH-WT)

VTE 2016 SD I²: 18,47 (13,22 NL + 5,25 FR)

Impact nieuwe organisatiestructuur, personeelsplan 2016 en besparingsplan 2015-2019:

- SD I valt onder het departement Onderzoek (met uitzondering van OD 1.4) met een nieuwe leidinggevende (A2) die extern zal worden gerekruteerd (huidige leidinggevenden a.i. aangesteld en geen wens om de positie verder in te vullen).
- Behalve bovenstaande rekrutering, geen wijzigingen in aantal personeelsleden of VTE, eventuele groei enkel mogelijk via externe projecten of interne verschuivingen met andere strategische doelstellingen. Ten opzicht van 2015 is er een stijging van 2 VTE ten gevolge van interne verschuivingen.

Operationele doelstellingen (OD) bij SD I:

¹ Budget zoals intern verdeeld onder de departementen en afdelingen na BO2016; het betreft enkel de werkings- en investeringskosten, niet de personeelskosten. De opdeling per operationele doelstelling is indicatief. Totaal budget is 4.011 KEUR zonder FFEU middelen.

² Personeelsinzet zoals vastgesteld op 1 januari 2016

Plantentuin Meise

- ODI.1: De Plantentuin Meise bestudeert de diversiteit en de evolutie van geselecteerde taxonomische groepen met een focus op Europa, tropisch Afrika en de poolgebieden.
- ODI.2: De Plantentuin Meise bestudeert de flora van België en publiceert op regelmatige basis in het Nederlands, het Frans en het Engels een update van de taxonomische referentiewerken voor België en de aangrenzende gebieden.
- ODI.3: De Plantentuin Meise publiceert de 'Flore d'Afrique centrale', 'Flore du Gabon' (samen met Naturalis) en de 'Fungus flora of tropical Africa' en coördineert het taxonomisch onderzoek voor deze regio's.
- ODI.4: De Plantentuin Meise publiceert de tijdschriften 'Plant Ecology and Evolution', 'European Journal of Taxonomy' (in consortium) en 'Dumortiera', en de reeksen 'Opera Botanica Belgica', 'Scripta Botanica Belgica' en 'ABC taxa' (in consortium).

**Plantentuin
Meise**

ODI.1: De Plantentuin Meise bestudeert de diversiteit en de evolutie van geselecteerde taxonomische groepen met een focus op Europa, tropisch Afrika en de poolgebieden.
Toelichting: Soorten ontdekken, beschrijven, benoemen en classificeren vormt de kern van ons wetenschappelijk onderzoek. Taxonomen specialiseren zich steeds in een welbepaalde groep van organismen, al of niet verder geografisch afgebakend. De Plantentuin Meise heeft een zeer sterke expertise in taxonomisch onderzoek naar lichenen, fungi en diatomeeën voor de cryptogamen en de bloemplantenfamilies Rubiaceae (koffiefamilie) en Balsaminaceae (Balsamienfamilie). Meer recent werd ook fylogenetisch onderzoek opgestart naar de Musaceae (bananenfamilie) op vraag van en in samenwerking met de afdeling plantenbiotechniek van de K.U.Leuven. Geografisch focust het onderzoek op Europa, Afrika en sub-Antarctica. Het onderzoek van de wetenschappers wordt ondersteund door technici voor de morfologische, anatomische en moleculaire studies.
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- De taxonomische expertise verstevigd voor de volgende bloemplantenfamilies: Rubiaceae (koffiefamilie), Balsaminaceae (Balsamienfamilie) en Musaceae (bananenfamilie) door gebruik te maken van een gecombineerde taxonomische-moleculaire-morfologische aanpak.- Positie versterkt als taxonomisch referentiecentrum voor Europese, sub-Antarctische en Afrikaanse lichenen, fungi en diatomeeën.
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Uitvoeren van de onderzoeksprojecten 2016 zoals goedgekeurd door de wetenschappelijke raad op de vergadering van 14 december 2015.
Geassocieerde bedrijfsindicatoren: wetenschappelijke output, inkomsten (binnenhalen externe onderzoeksprojecten)
VTE 2016: 12,27 (9,07 NL, 3,2 FR)
Verantwoordelijk personeelslid: <ul style="list-style-type: none">- N (NL) – te rekruteren departementshoofd Onderzoek
Budget 2016: 78 KEUR

<p>ODI.2: De Plantentuin Meise bestudeert de flora van België en publiceert op regelmatige basis in het Nederlands, het Frans en het Engels een update van de taxonomische referentiewerken voor België en de aangrenzende gebieden.</p>
<p>Toelichting: Flora's zijn onmisbare identificatie-instrumenten waarvan heel wat andere onderzoeksdisciplines (ecologen, bosbouwers,...) gebruik maken. In 2012 werd de 6de editie van de 'Nouvelle Flore de la Belgique' gepubliceerd. Het vormt een referentiewerk voor de identificatie van alle vaatplanten in België, het Groothertogdom Luxemburg en aansluitende delen van Duitsland, Frankrijk en Nederland en biedt informatie omtrent hun verspreiding, ecologie, enz. De flora richt zich op een breed publiek dat zowel studenten en wetenschappers als terreinbeheerders en amateur plantenliefhebbers omvat. Meer dan 1500 originele pentekeningen illustreren de determinatiesleutels en dragen bij tot de kwaliteit van het werk. Elke flora is echter aan veranderingen onderhevig (bv. nieuwe, vaak uitheemse soorten verschijnen terwijl zeldzame, inheemse soorten verdwijnen; verspreidingspatronen wijzigen; enz.) waardoor een regelmatige update noodzakelijk is. Recente moleculaire fylogenetische studies hebben bovendien een nieuw licht geworpen op de classificatie van de planten; met deze hernieuwde inzichten werd in de recentste editie van de 'Nouvelle Flore' nog geen rekening gehouden. Daarom werd kort na de publicatie van deze editie al gestart met de voorbereiding van een volledig herwerkte Belgische flora (hoofdauteurs: F. Van Rossum & F. Verloove) die een moderne classificatie zal toepassen, een iets ruimer gebied zal bestrijken (m.n. in Noord-Frankrijk), tal van recent ingeburgerde soorten zal opnemen, rijker geïllustreerd zal zijn (incl. verspreidingskaarten), enz. Bovendien zal deze flora geïmplementeerd worden in een 'web-based species information management system' (Linnaeus NG); hierdoor zal de flora ook online beschikbaar zijn en bovendien zal de herwerking in functie van toekomstige edities vlotter kunnen verlopen.</p> <p>Naast dit wetenschappelijk referentiewerk, wordt er ook gewerkt aan een meer populariserend werk, de Benelux flora. Hierbij worden hoog kwalitatieve foto's gecombineerd met wetenschappelijke sleutels, verspreidingskaartjes en korte beschrijvingen.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Publicatie Benelux-flora.- Online beschikbaar stellen van de Flora van België (Nederlands, Frans).- Publicatie van Nederlandstalige en Franstalige Nieuwe Flora van België, zowel in boekvorm als online (2018/2019).
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Uitgeven Benelux-flora.- Definitieve beslissing over gebruik digitaal platform voor het ontwikkelen van de nieuwe flora.- Updaten van oude flora in nieuwe platform (doorlopende actie tot 2019).
<p>Mijlpalen:</p> <ul style="list-style-type: none">- 2016: uitgave Benelux flora (NL, FR, ENG)- 2017: online versie Flora van België (NL en FR)- 2019: online en gedrukte versie van de Nieuwe Flora van België (NL en FR)
<p>Geassocieerde bedrijfsindicatoren: wetenschappelijke output; inkomsten (verkoop van flora's)</p>

**Plantentuin
Meise**

VTE 2016: 2 (1,6 NL; 0,4 FR)
Verantwoordelijk personeelslid: Fabienne Van Rossum (FR)
Budget: 35 KEUR

<p>ODI.3: De Plantentuin Meise publiceert de 'Flore d'Afrique centrale', 'Flore du Gabon' (samen met Naturalis) en de 'Fungus flora of tropical Africa' en coördineert het taxonomisch onderzoek voor deze regio's.</p>
<p>Toelichting: Doelstelling I van de 'Global Strategy for Plant Conservation' is het realiseren van een online flora van alle bekende planten. Flora's zijn immers belangrijke identificatie-instrumenten waarvan heel wat andere onderzoeksdisciplines (ecologen, bosbouwers,...) gebruik maken. De Plantentuin coördineert momenteel drie belangrijke internationale floraprojecten: 'Flore du Gabon' (samen met Naturalis), 'Flore d'Afrique centrale', en de 'Fungus flora of tropical Africa'. De vooruitgang voor deze laatste twee flora's was tot voor enkele jaren erg langzaam. De Plantentuin heeft in 2013 echter een nieuwe strategie ontwikkeld om de 'Flore d'Afrique centrale' af te werken in 15 jaar tijd. De strategie werd in 2014 uitgerold en de eerste resultaten werden reeds gepubliceerd. In 2014 werd de Plantentuin ook mede-uitgever van de 'Flore du Gabon', een flora die anders dreigde te verzanden. Hier wordt vooropgesteld dat de flora wordt afgerond tegen 2019. De 'Fungus Flora of Tropical Africa' is een veel groter project, terwijl het aantal experten beperkter is. Daarom is het belangrijk een strategie op te stellen waarbij in Afrika mensen worden opgeleid om de flora op een redelijke termijn te kunnen realiseren.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Flore d'Afrique centrale (FAC): 1.250 soorten behandeld in verschillende volumes (foutief cijfer opgegeven in 2015).- Flore du Gabon (FDG) afgewerkt.- Fungus flora of tropical Africa: realistische strategie ontwikkeld om deze Flora verder te publiceren, inclusief het ontwikkeling van een online platform.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Publicatie van 6 volumes met behandeling van 150 soorten voor Flore d'Afrique centrale.- Bepalen van e-flora platform voor Flore d'Afrique centrale en Fungus flora of tropical Africa.- Publicatie van 2 volumes met 350 soorten voor Flore du Gabon.
<p>Mijlpalen:</p> <ul style="list-style-type: none">- 2017: strategie ontwikkeld voor de 'Fungus flora of tropical Africa'- 2019: 'Flore du Gabon' volledige gepubliceerd- 2030: 'Flore d'Afrique centrale' volledig gepubliceerd
<p>Geassocieerde bedrijfsindicator: wetenschappelijke output</p>
<p>VTE 2016: 2,95 (2,35 NL, 0,6 FR)</p>
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none">- Marc Sosef (NL) – Flore d'Afrique centrale en Flore du Gabon- Jérôme Degreeef (FR) – Fungus flora of tropical Africa
<p>Budget 2016: 16 KEUR</p>

ODI.4: De Plantentuin Meise publiceert de tijdschriften 'Plant Ecology and Evolution', 'European Journal of Taxonomy' (in consortium) en 'Dumortiera', en de reeksen 'Opera Botanica Belgica', 'Scripta Botanica Belgica' en 'ABC taxa' (in consortium).
Toelichting: De Plantentuin werkt actief mee aan de publicatie van een aantal tijdschriften en boekenreeksen. Dit is belangrijk om twee redenen: (1) de publicaties worden gebruikt als inzet voor ruilovereenkomsten met andere uitgeverijen zodat de bibliotheekcollectie op een goedkope manier kan opgebouwd worden en (2) de publicaties geven nationaal en internationaal aanzien aan de Plantentuin als hoogwaardige wetenschappelijke instelling. Alle producten worden momenteel nog gedrukt, behalve 'European Journal of Taxonomy' en 'Dumortiera', die enkel online beschikbaar zijn. In een steeds wijzigend uitgevers- en bibliotheeklandschap is het belangrijk om op regelmatige tijdstippen de strategie te evalueren en indien nodig bij te sturen.
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- Positie van Plantentuin als uitgever van wetenschappelijke boeken en tijdschriften verder versterkt, zowel op nationaal als internationaal niveau, na een kritische evaluatie en eventuele bijsturing van de huidige publicaties.
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Uitgeven van 3 nummers van 'Plant Ecology and Evolution'.- Update en verbetering van publicatiestrategie voor 'Plant Ecology and Evolution' met overstap naar OJS platform- Deskediting en technische ondersteuning voor 'European Journal of Taxonomy'.- Uitgeven van 2 volumes van 'Dumortiera'.- Uitgeven van 4 wetenschappelijke boeken.- Editen van 1 wetenschappelijk boek in de serie ABC taxa.
Mijlpalen: <ul style="list-style-type: none">✓ 2015: behalen van impactfactor voor 'European Journal of Taxonomy'- 2016: kritische evaluatie van huidige publicaties in termen van financiële return onder de vorm van ruilovereenkomsten.- 2017: overstap naar OJS platform
Geassocieerde bedrijfsindicatoren: wetenschappelijke output; inkomsten (ruilwaarde en verkoopwaarde tijdschriften en boeken)
Andere indicatoren: tijdige publicatie van tijdschriftvolumes, aantal gepubliceerde boeken
VTE 2016: 1,25 (0,2 NL, 1,05 FR)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Natacha Beau (FR) – Plant Ecology and Evolution, European Journal of Taxonomy- Ivan Hoste (NL) – Dumortiera, Opera Botanica Belgica, Scripta Botanica Belgica- Jérôme Degreef (FR) – ABC taxa- Régine Fabri (FR) – beheer uitwisselingspolitiek
Budget 2016: 60 KEUR

2.2. Ecosystemen begrijpen

In een wereld waarin het milieu steeds meer onder druk staat, moeten planten, ecosystemen en de diensten die zij leveren behouden worden om de planeet gezond te houden. Ze spelen bijvoorbeeld een belangrijke rol in de globale watercyclus, ze helpen woestijnvorming tegen te gaan en ze matigen de effecten van broeikasgassen. Over heel de wereld, in Afrika zowel als in België, is de mensheid volledig afhankelijk van gezonde ecosystemen.

Het werk van onze onderzoekers helpt ons te begrijpen hoe ecosystemen functioneren en hoe ze beschreven en opgevolgd kunnen worden. Ze onderzoeken eveneens de invloed van invasieve soorten op inheemse soorten.

Strategische doelstelling 2

In het kader van de biodiversiteitscrisis in een veranderende wereld, monitort de Plantentuin Meise plantensoorten en vegetaties, als indicator voor de toestand van ecosystemen, van het milieu en van klimaatverandering.

Budget 2016 SD2: 79 KEUR (EQ0-IEEG2AH-WT)

VTE 2016 SD2: 4,7 (4,2 NL + 0,5 FR)

Impact nieuwe organisatiestructuur, personeelsplan 2016-2017 en besparingsplan 2015-2019:

- SD2 valt onder het departement Onderzoek met een nieuwe leidinggevende (A2) die zal geselecteerd worden via interne bevordering (huidige leidinggevenden a.i. aangesteld).
- Het aantal VTE is met 0,3 gedaald ten gevolg van interne verschuivingen.

Operationele doelstellingen bij SD3:

- OD2.1: De Plantentuin Meise draagt wereldwijd bij tot de inventarisatie en monitoring van de algen van aquatische ecosystemen.
- OD2.2: De Plantentuin Meise beheert een database over de identificatie, taxonomie en verspreiding van de neofytenflora in België.
- OD2.3: De Plantentuin Meise analyseert verschillen en evoluties van soortensamenstellingen van de flora van Midden-Afrika.
- OD2.4: De Plantentuin Meise inventariseert en monitort de zwammen en lichenen van diverse ecosystemen in België.

OD2.1: De Plantentuin Meise draagt wereldwijd bij tot de inventarisatie en monitoring van de algen van aquatische ecosystemen.
Toelichting: Diatomeeën zijn ééncellige wieren die een belangrijke rol spelen in de zuurstofproductie op aarde. De samenstelling van diatomeeëngemeenschappen wordt sterk beïnvloed door externe factoren, zoals waterkwaliteit en watertemperatuur, wat maakt dat ze heel goed bruikbaar zijn als bio-indicatoren. Om die redenen worden ze gebruikt om de waterkwaliteit van de oppervlaktewateren te monitoren; in Vlaanderen is de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) verantwoordelijk voor de opvolging hiervan. Fossiele diatomeeënafzettingen worden om dezelfde reden gebruikt voor paleoecologisch onderzoek. De Plantentuin Meise heeft zowel in de analyse van hedendaagse als fossiele diatomeeënstalen een belangrijke expertise opgebouwd die ze vooral via externe projecten en expertise-opdrachten weet te valideren.
Doelstelling 2019: <ul style="list-style-type: none">- Versterking van de positie van de Plantentuin Meise als expertisecentrum voor de analyse van waterkwaliteit en historische ecologische veranderingen aan de hand van de analyse van diatomeeëngemeenschappen.
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Uitvoeren van PAMEXEA project (extern project)- Uitvoeren CHOLTIC project (extern project)- Analyseren van 80 diatomeeënmonsters uit Vlaamse waterlopen voor de Vlaamse Milieumaatschappij.
Mijlpalen: <ul style="list-style-type: none">- 2016: eindrapport CHOLTIC project voor Belspo- 2017: eindrapport PAMEXEA project voor Belspo
Geassocieerde bedrijfsindicatoren: wetenschappelijke output; inkomsten (externe expertises en projecten)
VTE 2016: 1,8 (NL)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Bart Van de Vijver – VMM studies- Christine Cocquyt – Choltic en Pamexea project
Budget 2016: 20 KEUR

OD2.2: De Plantentuin Meise beheert een database over de identificatie, taxonomie en verspreiding van de neofytenflora in België.
<p>Toelichting: Neobiota worden wereldwijd beschouwd als één van de belangrijkste oorzaken voor de dalende biodiversiteit op aarde. In de voorbije jaren is de kennis met betrekking tot niet-inheemse vaatplanten in België sterk toegenomen. Er werd door de Plantentuin onder meer een catalogus samengesteld met alle sinds 1800 waargenomen taxa. Aansluitend hierop werd in 2006 ook gestart met de voorbereiding van een rijk geïllustreerde, moderne, Engelstalige ‘manual’ voor de identificatie van niet-inheemse vaatplanten in België, met de bedoeling de kennis omtrent deze soorten te vergroten. Een correcte taxonomische identificatie van nieuw ingevoerde, potentieel invasieve soorten is immers van essentieel belang. Kenmerkend voor de niet-inheemse flora is haar erg veranderlijk karakter: er is een permanente influx van nieuw aangevoerde soorten, sommige soorten burgeren in en verspreiden zich snel, andere verdwijnen spoedig opnieuw, enz.; permanente updates zijn dus noodzakelijk. Het internet is een excellente tool om hieraan tegemoet te komen en net daarom werd er voor geopteerd om de ‘flora’ online te presenteren (http://alienplantsbelgium.be). Hoewel van primordiaal belang voor de studie van niet-inheemse plantensoorten bestaat er geen vergelijkbare database. De uiteindelijke bedoeling van de website is om alle beschikbare informatie met betrekking tot niet-inheemse vaatplanten in België online beschikbaar te maken.</p>
<p>Doelstelling 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Online catalogus neobiota voor 85% afgewerkt (momenteel ca. 60).
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Vervolledigen van familie accounts voor Asteraceae, Poaceae, Ranunculaceae en Rosaceae.- Permanent up-to-date houden van de familie accounts die al online staan. Idem voor de checklist.- Uitvoeren van de gelinkte onderzoeksprojecten 2016 zoals goedgekeurd door de wetenschappelijke raad op de vergadering van 14 december 2015.
<p>Mijlpalen:</p> <ul style="list-style-type: none">- 2022: Volledige online database van neobiota voor België.
Geassocieerde bedrijfsindicator: wetenschappelijke output
Andere indicatoren: aantal consultaties van de website
VTE 2016: 1,3 (NL)
Verantwoordelijk personeelslid: Filip Verloove
Budget 2016: 20 KEUR

OD2.3: De Plantentuin Meise analyseert verschillen en evoluties van soortensamenstellingen van de flora van Midden-Afrika.
Toelichting: De Plantentuin heeft een sterke expertise in de studie van de plantendiversiteit in Midden-Afrika. Deze expertise wordt in projecten en consultancy opdrachten gebruikt om soortensamenstellingen te bepalen en te monitoren in de tijd.
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- De Plantentuin heeft zijn positie als expertisecentrum voor de studie van de flora van Midden-Afrika versterkt door het succesvol uitvoeren van recent toegekende projecten.
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Uitvoeren Belpo BRAIN project Herbaxylaredd: DNA barcoding van tropische bomen uit Midden-Afrika. (extern project – actie die doorloopt van 2015).- Eindrapportering van COBIMFO project: plantensamenstelling van permanente plots in Yangambi Man and Biosphere Reserve linken met carbonsequestratie (extern project – actie die doorloopt van 2015).- Uitvoeren Biosphere Traits project: Studie van de kenmerken van dominante boomsoorten in Midden-Afrikaanse bossen. Vertonen deze variatie in de tijd onder invloed van de klimaatsverandering? (extern project – actie die doorloopt van 2015).- Bijdragen aan RAINBIO project (extern project).
Mijlpalen: <ul style="list-style-type: none">- 2016: eindrapport Biosphere Traits project voor Belpo- 2016: eindrapport COBIMFO project voor Belpo- 2017: eindrapport RAINBIO project- 2018: eindrapport Herbaxylaredd project voor Belpo
Geassocieerde bedrijfsindicatoren: wetenschappelijke output; inkomsten (binnenhalen externe projecten en expertise-opdrachten)
VTE 2016: 0,9 (NL)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Piet Stoffeen (NL) – Biosphere Traits, Cobimfo- Steven Janssens (NL) – Herbaxylaredd, RAINBIO- Marc Sosef (NL) – RAINBIO
Budget 2016: 29 KEUR

OD2.4: De Plantentuin Meise inventariseert en monitort de zwammen en lichenen van diverse ecosystemen in België.
Toelichting: Wetenschappers van de Plantentuin Meise hebben een sterke taxonomische kennis van de Belgische zwammen en lichenen. Op deze expertise wordt regelmatig beroep gedaan door derden in het kader van monitorings- en ecologische studies. Ook ter ondersteuning van sommige wetgevende initiatieven wordt de expertise van onze wetenschappers ingeroepen.
Doelstelling 2019: <ul style="list-style-type: none">- Sterke positie als expertisecentrum voor taxonomische kennis van zwammen en lichenen behouden.
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Inventarisatie van Polyporales en lichenen in 50 plots in bossen van Wallonië (extern project – actie die doorloopt van 2015).- Inventarisatie van lichenen en lichenicole fungi in de provincie Antwerpen (atlasproject – actie die doorloopt van 2015).
Mijlpalen: <ul style="list-style-type: none">✓ 2015: eindrapportering BIM project.- 2016: eindrapportering project inventarisatie van polyporales en lichenen in bossen van Wallonië.
Geassocieerde bedrijfsdoelstellingen: wetenschappelijke output; inkomsten (binnenhalen externe projecten en expertise-opdrachten)
VTE 2016: 0,7 (0,2 NL, 0,5 FR)
Verantwoordelijk personeelslid: André Fraiture (FR)
Budget 2016: 10 KEUR

2.3. Plantendiversiteit veiligstellen

Naar schatting een derde van alle plantensoorten zijn bedreigd of staan op het punt uit te sterven in het wild, hoofdzakelijk als gevolg van de fragmentatie en vernietiging van hun habitat, gecombineerd met klimaatveranderingen. Elke plant speelt een cruciale rol in een gezond functionerend ecosysteem. Sommige kunnen bovendien ongekende schatten bevatten zoals medicinale componenten of voedingsstoffen. Daarom is het veiligstellen van plantensoorten essentieel.

Ons onderzoek draagt bij tot de ontwikkeling van instrumenten voor in-situconservatie in waardevolle natuurgebieden zowel nationaal als internationaal. Maar soorten kunnen ook buiten hun natuurlijk verspreidingsgebied, of ex situ, beschermd worden. We verzamelen plantenmateriaal in het wild om het te bewaren en te vermeerderen in onze eigen levende collecties of in deze van partnertuinen. Onze zadenbank bevat zaden van verschillende zeldzame en bedreigde soorten waardoor we kritieke genetische variatie van een soort vrijwaren. Door onze expertise en collecties te combineren zijn we in staat om te helpen bij het opnieuw introduceren van soorten in hun natuurlijke habitat, vandaag al maar ook in de toekomst.

Strategische doelstelling 3

De Plantentuin Meise neemt een prominente plaats in op het gebied van in-situ- en ex-situconservatie van geselecteerde plantensoorten.

Budget 2016 SD 3: 49 KEUR (EQ0-IEEG2AH-WT)

VTE 2016 SD 3: 7,96 (4,56 NL + 3,4 FR)

Impact nieuwe organisatiestructuur, personeelsplan 2016-2017 en besparingsplan 2015-2019:

- SD3 valt onder het departement Collecties met een nieuwe leidinggevende die zal geselecteerd worden via interne bevordering (A2) (huidige leidinggevende is Franstalig).
- Vertrek van Franstalig medewerker eind 2015 is wel een aandachtspunt. De Franse gemeenschap heeft geen vervanging toegestaan. De taken van deze medewerker werden intern herverdeeld. Het aantal VTE bleef ongewijzigd.

Operationele doelstellingen bij SD3:

- OD3.1: De Plantentuin Meise realiseert de ex-situconservatie van geselecteerde plantensoorten via de bewaring van zaden in de zadenbank.
- OD3.2: De Plantentuin Meise draagt bij tot de ex-situconservatie van geselecteerde plantensoorten in de eigen levende verzamelingen en in die van partnerinstellingen.
- OD3.3: De Plantentuin Meise identificeert en karakteriseert zeldzame plantensoorten van de Belgische flora en onderzoekt de leefbaarheid van de populaties aan de hand van genetische en ecologische studies.
- OD3.4: De Plantentuin Meise draagt bij tot in-situconservatie van geselecteerde plantensoorten door herintroductie en versterking van populaties in bedreigde ecosystemen.
- OD3.5: De Plantentuin volgt voor België het botanisch luik op van de internationale verdragen aangaande biodiversiteit, zoals CITES en CBD, en rapporteert hierover naar de bevoegde overheden.

<p>OD3.1: De Plantentuin Meise realiseert de ex-situconservatie van geselecteerde plantensoorten via de bewaring van zaden in de zadenbank.</p>
<p>Toelichting: De meest efficiënte en duurzame techniek om planten ex situ te bewaren is door middel van de bewaring van zaden in zadenbanken. Het is ook de beste manier om de genetische diversiteit van de wilde populaties ex situ te bewaren. 92% van de wereldwijd geteste soorten zijn verdroging-tolerant en kunnen dus in zadenbanken bewaard worden. Plantentuin Meise heeft de enige zadenbank in België gewijd aan het behoud van bedreigde wilde plantensoorten. De infrastructuur heeft een internationale reputatie en is actief lid van het Europese netwerk van zadenbanken (ENSCONET). Jaarlijks worden tussen de 1.300 en 2.000 stalen uitgewisseld met andere onderzoeksinstituten.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- De Plantentuin ontwikkelt een strategie en zoekt financiering om op termijn 75% (nu 31%) van bedreigde Belgische plantensoorten in ex-situ bewaring te hebben (Target 8 van de GSPC).- De Plantentuin zorgt voor een toename van het aantal populaties (samples) van elke soort bewaard in de zadenbank (momenteel worden 65% van de bewaarde soorten enkel door één sample vertegenwoordigd), zodat ten minste 20% bruikbaar en beschikbaar is voor herstel en herintroductie (Target 8 van de GSPC).- De Plantentuin blijft de referentie voor de ex-situ bewaring van de koperflora van Katanga en streeft naar een vertegenwoordiging van 50% van de endemische koperflora in de zadenbank.- De Plantentuin is de centrale bewaarplaats voor zaden van wilde bananensoorten erkend door de Global Crop Diversity Trust.- De Plantentuin onderzoekt en bepaalt zijn rol en strategie in de toekomst van de zadencollectie van wilde bonen (Phaseoleae en Phaseolinae).
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Inzamelen van zaden van 40 bedreigde plantensoorten in België (actie die doorloopt van 2015).- Samen met alle betrokken actoren (Natuurpunt, INBO, ANB, Natagora,...) nagaan welke strategie ontwikkeld kan worden om het aantal soorten in ex-situ conservatie te laten stijgen conform target 8 van de GSPC (75% van bedreigde soorten in ex-situ collecties) (2016-2017).- Verderzetting project 'Weston Global Tree Seed Bank Project – Europe' (extern project – actie die doorloopt van 2015).- Verderzetting project "Tenke Fungurume Mining Biodiversity Project" (Koperflora – extern project – actie die doorloopt van 2015).- Verderzetten onderhandelingen met Global Crop Diversity Trust over onderbrengen van zadenbank van wilde bananensoorten in de Plantentuin Meise (extern project – actie die doorloopt van 2015).- Uitwisselen van zaden met andere instellingen op basis van externe aanvragen (doorlopende actie).
<p>Mijlpalen:</p> <ul style="list-style-type: none">- Toekenning van zadenbank wilde bananensoorten aan de Plantentuin Meise.- 75% van alle bedreigde Belgische soorten in ex-situ collecties (= target 8 GSPC).

**Plantentuin
Meise**

Geassocieerde bedrijfsindicatoren: waarde van de levende collecties ; inkomsten (binnenhalen van externe fondsen voor ex-situ bewaring)
VTE 2016: 2,7 (1 NL, 1,7 FR) (inclusief opvolging van alle uitwisselingen met andere instellingen)
Verantwoordelijk personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Thierry Vanderborght (FR) - beheer zadenbank- Sandrine Godefroid (FR) - wetenschapper/zadenbank- Filip Vandelook (NL) - wetenschapper/zadenbank
Budget 2016: 8 KEUR

OD3.2: De Plantentuin Meise draagt bij tot de ex-situconservatie van geselecteerde plantensoorten in de eigen levende verzamelingen en in die van partnerinstellingen.
Toelichting: De levende collecties van Plantentuin Meise behoren tot de tien grootste ex situ plantencollecties ter wereld met planten afkomstig uit de hele wereld. Levende collecties vormen een belangrijke manier om plantensoorten ex situ te behouden, dit geldt in het bijzonder voor soorten die niet in een zadenbank kunnen bewaard worden. Verschillende bedreigde plantensoorten (waarvan bijvoorbeeld het habitat onherstelbaar verwoest is), overleven momenteel enkel nog in botanische tuinen. Daarnaast zijn levende collecties onontbeerlijk als wetenschappelijk referentiemateriaal en bron van DNA materiaal voor wetenschappelijk onderzoek, meer in het bijzonder voor succulente soorten die men niet of zeer moeilijk kan herboriseren. De Plantentuin streeft ernaar om waardevolle, zeldzame en bedreigde collecties continu te ontdebellen vanuit en naar partnerinstellingen zodat er een betere garantie ontstaat dat deze bewaard blijven.
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- De Plantentuin beheert een referentiecollectie van wilde bananensoorten erkend door de Global Crop Diversity Trust, meer specifiek voor onderzoek en productie / verspreiding van genetisch materiaal.- De Plantentuin zorgt voor het gericht kweken van zeldzame en bedreigde IUCN plantensoorten.- De Plantentuin heeft een referentiecollectie van de succulente <i>Euphorbia</i> soorten en streeft naar een vertegenwoordiging van 75% van de bedreigde IUCN soorten in haar collectie (Target 8 van de GSPC).- De Plantentuin heeft een referentiecollectie botanische rozen van wilde origine, toegankelijk voor onderzoekers en publiek.- De Plantentuin heeft een ex-situ collectie van Robustakoffie en verwante koffiesoorten gerealiseerd in Kisantu (DRC) (in functie van goedkeuring extern gefinancierd project).
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Inzamelen van zaden uit de eigen collecties gebaseerd op conservatiewaarde volgens IUCN criteria.- Finaliseren referentielijst voor botanische soorten, verder verwerven van plantmateriaal, ontwerp aanlegplan en uitvoering eerste fase aanleg van de rozentuin.- Aanvragen van de nodige fondsen en vergunningen voor de initiatie van een ex-situ collectie van Robustakoffie in Kisantu (DRC) (actie die doorloopt van 2015).
Geassocieerde bedrijfsindicator: waarde van de levende collecties.
VTE 2016: 1,5 (NL)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Marc Reynders (NL) – beheer collecties onder glas- Dirk De Meyere (NL) – beheer buitencollecties- Thierry Vanderborgh (FR) – beheer zadenbank- Filip Vandelook (NL) – wetenschapper/zadenbank
Budget 2016: 20 KEUR

<p>OD3.3: De Plantentuin Meise identificeert en karakteriseert zeldzame plantensoorten van de Belgische flora en onderzoekt de leefbaarheid van de populaties aan de hand van genetische en ecologische studies.</p>
<p>Toelichting: In 2006 publiceerde het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) in samenwerking met de Plantentuin de Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels Gewest. Uit de gegevens bleek dat heel wat soorten sterk achteruit zijn gegaan en zelfs met uitsterven zijn bedreigd in onze regio. In Wallonië is de situatie vergelijkbaar. Om de bedreigde plantensoorten beter te kunnen beschermen is het belangrijk te beschikken over een goede kennis van de ecologie van de soorten alsook van de genetische samenstelling van de resterende populaties. De Plantentuin Meise focust hierbij op de studie van de Belgische habitatrichtlijnsoorten en onze enige overblijvende endem. Daarnaast wordt in het kader van een extern project ook de genetische diversiteit onderzocht van <i>Gentiana pneumonantha</i> in het kader van de mogelijke impact van klimaatsverandering.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- De conservatiestatus van de Belgische habitatrichtlijnsoorten is bepaald aan de hand van gedetailleerde ecologische, fytosociologische en genetische studies.- De genetische diversiteit van Belgische en Europese populaties van de sterk afgenomen klokjesgentianen is in kaart gebracht om de mogelijke impact van klimaatsverandering te kunnen inschatten (extern project).- De populatiestructuur van <i>Sempervivum funckii</i> var. <i>aqualiense</i>, een Belgisch endem, is in kaart gebracht.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Uitvoeren van de onderzoeksprojecten 2016 zoals goedgekeurd door de wetenschappelijke raad op de vergadering van 14 december 2015.
<p>Geassocieerde bedrijfsindicator: wetenschappelijke output; inkomsten (binnenhalen externe projecten en expertise-opdrachten)</p>
<p>VTE 2016: 1,8 (0,9 NL, 0,9 FR)</p>
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none">- Fabienne Van Rossum (FR)- Anne Ronse (NL)
<p>Budget 2016: 10 KEUR</p>

**Plantentuin
Meise**

OD3.4: De Plantentuin Meise draagt bij tot in-situconservatie van geselecteerde plantensoorten door herintroductie en versterking van populaties in bedreigde ecosystemen.
Toelichting: Botanische tuinen spelen een belangrijke rol in het herstel van bedreigde plantensoorten en ecosystemen via hun botanische en kweektechnische expertise, een unieke combinatie van vaardigheden die geen andere instellingen bieden. Botanische tuinen fungeren ook als hubs voor publieksbereik, waardoor bezoekers een inzicht krijgen in het belang van het herstel van bedreigde plantensoorten. Dankzij de combinatie van al deze voordelen is Plantentuin Meise een essentiële partner voor herintroducties en versterking van plantenpopulaties in bedreigde ecosystemen (target 4 van de GSPC).
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- De Plantentuin is een belangrijke partner voor de herintroductie en versterking van plantenpopulaties in België.- De Plantentuin zorgt voor het oogsten van het best geschikte plantenmateriaal voor toekomstige herintroducties en versterkingen.- De Plantentuin is verantwoordelijk voor de monitoring van de op het veld getransloceerde soorten.
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Verderzetting LIFE-project “Herbages” (extern project; actie die doorloop van 2015).
Mijlpaal: <ul style="list-style-type: none">- 2019: eindrapport van LIFE-project “Herbages”
Indicator: <ul style="list-style-type: none">- Evaluatie door EU van LIFE-project
VTE 2016: 1,7 (1 NL, 0,7 FR)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Sandrine Godefroid (FR)- Fabienne Van Rossum (FR)
Budget 2016: 10 KEUR

**Plantentuin
Meise**

OD3.5: De Plantentuin volgt voor België het botanisch luik op van de internationale verdragen aangaande biodiversiteit, zoals CITES en CBD, en rapporteert hierover naar de bevoegde overheden.
Toelichting: De Plantentuin Meise is het clearing house voor de 'Global Strategy for Plant Conservation' (GSPC) van de 'Convention on Biological Diversity'. Daarnaast ontvangt de Plantentuin, ter bewaring, ook alle door de douane aangeslagen planten in het kader van de CITES wetgeving.
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- Een verbeterde opvolging van de GSPC op regionaal, nationaal en internationaal niveau.- Een volledig uitgewerkt wettelijk kader voor het bewaren van planten in de Plantentuin aangeslagen in het kader van de CITES wetgeving.
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Opmaken van CITES rapporten over door de douane aangeslagen planten (doorlopende actie).- Deelnemen aan de vergaderingen van het wetenschappelijk CITES comité (doorlopende actie).- Samenwerking met CITES diensten optimaliseren en interne procedures stroomlijnen.
Indicator: aantal opgestelde CITES rapporten
VTE 2016: 0,26 (0,16 NL, 0,1 FR)
Verantwoordelijke: <ul style="list-style-type: none">- Steven Dessen (NL) – algemeen- Elke Bellefroid (NL) – CITES
Budget 2016: 1 KEUR

2.4. Ons wetenschappelijk patrimonium valoriseren

Doorheen zijn lange geschiedenis heeft de Plantentuin constant gewerkt aan het bijeenbrengen en ontwikkelen van een uitgebreid patrimonium van collecties, zoals levende planten, herbariumcollecties, boeken, voorwerpen en instrumenten. Dit onroerend, roerend, levend en immaterieel erfgoed speelt een belangrijke rol in de werking van de Plantentuin. Boeken, archieven, specimens en zadencollecties worden door wetenschappers gebruikt, terwijl de plantenverzamelingen zowel door onderzoekers als door bezoekers worden bezocht en gewaardeerd. Dit unieke patrimonium vraagt een permanente gespecialiseerde zorg, maar is ook een onvervangbare bron van nieuwe inzichten om de missie van de Plantentuin uit te voeren in een constant veranderende wereld.

Strategische doelstelling 4

De Plantentuin Meise ontwikkelt en beheert zijn wetenschappelijke en educatieve collecties en ontsluit ze voor wetenschappers en het brede publiek.

Budget 2016 SD4: 1.399 KEUR (EQ0-IEEG2AH-WT) (inclusief 2/3de gas- en elektriciteitskosten)

VTE 2016 SD4: 61,25 (48,75 NL + 12,5 FR)

Impact nieuwe organisatiestructuur, personeelsplan 2016-2017 en besparingsplan 2015-2019:

- SD4 valt onder het departement Collecties met een nieuwe leidinggevende die zal geselecteerd worden via interne bevordering (A2).
- Het personeelsplan 2016 voorziet in een versterking van de dienst Plantenverzamelingen en Domein:
 - o Er wordt één personeelslid (B1) aangeworven voor het aansturen van de tuiniers.
 - o Personen die op pensioen vertrekken worden vervangen in de mate van het mogelijke (eventueel op eigen middelen). In het personeelsplan 2015 vertrekken twee tuiniers (D1 en C1) waarvan één wordt vervangen (C1) in 2016. De wetenschappelijk verantwoordelijk buitencollecties vertrekt op pensioen en zal vervangen worden op eigen middelen.
- Het personeelsplan 2016-2017 voorziet in de bevordering van C1 naar C2 voor een herbariumfunctie waarvoor specifieke competentie zijn vereist (opvolgen projecten).
- Vertrek van Franstalig medewerkers de komende jaren is een aandachtspunt.

Operationele doelstellingen bij SD4:

- OD4.1: De Plantentuin Meise actualiseert de inventaris van zijn erfgoed en collecties.
- OD4.2: De Plantentuin Meise evalueert en ontwikkelt continu zijn erfgoed en collecties volgens een uitgewerkte collectiepolitiek.
- OD4.3: De Plantentuin Meise optimaliseert de bewaring en het gebruik van zijn erfgoed en collecties binnen al zijn opdrachten.
- OD4.4: De Plantentuin Meise verbetert de fysieke toegang tot zijn erfgoed en collecties en ontsluit ze via databanken en digitaliseringsprojecten.

OD4.1: De Plantentuin Meise actualiseert de inventaris van zijn erfgoed en collecties.
<p>Toelichting: De Plantentuin Meise heeft als één van zijn opdrachten het beheren, bewaren en valoriseren van gedocumenteerde wetenschappelijke verzamelingen van levende of gedroogde planten, fungi, zaden en plantaardige weefsels. Om deze collecties ter beschikking te kunnen stellen voor de verschillende doelgroepen is het belangrijk te beschikken over een correcte inventaris. De Plantentuin beschikt over drie inventarissen: één voor de levende collecties, één voor de herbariumcollecties en één voor de bibliotheek.</p> <ul style="list-style-type: none">- Alle gegevens met betrekking tot de levende collecties en zadenbank worden bijgehouden en beheerd in LIVCOL en PHASEO. Omdat aantallen en locaties van planten in de tuin en in de serres continu veranderen, dient op regelmatige tijdstippen een update gemaakt te worden van de gegevens in de database. Daarnaast is het ook belangrijk verificaties uit te voeren om de correcte identificatie van de planten te kunnen garanderen.- Net zoals vele andere botanische tuinen beschikt de Plantentuin nog niet over een volledige inventaris voor zijn herbariumcollecties, die sinds het midden van de 19de eeuw werden verworven. De belangrijkste collecties worden momenteel wel gescand en opgenomen in de centrale databank BGBase (zie ook OD4.4).- Voor de bibliotheek is wel een bijna volledige inventaris beschikbaar in VUBIS. <p>De Plantentuin beheert ook de archieven. Hierop wordt wetenschappelijk onderzoek verricht, meer bepaald naar de geschiedenis van de natuurwetenschappen in het algemeen en de horticultuur in het bijzonder.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- De Plantentuin heeft doeltreffende en duurzame procedures uitgewerkt voor het continu up-to-date houden van haar inventarissen.- 40% van alle herbariumcollecties zijn opgenomen in de inventaris (momenteel 15%).- Het APGIII classificatiesysteem is geïmplementeerd voor alle collecties.- Een digitaal platform werd uitgewerkt om gegevens van herbariumcollecties te encoderen via burgerwetenschap.- Alle glasnegatieven en portretten zijn geïnventariseerd.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Databases van basisgegevens van c. 300.000 specimens in het kader van het project Digitale Ontsluiting Erfgoedcollecties.- Uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek op de archieven in verband met Bosmuseum/Arboretum van Tervuren.- Update van inventaris zadenbank.- Voltooien APG III update in LIVCOL (actie die doorloopt van 2015).
Geassocieerde bedrijfsindicator: gebruik van de collecties
Andere indicatoren: aantal registraties in databank per dag (herbarium, bibliotheek,...)
VTE 2016: 7,75 (5,25 NL, 2,3 FR) (inclusief databases van alle gegevens in het kader van uitwisseling van stalen)
Verantwoordelijke personeelsleden:

**Plantentuin
Meise**

- Piet Stoffelen (NL) – herbariumcollecties- Régine Fabri (FR) – bibliotheek- Denis Diagre (FR) – archieven- Thierry Vanderborght (FR) – levende collecties

Budget 2016: 10 KEUR

OD4.2: De Plantentuin Meise evalueert en ontwikkelt continu zijn erfgoed en collecties volgens een uitgewerkte collectiepolitiek.
Toelichting: Het kwalitatief beheer van collecties is enkel mogelijk indien er een collectiepolitiek wordt uitgewerkt en opgevolgd. Hierin moeten ook de historische, culturele en technische aspecten worden opgenomen. In functie van dergelijke collectiepolitiek kunnen collecties worden uitgebreid, behouden of afgestoten. Net zoals vele andere wetenschappelijke instellingen beschikt de Plantentuin nog niet over een allesomvattende collectiepolitiek voor zijn verschillende collecties. In 2014 werd daarom een project opgestart om hieraan te verhelpen. Hiervoor wordt samengewerkt met zowel Europese (Collection Policy Board) als internationale (The Society For The Preservation of Natural History Collections, International Council of Museums) organisaties. Deze manier van werken komt ook tegemoet aan de voorwaarden gesteld in de bruikleenovereenkomst tussen de Vlaamse en federale overheid. Op jaarbasis worden tussen de 1.000 en 2.500 nieuwe levende accessies, tussen de 4.000 en 6.200 boeken en tijdschriften en tussen de 5.000 en 20.000 (uitzonderlijk meer) herbariumspecimens verworven.
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- Uitgeschreven en geïmplementeerde collectiepolitiek voor alle collecties.
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Goedkeuring collectiepolitiek voor de herbariumcollecties door wetenschappelijke raad en vertegenwoordigers federale overheid.- Uitwerken van een collectiepolitiek voor de levende verzamelingen (2016-2017).- Aankopen boeken en tijdschriften (doorlopende actie).
Mijlpalen: <ul style="list-style-type: none">✓ 2015: uitgewerkte collectiepolitiek voor de herbariumcollecties- 2017: uitgewerkte collectiepolitiek voor de levende collecties- 2017: uitgewerkte collectiepolitiek voor de bibliotheekcollecties
Geassocieerde bedrijfsindicatoren: waarde van de levende collecties; gebruik van de collecties
VTE 2016: 3,6 (2,55 NL, 1,05 FR)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Elke Bellefroid (NL) – levende collecties- Piet Stoffelen (NL) – herbariumcollecties- Régine Fabri (FR) – bibliotheekcollecties
Budget 2016: 153,4 KEUR (inclusief budget voor aankoop collecties bibliotheek, herbarium, levende verzamelingen)

**Plantentuin
Meise**

OD4.3: De Plantentuin Meise optimaliseert de bewaring en het gebruik van zijn erfgoed en collecties binnen al zijn opdrachten.
<p>Toelichting: Het dagelijks onderhoud van het domein van 92 ha met al de aanwezige collecties is bijzonder arbeidsintensief. De 18.000 soorten levende planten vragen een specifieke zorg die verregaande automatisatie uitsluit. Onze tuiniers zijn specialisten in hun vakgebied en weten de planten met de juiste technieken te verzorgen. Ook de herbariumcollecties vragen bijzondere zorg. Collecties die terugkomen van lenen moeten correct ingelast worden en er is een sterke achterstand in de montage van nieuw binnengekomen materiaal.</p> <p>De huidige infrastructuur is niet meer aangepast voor het bewaren van sommige collecties. Dit geldt zowel voor de herbariumcollecties als voor de (sub)tropische planten ondergebracht in de kweekkassen en collectiekassen. In afwachting van de geplande renovatiewerken (zie onder SD7 en gefaseerde uitvoering masterplan) wordt alles in het werk gesteld om de collecties zo goed mogelijk te bewaren.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Infrastructuur voor de levende collecties optimaliseren (zie SD7).- Binnen de beperkingen van de huidige infrastructuur de nodige maatregelen nemen om de herbariumcollecties en boekencollecties zo goed mogelijk van verder verval te behoeden.- Binnen de beperkingen van de huidige infrastructuur teeltcondities optimaliseren voor de verschillende groepen (sub)tropische planten.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Onderhoud van alle levende collecties en domein (doorlopende actie).- Verhuis, ontsmetting en reiniging van de houtcollectie (actie die doorloopt van 2015).- Verhuis en reiniging van de 'Cabinet of Botanical Curiosities' (actie die doorloopt van 2015).- Ontsmetten van de collecties door diepvriezen (actie die doorloopt van 2015).- Monteren en inlassen van herbariumcollecties (doorlopende actie).- Optimalisatie teelt Rubiaceae.- Opstarten van het verkuipen van onze grote palmen.
Geassocieerde bedrijfsindicator: gebruik van de collecties
Andere indicator: aantal montages per dag (voor herbarium)
VTE 2016: 42 (33,65 NL, 8,35 FR)
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <p>Piet Stoffelen (NL) – herbariumcollecties</p> <p>Elke Bellefroid (NL) – plantenverzamelingen en domein</p> <p>Marc Reynders (NL) – collecties onder glas</p> <p>Dirk De Meyere (NL) – buitencollecties</p> <p>Nicole Hanquart (FR) – patrimoniumcollecties en bewaringscondities</p>
Budget 2016: 303 KEUR (investeringen mbt collecties inbegrepen) + 403 KEUR (2/3 ^{de} totale energiekost)

OD4.4: De Plantentuin Meise verbetert de toegang tot zijn erfgoed en collecties via databanken en digitaliseringsprojecten.

Toelichting: De collecties die bewaard worden door de Plantentuin Meise moeten ook beschikbaar worden gesteld voor de verschillende belanghebbenden. Dit kan enerzijds door de fysieke toegang ertoe te verbeteren voor het grote publiek (zie SD7), maar ook door ze te ontsluiten via databanken en digitaliseringsprojecten. Digitalisatie vormt een onontbeerlijke tool om collecties en gegevens naar een internationaal doelpubliek te ontsluiten zowel met het oog op wetenschappelijk onderzoek, het verhogen van uitwisseling met partnerorganisaties als met het oog op onze bezoekers en het brede publiek. De basisgegevens en foto's van de levende collecties worden digitaal ontsloten via de online versie van LIVCOL op de website van de Plantentuin. Daarnaast worden bepaalde gegevens met betrekking tot de collecties eveneens jaarlijks aangeleverd naar andere online databases (BGCI plant search & PLANTCOL). Ook de zadenlijst (index seminum) wordt digitaal verspreid. Voor het herbarium worden de reeds gedigitaliseerde collecties online beschikbaar gesteld via het virtueel herbarium. De bibliotheekcatalogus is online beschikbaar vanaf de website van de Plantentuin en is opgenomen in de belangrijkste Belgische bibliotheekdatabanken.

Doelstellingen 2019:

- 1/4de van alle herbariumcollecties online beschikbaar (1 miljoen specimens).
- De Plantentuin beschikt over een performante database voor al zijn collecties.
- De data van de levende verzamelingen, inclusief de geolocalisatie van de bomen en struiken, zijn optimaal toegankelijk voor het brede publiek via digitale platformen (web en mobiel).
- 1/3de van de levende collecties zijn fotografisch gedocumenteerd (momenteel 25%).

Acties 2016:

- Uitbrengen Index Seminum 2016 (papier en web – doorlopende actie).
- Verderzetten prospectie en testen van mogelijke databasesoftware ter vervanging van huidige databanken (LIVCOL en BGBASE) en opstellen van implementatie- en migratieplan.
- Voorbereiden en opvolgen van digitalisatie van 1.000.000 specimens door externe firma in het kader van het IWT-project Digitale Ontsluiting Erfgoed (DOE !).
- Verder uitvoeren Linden project (extern): digitalisatie van Linden specimens (actie die doorloopt van 2015).
- Ontwikkelen via nieuwe webportal voor de herbariumcollecties in functie van de verschillende stakeholders.
- Opstart ontwikkeling van een digitaal platform om de data met betrekking tot geolocalisatie van de levende collecties toegankelijke en bruikbaar te maken voor het brede publiek.
- Afsluiten 'Global Plants Initiative' voor hogere planten waarbij de herbariumtypes worden gedigitaliseerd en online consulteerbaar worden gemaakt via JSTOR, Europeana en ons eigen virtueel herbarium (in totaal 100.000 specimens). De einddatum voor het 'Global Plants Initiative' project mossen- en algentypes is 30/6/2017.

Mijlpalen:

- 2017: Eindrapport 'Global Plants Initiative'

**Plantentuin
Meise**

- 2018: Eindrapport IWT-project Digitale Ontsluiting Erfgoed (DOE !)
Geassocieerde bedrijfsindicator: gebruik van de collecties
Andere indicator: aantal scans per dag (voor scannen van herbariumvellen en glasnegatieven)
VTE 2016: 7,9 (7,1 NL; 0,8 FR)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Thierry Vanderborght (FR) – databanken levende collecties- Sofie De Smedt (NL) – digitalisatieprojecten herbarium- Régine Fabri (FR) – bibliotheek- Nicole Hanquart (FR) – digitalisering glasnegatieven
Budget 2016: 530 KEUR (inclusief investeringen en werkingskosten in kader van IWT DOE! Project)

2.5. Planten en mensen (opnieuw) verbinden

Overal ter wereld voorzien specifieke plantensoorten de plaatselijke bevolking van voedsel, energie, gereedschap en werkinstrumenten, vezels voor kleding en natuurlijke geneesmiddelen. Planten spelen ook vaak een rol in culturele expressie en religie. Een gedegen kennis van de plantenwereld is voor elke beschaving onontbeerlijk. Planten zijn cruciale elementen in de strijd tegen honger, ziekte en extreme armoede.

Door een sterke urbanisatie dreigt veel verworven kennis verloren te gaan. Daarnaast slinkt het aantal opleidingen met een brede visie over plantkunde zienderogen.

Onze onderzoekers delen en verspreiden hun kennis en expertise over de herkenning, de verspreiding, het voorkomen en het gebruik van planten (taxonomie, floristiek, ecologie, etnobotanie). Ze zetten zich ook in om jongeren en volwassenen te stimuleren om carrières te ontwikkelen in de plantkunde en de horticultuur.

Strategische doelstelling 5

De Plantentuin Meise stelt zijn expertise actief ten dienste van externe gebruikers en tekent cultuurgebonden kennis van planten op.

Budget 2016 SD5: 64 KEUR (EQ0-IEEG2AH-WT)

VTE 2016 SD5: 3,56 (3,01 NL + 0,55 FR)

Impact nieuwe organisatiestructuur, personeelsplan 2016-2017 en besparingsplan 2015-2019:

- SD 5 wordt gedeeld door het departement onderzoek en het departement publiekswerking.
- Geen netto wijziging in aantal personeelsleden of VTE ten opzichte van 2015. Groei enkel mogelijk door het verwerven van externe projecten.

Operationele doelstellingen bij SD5:

- OD5.1: De Plantentuin Meise stelt zijn wetenschappelijke kennis ten dienste van het grote publiek en ontwikkelt daartoe een webportaal met aangeboden expertises.
- OD5.2: De Plantentuin Meise stelt zijn expertise ten dienste van projecten met betrekking tot capaciteitsversterking in Afrika.
- OD5.3: De Plantentuin Meise wordt de referentie voor etnomycologisch onderzoek in Afrika.
- OD5.4: De Plantentuin Meise speelt een actieve rol in de omkadering van studenten tijdens hun opleiding en stelt een programma op om een meer prominente plaats in te nemen in o.a. botanisch en tuinbouwkundig onderwijs.

**Plantentuin
Meise**

OD5.1: De Plantentuin Meise stelt zijn wetenschappelijke kennis ten dienste van het grote publiek en ontwikkelt daartoe een webportaal met aangeboden expertises.
Toelichting: De Plantentuin biedt heel wat diensten aan voor het grote publiek en voor bedrijven. Momenteel is het aanbod echter niet eenvoudig terug te vinden op de website. De Plantentuin mist hierdoor waarschijnlijk heel wat opportuniteiten. Om daaraan te verhelpen moet bij het herwerken van de website gezorgd worden voor een duidelijk portaal waarbij alle aangeboden expertises worden samengebracht.
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- Alle expertise van de Plantentuin beschikbaar vanaf één webportaal.
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Inventarisatie en evaluatie van de verschillende aangeboden expertises en groeperen op vernieuwde website.
Geassocieerde bedrijfsindicator: inkomsten
VTE 2016: 0,16 (0,06 NL, 0,1 FR)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Steven Desein (NL)- Koen Es (NL)- Franck Hidvégi (FR)
Budget 2016: geen budget voorzien in deze fase.

**Plantentuin
Meise**

OD5.2: De Plantentuin Meise stelt zijn expertise ten dienste van projecten met betrekking tot capaciteitsversterking in Afrika.
Toelichting: De Plantentuin heeft unieke expertise in huis met betrekking tot capaciteitsversterking in Afrika. Sinds 2004 heeft de Plantentuin (terug) met succes projecten geleid in Midden-Afrika, vooral in de Democratische Republiek Congo. Momenteel is de Plantentuin betrokken bij de rehabilitatie van het herbarium van Yangambi in het kader van een FLEGT project en de landschappelijke aanleg rondom een waterkrachtcentrale in Virunga Nationaal Park met daaraan gekoppeld de ontwikkeling van een bewustmakingsprogramma. Voor deze projecten wordt samengewerkt met de lokale partners, waaronder het ICCN (Institut Congolais pour la Conservation de la Nature) en het INERA (Institut National pour l'Etude et la Recherche Agronomiques).
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- Bestendigen van de positie van de Plantentuin als betrouwbare partner in capaciteitsversterkende projecten in Afrika.
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Begeleiden rehabilitatie herbarium van Yangambi (extern project – actie die doorloopt van 2015).- Uitvoeren van opdracht in Virunga Nationaal Park (extern project – actie die doorloopt van 2015).- Realiseren van “Technical Manual for the management of green areas in Central Africa”
Geassocieerde bedrijfsindicator: inkomsten (via externe projecten en consultancy opdrachten)
Andere indicatoren: evaluaties door externe financiers.
VTE 2016: I (NL)
Verantwoordelijke: Francesca Lanata (NL)
Budget 2016: 30 KEUR

OD5.3: De Plantentuin Meise wordt de referentie voor etnomycologisch onderzoek in Afrika.
Toelichting: Wilde eetbare paddenstoelen worden verzameld en geconsumeerd door miljoenen mensen wereldwijd. Ook in grote gebieden van Midden- en Zuidelijk Afrika bestaat er een lange traditie in de consumptie van wilde eetbare paddenstoelen. Ze vormen een belangrijke toevoeging aan het normale dieet en kunnen zorgen voor extra inkomsten. Vele soorten spelen ook een belangrijke ecologische rol door de symbiotische relaties die ze vormen met bomen. De bomen van de miombobossen van Midden- en Zuidelijk Afrika zouden zelfs niet bestaan zonder hun schimmelpartners. De Plantentuin heeft een lange traditie in het bestuderen van eetbare paddenstoelen in Afrika. Daarbij worden ook de lokale gebruiken in kaart gebracht en worden de geconsumeerde soorten taxonomisch beschreven en professioneel geïllustreerd. Het economisch belang van de eetbare paddenstoelen wordt ook ingeschat en als argument gebruikt voor het beschermen van de nog resterende Afrikaanse bosgebieden.
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- Versterken van de positie van de Plantentuin als etnomycologisch expertencentrum onder andere door de creatie van een website en Smartphone app voor identificatie van eetbare paddenstoelen uit tropisch Afrika.
Acties 2016 (deel van dit onderzoek valt onder OD1.1): <ul style="list-style-type: none">- Publicatie van een boek over eetbare paddenstoelen uit Katanga (actie die doorloopt van 2015).- Uitvoeren van project '<i>Edible and useful fungi of the Yangambi man and Biosphere Reserve</i>' (extern project).
Mijlstenen: <ul style="list-style-type: none">- 2016: Publicatie boek eetbare paddenstoelen van Katanga
Geassocieerde bedrijfsdoelstellingen: wetenschappelijke output; inkomsten (externe projecten en consultancy opdrachten)
VTE 2016: 1,55 (1,3 NL; 0,25 FR)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Jérôme Degreef (FR)- André De Kesel (NL)
Budget 2016: 34 KEUR

**Plantentuin
Meise**

OD5.4: De Plantentuin Meise speelt een actieve rol in de omkadering van studenten tijdens hun opleiding en stelt een programma op om een meer prominente plaats in te nemen in o.a. botanisch en tuinbouwkundig onderwijs.
Toelichting: De Plantentuin heeft expertise in huis die in verschillende opleidingen van pas kan komen: van horticulturele opleidingen in het middelbaar over landschapsarchitectuuropleidingen aan hogescholen tot biologisch georiënteerde richtingen aan universiteiten. Onze personeelsleden begeleiden dan ook al heel wat stages en zijn soms copromotor van eindwerken en doctoraten. Het potentieel is echter groter dan wat vandaag gerealiseerd wordt. Het is daarom belangrijk actief op zoek te gaan naar mogelijke partners zodat de in de Plantentuin aanwezige expertise en collecties gevalideerd kunnen worden via de formele educatiekanalen.
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- De Plantentuin heeft een strategisch plan opgesteld om zijn positie in het onderwijsveld te versterken.
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Begeleiden van master- en doctoraatsstudenten.- Begeleiden van studenten en stagiairs.
Geassocieerde bedrijfsindicator: wetenschappelijke output
Andere indicatoren: aantal stagiairs, aantal master- en doctoraatsstudenten
VTE 2016: 0,85 (0,65 NL, 0,2 FR) (inclusief begeleidingstijd)
Verantwoordelijken: <ul style="list-style-type: none">- Bart Van de Vijver (NL)- Koen Es (NL)- Chitra Cambré (NL)
Budget 2016: geen budget voorzien, benodigde werkingsbudgetten onder de verschillende andere OD's.

2.6. Inspireren en informeren

De Plantentuin huisvest 18.000 verschillende soorten planten verspreid over een historisch domein van 92 hectaren. Het is een prachtige en gevarieerde groene zone en een bron van vreugde, verwondering, inspiratie en kennisvergaring die elk jaar ongeveer 120.000 bezoekers aantrekt.

Door het inzetten van een breed gamma aan plantenpresentaties, tentoonstellingen, webpagina's, wetenschappelijke communicatie-instrumenten, evenementen, informele leeractiviteiten, sensibiliseringsinstrumenten en ervaringsgerichte educatieve activiteiten heeft de Plantentuin het potentieel om de opvatting van mensen over het belang van planten voor het menselijke welzijn te veranderen en het vitale belang van plantensoorten te benadrukken. Voortbouwend op dit inzicht kunnen mensen verder gestimuleerd worden op een duurzame en verantwoorde wijze te handelen.

Strategische doelstelling 6

De Plantentuin Meise heeft een internationale uitstraling als boeiende en educatieve bezoekersattractie die breed maatschappelijk verankerd is.

Budget 2016 SD6: 323 KEUR (EQ0-IEEG2AH-WT)

VTE 2016 SD6: 23,5 (21,6 NL + 1,9 FR)

Impact nieuwe organisatiestructuur, personeelsplan 2016-2017 en besparingsplan 2015-2019:

- SD6 valt onder het departement Publiekswerking; in 2015 werd een leidinggevende aangesteld.
- In 2017 zal één personeelslid uitstromen.
- Ten opzichte van 2015 is er een stijging van 3,55 VTE ten gevolge van interne verschuivingen en rekruteringen.

Operationele doelstellingen bij SD6:

- OD6.1: De Plantentuin Meise ontwikkelt en differentieert zijn toeristisch aanbod en profileert zich als een nationale en internationale bezoekersattractie.
- OD6.2: De Plantentuin Meise versterkt zijn eigen educatief aanbod voor verschillende doelgroepen in het kader van het STEM-beleid van de Vlaamse overheid.
- OD6.3: De Plantentuin Meise versterkt bestaande en ontwikkelt nieuwe gemeenschapsinitiatieven om een bredere maatschappelijke en regionale verankering te verzekeren.

OD6.1: De Plantentuin Meise ontwikkelt en differentieert zijn toeristisch aanbod en profileert zich als een nationale en internationale bezoekersattractie.

Toelichting: Naast een wetenschappelijke opdracht, vervult de Plantentuin ook een museale, toeristische en educatieve functie die moet bijdragen aan de bewustwording en de vorming van het publiek. In het masterplan zijn verschillende initiatieven voorzien om de infrastructuur voor de bezoekers te verbeteren. Deze zijn opgenomen in de strategische doelstelling 7. Om meer bezoekers aan te trekken moet ook het toeristische aanbod worden uitgebreid en aangepast aan de wensen van de verschillende toeristische (nationale en internationale) doelgroepen. Dit zal op twee manieren gebeuren: enerzijds door het ontwikkelen van kwaliteitsvolle plantencollecties en permanente tentoonstellingen, anderzijds door het organiseren van events en tijdelijke tentoonstellingen. Bij de events en tijdelijke tentoonstellingen wordt gemikt op drie doelgroepen: (1) families met kinderen, (2) plantenliefhebbers en (3) kunstliefhebbers. Om alle initiatieven te stroomlijnen zal een toeristisch businessplan worden uitgewerkt waarbij de toeristische studie van ZKA uitgevoerd in 2008 als basis zal dienen. Hierbij zullen een aantal thematische lijnen uitgewerkt worden die moeten toelaten de Plantentuin op termijn ook internationaal te promoten. Inhoudelijk wordt hiervoor samengewerkt met Toerisme Vlaanderen.

Doelstellingen 2019:

- Een constante stijging van het aantal bezoekers (conform de bedrijfsindicator). Zodra de onthaalinfastructuren (hoofdingang en Meise-ingang) aangelegd zijn en de parking is uitgebreid (2018/2019) moet een verdubbeling van het aantal bezoekers in vergelijking met 2013 de doelstelling zijn (van 90.000 naar 180.000).
- Een toekomstgericht toeristisch businessplan met een duidelijke strategie om vanaf 2020 de Plantentuin ook internationaal te profileren als kwalitatieve toeristische bestemming.

Acties 2016:

- Indienen finale versie toeristisch businessplan (maart 2016).
- Realiseren van tijdelijke tentoonstellingen/events
 - o Flori Mundi – orchideeënfestival in de serres
 - o Tentoonstelling “Tree views” in kasteeltoren (loopt van eind 2015 tot maart 2016)
 - o Tentoonstelling “Ginkgo biloba’ in Jachtpaviljoen’ (loopt van eind 2015 tot begin 2016)
 - o Tentoonstelling ‘Met open oog’ in Wapenzaal Kasteel
 - o Tentoonstelling ‘De Tuin van Heden’ (kasteel) in samenwerking met de Universiteit van het Algemeen Belang
 - o Tentoonstelling Achilles Cools en Brenine (kasteel)
 - o Tentoonstelling Ikebana Herfst (Herbariumgebouw)
 - o Amaryllo: aangepast familieparcours tijdens de vakantieperiodes, aangepast volgens het seizoen (tijdens de krokusvakantie extra 2 jaarlijkse samenwerking met Gezinsbond Krokuskriebels).
 - o Verderzetten van seizoenscyclus met focusweekends: lentefloridylle, zomerfloridylle, herfstfloridylle
 - o Winterfloridylle zal wegens het ongelukkig vallen van de kerstvakantie plaatsvinden net na Nieuwjaar 2017, de voorbereidingen en investeringen dienen uiteraard wel al in 2016 te gebeuren.

**Plantentuin
Meise**

<ul style="list-style-type: none">o Topstukkenparcours (project Brusselse MuseumRaad)o Tentoonstelling over Cogniauxo Organiseren van 'Week van de bij' in de Plantentuin van 29 mei tot 5 juni 2016 in het kader van een initiatief van het departement LNE.o Zondagswandelingenreeks (elke eerste zondag van de maand)o Seizoensparcours (Coniferen, Winderbloeiërs, Magnolia's, Herfstkleuren, Inheemse bomen, Planten op je bord)o Workshops (orchideeën herkennen, plantenafdrukken op textiel, fotografie, botanisch illustreren)o Kunstprojecten (Ooit zal alles anders zijn, Botanimenteur, Leaves of Grass, ...)o Deelname Gentse Floraliën (VBTA)- Versterken van bestaande plantencollecties (orchideeën, vleesetende planten, botanische en gecultiveerde rozen, Hydrangea, ...).- Vastleggen strategie en timing voor heraanleg Oranjerietuin.- Opstellen projectplan aanleg nieuwe Welkomsttuin bij hoofdingang.- Opstellen projectplan voor realisatie wereldtuin als verlengstuk van het Plantenpaleis.- Tentoonstelling en publicatie over botaniseertrommels (vasculum) voorbereiden (tentoonstelling in 2017)- Tentoonstellingen Linden en Dodoens 2017 voorbereiden- Opstarten van de publieksgerichte aanleg van de wilde rozencollectie.- Ontwerp, vastleggen strategie en timing, eerste fase heraanleg van de kasteeltuin.- Uitwerken nieuwe website.
<p>Mijlpalen:</p> <ul style="list-style-type: none">- 2016: toeristisch businessplan voor de Plantentuin- 2017: realisatie Rozentuin- 2018: realisatie Oranjerietuin- 2019: realisatie Welkomsttuin bij hoofdingang
<p>Geassocieerde bedrijfsindicator: gerealiseerde betrokkenheid van het publiek</p>
<p>Andere indicatoren: tevredenheid bezoekers (exit-enquêtes), resultaten mystery shopper</p>
<p>VTE 2016: 17,95 (17,55 NL, 0,4 FR), inclusief personeel kassa, tuinwinkel en onthaal</p>
<p>Verantwoordelijk personeelslid:</p> <ul style="list-style-type: none">- Koen Es (NL)- Elke Bellefroid (NL)
<p>Budget 2016: 290 KEUR</p>

**Plantentuin
Meise**

OD6.2: De Plantentuin Meise versterkt zijn eigen educatief aanbod voor verschillende doelgroepen in het kader van het STEM-beleid van de Vlaamse overheid.
Toelichting: De Plantentuin Meise biedt verschillende ateliers en rondleidingen aan aangepast aan de eindtermen van het onderwijs of de noden van de opleidingen van hogescholen en universiteiten. In functie van formele bevestigingen willen we dit aanbod verder versterken. Daarnaast willen we het aanbod ook beter bekend maken bij de verschillende doelgroepen. Op die manier wil de Plantentuin actief bijdragen aan het STEM-beleid van de Vlaamse overheid.
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- Een stijging van het aantal bezoeken gelinkt aan formele educatie.- De realisatie van een permanent interactief planten- en houtmuseum.
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Concrete uitwerking van houtmuseum in overleg met alle stakeholders (2016-2017).- Versterken van educatief aanbod voor Franstaligen.- Organisatie van de 'Journées techniques de l'Education' van de 'Jardins botaniques de France et des Pays francophones' in de Plantentuin van 13-15 september 2016. Het thema is "educational innovation in the Botanical Gardens".- Organiseren Educatorenoverleg Botanische Tuinen België-Nederland in Meise.- Uitwerken van workshop "Er zoekt iets in de Plantentuin".- Uitwerken van workshop "Virunga Challenge"
Mijlpaal: <ul style="list-style-type: none">- Opening houtmuseum voorjaar 2018
Geassocieerde bedrijfsindicator: gerealiseerde betrokkenheid van het publiek
VTE 2016: 4,45 VTE (2,95 NL, 1,5 FR) (inclusief geven van de ateliers)
Verantwoordelijk personeelslid: <ul style="list-style-type: none">- Koen Es (NL)- Chitra Cambré (NL)
Budget 2016: 6 KEUR

Plantentuin Meise

<p>OD6.3: De Plantentuin Meise versterkt bestaande en ontwikkelt nieuwe gemeenschapsinitiatieven om een bredere maatschappelijke en regionale verankering te verzekeren.</p>
<p>Toelichting: De Plantentuin Meise wil zich profileren als een sociale organisatie en wil het grote publiek zoveel mogelijk betrekken bij zijn werking; de Plantentuin voor iedereen. Er wordt ook gestreefd naar een goede samenwerking met de twee gemeenten waarop de Plantentuin is gelegen: Wemmel en Meise.</p> <p>De Plantentuin beschikt nu reeds over een erg actieve vrijwilligerswerking (c. 100 vrijwilligers goed voor 8 VTE) en neemt actief deel aan allerlei gemeenschapsinitiatieven (o.a. Platform Jongeren voor de Samenleving) en stelt stageplaatsen voor aan zowel middelbare scholen als universiteiten. Het betreft meestal relatief recent opgestarte initiatieven die de nodige opvolging en evaluatie vragen. Daarnaast wil de Plantentuin een deel van zijn middelen verkrijgen via sponsoring, ofwel door bedrijven ofwel door individuele giften/bijdragen. In 2014 slaagde de Plantentuin er reeds in in-kind sponsoring te verwerven voor Flori Mundi. In 2015 zullen de strategieën uitgewerkt worden om op een meer structurele manier sponsoring te verwerven.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- De vrijwilligerswerking is verder geoptimaliseerd en het aantal vrijwilligers stijgt tot het equivalent van 10 VTE.- De sociale rol van de Plantentuin is duidelijk gedefinieerd volgens de maatschappelijke trends; de werking van het steunpunt vakantieparticipatie is verankerd in de ingangswerking.- De samenwerking met de gemeenten Wemmel en Meise is geëvalueerd en vastgelegd in een lange-termijn samenwerking waarbij een win-win situatie wordt nagestreefd.- De Plantentuin beschikt over een uitgewerkte strategie om sponsors aan te trekken en past die succesvol toe.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Opvolgen van vrijwilligerswerking (actie die doorloopt van 2015).- Aanbieden van stageplaatsen voor de verschillende doelgroepen (actie die doorloopt van 2015).- In de praktijk zetten van de vriendenwerking (actie die doorloopt van 2015).- Verderzetten zoektocht naar tijdelijke en structurele sponsors voor allerlei evenementen (actie die doorloopt van 2015).- Initiatieven rond lokale verankering bestendigen (Meise jogging, dag van de Wemmelaar, samenwerking koor Helicante Meise, muziekschool Meise en Gemeenschapscentra Meise en Wemmel) (actie die doorloopt van 2015).- Samenwerking Familiedag Gehandicaptenvereniging (23 april 2016).- Concept ontwikkelen voor een 'participatory social community garden'.
<p>Geassocieerde bedrijfsindicator: Inkomsten (voor deel sponsoring)</p>
<p>Andere indicatoren:</p> <ul style="list-style-type: none">- Aantal vrijwilligers (in aantal en VTE)- Aantal jaarkarthouders/vrienden
<p>VTE 2016: 1,1 (NL)</p>
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p>

**Plantentuin
Meise**

- Katrien Clarysse (NL)- Koen Es (NL)- Valérie Charavel (FR)
Budget 2016: 30 KEUR

2.7. State-of-the-art bezoekers- en onderzoeksinfrastructuur realiseren

De Plantentuin Meise situeert zich in een historisch landschap van 92 ha waarvan de geschiedenis teruggaat tot de vroege middeleeuwen. Het domein huisvest meer dan 50 bouwwerken, waaronder ondergrondse ijskelders, tropische plantenserres, een middeleeuws kasteel en verschillende onderzoeks- en dienstgebouwen. Door jarenlang uitblijven van investeringen in de infrastructuur van de Plantentuin zijn de meeste gebouwen in zeer slechte staat en zijn investeringen vereist. Hiermee willen we de wetenschappelijke collecties, die op internationaal vlak hoge faam genieten, veilig en duurzaam bewaren en zo mee een aantrekkelijke onderzoeksomgeving creëren. Er zal ook geïnvesteerd worden in een verbeterde onthaalinfrastructuur zodat de Plantentuin Meise internationale uitstraling krijgt, zowel als onderzoeksinstelling als toeristische bestemming.

Strategische doelstelling 7

De Plantentuin Meise realiseert state-of-the-art bezoekers- en onderzoeksinfrastructuur

Budget 2016 SD7: 1.154 KEUR (EQ0-IEEG2AH-WT) + 2.206 KEUR (FFEU); dit laatste bedrag zal echter naar beneden bijgesteld moeten worden bij de begrotingscontrole 2016 in functie van de timing van de verschillende projecten.

VTE 2016 SD7: 33,92 (31,62 NL + 2,3 FR)

Impact nieuwe organisatiestructuur, personeelsplan 2016-2017 en besparingsplan 2015-2019:

- SD7 valt onder de technische dienst.
- Het personeelsplan 2016-2017 voorziet in de uitstroom van een schoonmaker (DI).
- Personeelsleden die op pensioen vertrekken zullen tot 2019 niet worden vervangen (7 personeelsleden, 5,5 VTE ten opzichte van mei 2015). Dit zou opgevangen moeten worden door een verbeterde infrastructuur, zodat de onderhoudslast en het aantal interventies daalt. Waar nodig zal vaker een beroep worden gedaan op externe aanbieders.
- Ten opzichte van 2015 is er een daling van 2,02 VTE.

Operationele doelstellingen bij SD7:

- OD7.1: De Plantentuin Meise realiseert een functionele en eigentijdse ingangsinfrastructuur in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen.
- OD7.2: De Plantentuin Meise vervolledigt de renovatie van het Plantenpaleis in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen.
- OD7.3: De Plantentuin Meise bouwt een nieuw state-of-the-art serrecomplex voor de levende plantencollecties in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen.
- OD7.4: De Plantentuin Meise renoveert de historische folly's binnen het domein in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen.
- OD7.5: De Plantentuin Meise actualiseert zijn onderzoeksapparatuur.
- OD7.6: De Plantentuin Meise onderhoudt zijn gebouwen en wegen, voert (correctief) onderhoud uit en bewaakt het domein.

**Plantentuin
Meise**

<p>OD7.1: De Plantentuin Meise realiseert in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen een functionele en eigentijdse ingangsinfrastructuur.</p>
<p>Toelichting:</p> <p>De onthaalinfrastructuur van de Plantentuin is momenteel ondermaats. Als de Plantentuin wil uitgroeien tot een bezoekersattractie met internationale uitstraling, dan dient hierin geïnvesteerd te worden. De Plantentuin heeft momenteel twee ingangen: de hoofdingang en de ingang ter hoogte van Meise dorp. Beide ingangen zullen ook naar de toekomst toe behouden blijven om op piekdagen de bezoekersstroom te kunnen verwerken. Bovendien wordt een tramhalte gepland ter hoogte van de carpoolparking van Meise dorp, zodat de Meise ingang aan belang zal winnen. Een nieuwe parking wordt aangelegd worden de Nieuwelaan en de A12 ter hoogte van de hoofdingang. Naast de inganggebouwen zelf wordt ook de parvis en de eredreef heraangelegd en wordt de Vlaamse hoeve gerenoveerd. De kantoren van de publiekswerking en de conciërge zullen hier worden gehuisvest. De hoofdingang zal ook plaats bieden aan een regionaal toeristisch infokantoor. De realisatie van beide ingangen zal gebeuren in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Realisatie van nieuw ingangsgedouw aan de ingang Meise (2017-2019).- Renovatie Vlaamse hoeve (2017-2019).- Realisatie van nieuw ingangsgedouw aan de hoofdingang (2017-2019).
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Aanstellen van architectenbureau door APM via Open Oproep Vlaams Bouwmeester.- Indienen van hefboomproject bij Toerisme Vlaanderen door APM.
<p>Indicator/mijlpalen: zie doelstellingen</p>
<p>VTE 2016: 0,22 (NL)</p>
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none">- Danny Swaerts (NL) – bouwtechnisch- Christel Dardenne (NL) – bouwtechnisch- Koen Es (NL) – toeristisch
<p>Totale budget project: max 6.666 KEUR (exclusief heraanplanting eredreef en renovatie ijskelder): FFEU.</p> <p>Budget 2016: te bekijken bij begrotingsaanpassing 2016 in functie van timing verschillende projecten.</p>

**Plantentuin
Meise**

OD7.2: De Plantentuin Meise vervolledigt de renovatie van het Plantenpaleis in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen.
Toelichting: De volledige casco en de technische infrastructuur van alle 13 publieke serres van het Plantenpaleis werden reeds vernieuwd, hierdoor kan het Plantenpaleis zijn eerste functie vervullen: de juiste condities handhaven om de collectie levende planten te huisvesten. Het Plantenpaleis heeft daarnaast ook een belangrijke toeristische functie. Daarom werd reeds in acht van de dertien kassen infrastructuur voor de bezoekers geïnstalleerd. Dit project heeft als doel de vijf resterende grote serres van het Plantenpaleis toeristisch te ontsluiten en de onthaalzone van het serrecomplex binnen een bestek van 4 jaar te ontwikkelen. Hierdoor kan het Plantenpaleis opnieuw als volwaardige toeristische attractie fungeren. Ook een aantal technische problemen moeten nog worden aangepakt: probleem van betonrot en gebruik van schermdoeken om stookkosten te doen dalen. In 2014 werd reeds met succes een subsidie (onder het Impulsprogramma) aangevraagd bij Toerisme Vlaanderen voor de renovatie van kassen F en G.
Doelstelling 2019: <ul style="list-style-type: none">- Volledige renovatie van het Plantenpaleis inclusief buitenaanleg.
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Aanstellen van aannemer voor uitvoeren van de werken door APM.- Opvolgen van werken voor realisatie binnenaanleg serre F door APM (actie die doorloop van 2015).- Indienen van hefboomproject bij Toerisme Vlaanderen door APM (actie die doorloop van 2015).- Beplanting kas F, G en E door APM (VTE onder OD4.3).
Indicator/mijlpalen: <ul style="list-style-type: none">- mei 2017: opening vernieuwde noordkant Plantenpaleis, inclusief hernieuwde buitenaanleg (aangepaste timing; initieel oktober 2016)
VTE 2016: 0,37 (NL)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Danny Swaerts (NL) – landschappelijk- Christel Dardenne (NL) – bouwtechnisch- Elke Bellefroid (NL)- Marc Reynders (NL) - beplanting- Koen Es (NL) – educatieve aspecten- Steven Dessein (NL)
Totale budget: 2.565 KEUR Budget 2016: 227 KEUR + deel FFEU middelen te bepalen bij begrotingsaanpassing 2016 in functie van timing verschillende projecten.

OD7.3: De Plantentuin Meise bouwt in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen een nieuw state-of-the-art serrecomplex voor de levende plantencollecties.
Toelichting: De levende planten met een conservatie- en/of onderzoekswaarde zijn momenteel ondergebracht in twee serrecomplexen die niet toegankelijk zijn voor het publiek: de collectiekassen en de kweekkassen. Beide complexen werden gebouwd tussen 1947 en 1961. Reeds in 1985 wees een energiestudie uit dat ze erg bouwvallig waren en ze dringend vervangen moesten worden. Een aantal serres werden toen ook vervangen, maar de meeste niet. De toestand van de serres is nu ronduit dramatisch en gevaarlijk. Er is constant gevaar voor vallend glas en de constructies zelf worden enkel rechtgehouden door het stutwerk. Er is momenteel een verbod om te werken in deze serres bij sterke wind (70 km/h) en in sommige galerijen werd een extra veiligheidsnet gespannen. Twee serres zijn reeds ingevallen. De realisatie van een nieuw serrecomplex is dan ook absoluut prioritair.
Doelstelling 2019: <ul style="list-style-type: none">- Realisatie van nieuw serrecomplex (2017-2018: vervanging van collectiekassen; 2019: vervanging van kweekkassen).
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Aanstellen architect APM
Indicator/mijlpalen: zie doelstellingen
VTE 2016: 0,47 (NL)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Elke Bellefroid (NL) – teelttechnieken en oppervlaktes- Marc Reynders (NL) - teelttechnieken en oppervlaktes / invulling- Christel Dardenne (NL) – bouwtechnisch- Danny Swaerts (NL) – historiek, bouwtechnisch- Wim Speliers (NL) – technieken
Totale budget: 10.725 KEUR (FFEU) Budget 2016: te bekijken bij begrotingsaanpassing 2016 in functie van timing verschillende projecten.

OD7.4: De Plantentuin Meise renoveert de historische folly's binnen het domein in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen.
Toelichting: In het domein van de Plantentuin bevinden zich verschillende historische kleinere bouwwerken, waaronder de folly's en de Balatkas. Ze bevinden zich veelal in een staat van verval. Deze gebouwen moeten dringend gerenoveerd worden en een eigentijdse functie krijgen: gebouwen als de Sint-Antoniuskapel en de Sint-Annakapel, het Rieten Huizeke, het Jachtpaviljoen, het Atelier, de Paardenbarak, moeten gezien hun historische context en het cultuurhistorisch patrimonium indachtig, dringend gerenoveerd worden. Het Roothuisje moet volledig heropgebouwd worden. De renoveringswerken aan de Vriendschapstempel (vroeger Dianatempel genoemd) moeten heropgestart worden. De historische en qua omvang belangrijke ijskelders, waar nu vleermuizen overwinteren, moeten worden geruimd.
Doelstelling 2019: <ul style="list-style-type: none">- Renovatie van de aanwezige folly's en Balatkas (2016-2019).
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Opstarten intern overleg over inhoudelijke invulling van Balatkas en uitwerken van planningsdocument.- Opstarten lastenboeken voor renovatie van verschillende folly's.
Indicator/mijlpalen: <ul style="list-style-type: none">- Rieten huisje: 2018- Sint-Antoniuskapel: 2017- Vriendschapstempel: 2018- Engelse brug: 2018- Roothuisje: 2019- Ijskelders: 2019
VTE 2016: 0,32 (NL)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Danny Swaerts (NL) – historiek, bouwtechnisch- Marc Reynders (NL) – inhoudelijke invulling Balatkas- Wim Speliers (NL) – coördinatie van renovatie jachtpaviljoen
Totale budget: 587 KEUR (grotendeels FFEU) Budget 2016: te bekijken bij begrotingsaanpassing 2016 in functie van timing verschillende projecten.

OD7.5: De Plantentuin Meise actualiseert zijn onderzoeksapparatuur.
Toelichting: Door de aanslepende ondersubsidiëring van de Plantentuin is een deel van de onderzoeksapparatuur aan vervanging toe. Dit is vooral zo voor de scanningelektronenmicroscop (SEM) en de digitalisatie-apparatuur. In het kader van 'Acties van technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse regering' werd in 2014 twee projectaanvragen opgesteld door APM en goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Met deze middelen zal in 2015 een nieuwe SEM worden aangekocht en zal de digitalisatieapparatuur worden vernieuwd. In de daarop volgende jaren zullen andere verouderde onderzoeksapparaten worden vernieuwd op de reguliere werkmiddelen.
Doelstellingen 2016: <ul style="list-style-type: none">- Nieuw sputtertoestel verwerven.- Nieuwe SEM en nieuwe digitalisatieapparatuur optimaal laten renderen.
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- In gebruik nemen van nieuwe digitalisatieapparatuur verworven in het kader van het DOE ! project.- Aankopen van nieuw sputtertoestel.
Indicator/mijlpalen: zie doelstellingen
VTE 2016: 0,15 (NL)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Steven Dessen (NL) – coördinatie- Bart Van de Vijver (NL) – vernieuwing SEM- Sofie De Smedt (NL) – digitalisatieapparatuur
Budget 2016: 25 KEUR

**Plantentuin
Meise**

OD7.6: De Plantentuin Meise onderhoudt zijn gebouwen en wegen, voert correctief onderhoud uit en bewaakt het domein.
<p>Toelichting:</p> <p>De Plantentuin Meise is eigenaar van de gebouwen en installaties en staat zelf in voor het (correctief) onderhouden en schoonmaken van de gebouwen. Vóór de overgang naar de Vlaamse gemeenschap werd een deel van deze taken uitgevoerd door de Regie der Gebouwen. Vanaf de beslissing in 2001 dat de Plantentuin zou worden overgeheveld naar de gemeenschappen werden de interventies door de Regie der Gebouwen beperkt tot het strikt noodzakelijkste. Dit heeft als gevolg dat heel veel gebouwen en installaties zich in een slechte staat bevinden. In overleg met de raad van bestuur wordt nu jaarlijks een investeringsplan opgesteld om de dringendste werken/investeringen uit te voeren. De grote renovatiewerken zijn opgenomen in het masterplan dat over een periode van 12 jaar zal worden uitgevoerd (zie operationele doelstellingen 7.1 tot 7.4). De Plantentuin staat ook in voor de bewaking van zijn domein.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Performante schoonmaakdienst met gespecialiseerde interne equipe voor het schoonmaken van de ruimtes met collecties en een externe firma voor de routine schoonmaakopdrachten volledig conform de normen van het Facilitair Bedrijf.- Performante en afgeslankte technische dienst die de infrastructuur en technische installaties in orde houdt tegen een minimale kost.- Infrastructuur en installaties zoveel mogelijk op een verantwoord niveau gebracht op basis van formele risicoanalyses.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Uitvoeren van investeringsplan zoals opgenomen in dit ondernemingsplan (zie verder).- Uitvoeren van (correctief) onderhoud volgens wekelijks bepaalde prioriteiten (doorlopende actie).- Schoonmaken van de gebouwen (doorlopende actie).- Bewaken van de gebouwen en het domein (doorlopende actie).
<p>Indicator:</p> <ul style="list-style-type: none">- Uitvoeren investeringsplan (zie bijlage).
VTE 2016: 32,39 (30,09 NL, 2,3 FR)
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none">- Wim Speliers (NL) – aansturen technische dienst- Marleen Derycke (NL) en Erika Schoemaker (NL) – aansturen schoonmaakdienst- David Schailleé (NL) – aansturen wachtersequipe
Budget 2016: 902 KEUR (inclusief alle onderhouds- en herstellingwerken).

2.8. De werking van de Plantentuin Meise optimaliseren

De werking van de Plantentuin Meise wordt voor een groot stuk gefinancierd door middelen van de Vlaamse Overheid. Het management is verantwoordelijk om deze middelen optimaal in te zetten en te komen tot een effectieve en efficiënte werking van de instelling. De Vlaamse overheid besteedt daarbij veel aandacht aan organisatiebeheersing. De Plantentuin dient op korte termijn te komen tot een gedocumenteerd systeem van organisatiebeheersing dat alle thema's behandelt die in de leidraad 'interne controle – organisatiebeheersing' zijn aangegeven. In 2015 wordt door Audit Vlaanderen een nulmeting uitgevoerd. Op basis van deze resultaten zal een meer gerichte strategie worden uitgewerkt. Het welzijn op het werk zal verder worden verbeterd door het uitvoeren van de jaaractieplannen. De diversiteitsdoelstellingen van de Vlaamse overheid zullen als basis dienen voor het opstellen van een haalbaar diversiteitsplan.

Strategische doelstelling 8

De Plantentuin Meise ontwikkelt zich tot een duurzame, dynamische en efficiënte instelling.

Budget SD8: 754 KEUR (algemene kosten gelinkt aan het functioneren van de instelling (post, verzekeringen, vergoedingen, brandstof, kopieekosten, EDPBW,... en 1/3de van totale energiekost) (EQ0-IEEG2AH-WT)³

VTE SD8: 14,74 (10,29 NL + 3,45 FR) (inclusief management)

Impact nieuwe organisatiestructuur, personeelsplan 2016-2017 en besparingsplan 2015-2019:

- SD8 valt onder de verantwoordelijkheid van de administrateur-generaal.
- In functie van de centrale dienstverleningscentra zullen bepaalde diensten hervormd moeten worden. Er zal een sterkere inzet nodig zijn om de doelstellingen van Audit Vlaanderen te behalen. Dat zal in eerste instantie gebeuren via interne verschuivingen van taken.
- Aanwerving van één personeelslid. Deze wordt geneutraliseerd in het kader van de door de Vlaamse regering besliste rationalisatie van de managementondersteunende diensten.
- Ten opzichte van 2015 is er een toename van 0,4 VTE.

Operationele doelstellingen bij SD8:

- OD8.1: De Plantentuin Meise betreft de belanghebbenden waar mogelijk in de implementatie van de organisatiedoelstellingen en versterkt de structurele samenwerking met andere kennisinstellingen.
- OD8.2: De Plantentuin Meise optimaliseert de rapportering in functie van de noden van de verschillende bevoegde overheden en betrokken beleidsdomeinen; waar nodig wordt het meet- en opvolgingssysteem bijgestuurd.
- OD8.3: De Plantentuin Meise past de organisatiestructuur aan de geformuleerde organisatiedoelstellingen aan, en streeft naar een grotere interne samenhang. De

³ Het betreft hier algemene kosten om de werking van de Plantentuin te garanderen; deze zijn vaak niet 1 op 1 te linken met operationele doelstellingen. De som van de budgetten onder de operationele doelstellingen van SD8 is dan ook niet gelijk aan het hier opgenomen totale budget voor SD8.

verantwoordelijkheden worden duidelijk vastgelegd met aanduiding van de gezagslijnen van het hoogste naar het laagste niveau.

- OD8.4: De Plantentuin Meise tekent in samenwerking met de MOD een performant HR beleid uit dat erop gericht is om de voor de Plantentuin benodigde competenties (overeenkomstig de organisatiedoelstellingen) te verwerven, te behouden en/of te ontwikkelen.
- OD8.5: De Plantentuin Meise bevraagt de organisatiecultuur en analyseert in welke mate ze aansluit bij zijn doelstellingen. In functie van de resultaten wordt een verbetertraject uitgestippeld.
- OD8.6: De Plantentuin Meise evalueert en optimaliseert de informatie- en communicatiestromen.
- OD8.7: De Plantentuin Meise optimaliseert de processen met betrekking tot financiën en begroting en stelt deze af op die van het beleidsdomein EWI en de toekomstige centrale dienstverlener.
- OD8.8: De Plantentuin Meise identificeert, evalueert en beheerst de interne en externe risico's en evalueert periodiek het systeem van risicomanagement.
- OD8.9: De Plantentuin Meise licht het facilitybeleid door en maakt en implementeert een facilityplan.
- OD8.10: De Plantentuin Meise licht het ICT beleid door, stelt een ICT plan op dat tegemoetkomt aan de noden van de instelling, en implementeert deze.
- OD8.11: De Plantentuin Meise brengt zijn ecologische voetafdruk in kaart en levert inspanningen om deze te reduceren.
- OD8.12: De Plantentuin Meise actualiseert, in het kader van welzijn op het werk, jaarlijks het globaal preventieplan en formuleert in functie hiervan het jaarlijks actieplan.
- OD8.13: De Plantentuin stelt een diversiteitsplan op in functie van de doelstellingen van de Vlaamse regering.

De monitoring van de operationele organisatiedoelstellingen 8.1 tot 8.10 zal gebeuren aan de hand van het evaluatierooster opgenomen in de Leidraad voor Interne Controle – Organisatiebeheersing en door audits door Audit Vlaanderen.

<p>OD8.1: De Plantentuin Meise betreft de belanghebbenden waar mogelijk in de implementatie van de organisatiedoelstellingen en versterkt de structurele samenwerking met andere kennisinstellingen.</p>
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel belanghebbendenmanagement werd de maturiteit op twee ingeschat. Het voorliggende ondernemingsplan heeft de verschillende belanghebbenden in kaart gebracht. In de komende jaren moet nagegaan worden hoe de dialoog met de belanghebbenden op een meer gestructureerde manier kan verlopen met het oog op gestructureerde samenwerkingen en de realisatie van synergiën.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Behalen van maturiteitsniveau drie voor belanghebbendenmanagement.- Overzicht van noden/wensen van belanghebbenden in kaart gebracht en een uitgewerkt beleid waarbij deze noden/wensen worden geëvalueerd op hun wenselijkheid en haalbaarheid en indien van toepassing worden gebruikt als elementen voor het uitwerken van het beleid.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Verderzetten dialoog met de horticuultuursector (PCS, ILVO, kwekers,...) en manieren vinden om elementen van de Vlaamse horticuultuur te verwerken in toekomstige ontwikkelingen in de Plantentuin.- Verderzetten dialoog met Toerisme Vlaanderen om op termijn de Plantentuin internationaal te kunnen promoten als kwaliteitsvolle toeristische bestemming.
<p>Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen</p>
<p>VTE 2016: 0,7 (0,4 NL, 0,3 FR)</p>
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none">- Steven Dessen (NL) – algemeen- Koen Es (NL) – belanghebbenden publiekswerking- Elke Bellefroid (NL) – belanghebbende levende verzamelingen
<p>Budget 2016: geen specifiek budget toegewezen; eventuele kosten gedragen door het Algemeen Beheer.</p>

<p>OD8.2: De Plantentuin Meise optimaliseert de rapportering in functie van de noden van de verschillende bevoegde overheden en betrokken beleidsdomeinen; waar nodig wordt het meet- en opvolgingssysteem bijgestuurd.</p>
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel monitoring werd de maturiteit op twee ingeschat. In het voorliggende ondernemingsplan worden zes bedrijfsindicatoren vooropgesteld en de wetenschappelijke output wordt via een afgesproken systeem geëvalueerd door de wetenschappelijke raad. De bedrijfsindicatoren zullen in 2015 in de praktijk moeten worden gebracht en in 2016 voor het eerst moeten worden gebruikt om het werkjaar 2015 te evalueren. Tegelijk zullen op dat moment ook de indicatoren zelf op een kritische manier kunnen worden geëvalueerd.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Behalen van maturiteitsniveau drie voor monitoring.- Naast de bedrijfsindicatoren worden ook indicatoren vastgelegd voor alle processen waar dit mogelijk is; deze indicatoren worden opgenomen in de prestatiedoelstellingen van de medewerkers. De indicatoren worden zoveel mogelijk bepaald op basis van internationale benchmarking.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Verderzetten formele exitenquêtes om te peilen naar de tevredenheid en wensen van de toeristische bezoekers.- Analyseren van resultaten 'mystery shopper' 2015 en terugkoppelen met medewerkers; uitvoeren van nieuw onderzoek door 'mystery shopper'.- Opvolging bedrijfsindicatoren.
<p>Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen</p>
<p>VTE 2016: 1,67 (1,27 NL, 0,4 FR)</p>
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none">- Steven Dessen (NL) – algemeen- Koen Es (NL) – publiekswerking- N (NL) departementshoofd onderzoek – opvolgen bedrijfsindicator wetenschappelijke output- N (NL) departementshoofd collecties – opvolgen bedrijfsindicator gebruik van collecties
<p>Budget 2016: geen specifiek budget toegewezen aan deze OD; eventuele kosten gedragen door het Algemeen Beheer.</p>

<p>OD8.3: De Plantentuin Meise past de organisatiestructuur aan de geformuleerde organisatie-doelstellingen aan, en streeft naar interne samenhang. De verantwoordelijkheden worden duidelijk vastgelegd met aanduiding van de gezagslijnen van het hoogste naar het laagste niveau.</p>
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel organisatiestructuur werd de maturiteit op twee ingeschat. Het voorliggende ondernemingsplan heeft een nieuwe structuur uitgetekend voor het Agentschap. Deze structuur kwam tot stand in overleg met de leidinggevendenden en de raad van bestuur. In 2015 moet invulling worden gegeven aan deze structuur. Alle leidinggevendenden, met uitzondering van de AG, zijn immers ad interim aangesteld. Met de invulling van het nieuwe organigram zal daar een einde aan komen. De nieuw voorziene overlegorganen zullen in de praktijk hun degelijkheid moeten bewijzen.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Behalen van maturiteitsniveau drie voor organisatiestructuur.- Goed functionerende organisatie waarbij de werking van de Plantentuin gevoed wordt door een constante positieve dialoog tussen de drie departementen waardoor constant gezocht wordt naar synergiën tussen collecties, onderzoek en publiekswerking.- Projectmanagementmethodologie wordt toegepast binnen alle geledingen van de Plantentuin.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Invullen van nieuw organigram met aanduiding van leidinggevendenden op alle niveaus en operationaliseren van de structuur (verderzetting actie 2015).- Operationaliseren van de werking van het nieuwe directiecomité.- Deelnemen aan lerend netwerk met andere Vlaamse wetenschappelijke instellingen en Synergie Vlaanderen om te komen tot een optimale werking van de nieuwe organisatiestructuur (verderzetting actie 2015).- Samenwerking tussen medewerkers van de Vlaamse gemeenschap en medewerkers van de Franse gemeenschap tewerkgesteld op de site van de Plantentuin stroomlijnen en procedures van beide gemeenschappen op elkaar afstemmen (blijvend aandachtspunt).
<p>Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen</p>
<p>VTE 2016: 0,97(0,77 NL, 0,2 FR)</p>
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none">- Steven Dessen (NL) – lerend netwerk- Dany Vissers (NL)
<p>Budget 2016: 5 KEUR (lerend netwerk); andere kosten gedragen door het Algemeen Beheer.</p>

<p>OD8.4: De Plantentuin Meise tekent in samenwerking met de MOD een performant HR beleid uit dat erop gericht is om de voor de Plantentuin benodigde competenties (overeenkomstig de organisatiedoelstellingen) te verwerven, te behouden en/of te ontwikkelen.</p>
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel human resources management werd de maturiteit op twee ingeschat. In 2014 werden de verschillende bouwstenen gecreëerd om een goed HRM beleid te kunnen voeren, maar deze worden pas in 2015 in de praktijk vertaald.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Behalen van maturiteitsniveau drie voor human resources management.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Valideren van personeelsplan 2016-2017.- Uitschrijven HR-strategie en vastleggen eerste prioriteiten.- Leidinggeven gebeurt op alle niveaus op een kwaliteitsvolle manier in lijn met de visie op leidinggeven.- Opvolgen van evolutie met betrekking tot centrale dienstverlening.- Deelnemen aan personeelstevredenheidspeiling.
<p>Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen</p>
<p>VTE 2016: 2,8 (2,6 NL, 0,2 FR) (inclusief alle routine taken personeelsdienst)</p>
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none">- Dany Vissers (NL) algemeen- Carine Zerard (NL) – zachte HR- Marleen Derycke (NL) – harde HR
<p>Budget 2016: 30 KEUR</p>

**Plantentuin
Meise**

<p>OD8.5: De Plantentuin Meise be vraagt de organisatiecultuur en analyseert in welke mate ze aansluit bij zijn doelstellingen. In functie van de resultaten wordt een verbetertraject uitgestippeld.</p>
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel organisatiecultuur werd de maturiteit op één ingeschat. In 2013/2014 werd een integriteitspeiling uitgevoerd in samenwerking met het bureau voor ambtelijke ethiek en deontologie. Daarmee beschikt de Plantentuin over een goede nulmeting wat betreft integriteit. Vertrekkende vanaf die resultaten moet een integriteitsplan worden uitgewerkt. De in 2013 vastgelegde waarden van APM (opgesteld in overleg met alle personeelsleden) moet ook verwerkt worden in de HRM werking.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Behalen van maturiteitsniveau drie voor organisatiecultuur.- Een levendige organisatiecultuur die aansluit bij de waarden die werden gedefinieerd door de personeelsleden.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Valideren van het ontwerp van cultuurplan en van de te nemen acties om de gewenste organisatiecultuur te bereiken.- Uitwerken van beleid voor het borgen van de integriteitszorg (aanbeveling Audit Vlaanderen) (verderzetting actie 2015).- Maken van een deontologische code voor de Plantentuin.- Organiseren van een klantentevredenheidsonderzoek naar de interne dienstverlening.
<p>Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen</p>
<p>VTE 2016: 0,45 (NL)</p>
<p>Verantwoordelijk personeelslid:</p> <ul style="list-style-type: none">- Chris Kosolosky (NL)
<p>Budget 2016: geen budget vastgelegd; eventuele kosten gedragen door het Algemeen Beheer.</p>

<p>OD8.6: De Plantentuin Meise evalueert en optimaliseert de informatie- en communicatiestromen.</p>
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel informatie en communicatie werd de maturiteit op één ingeschat. Momenteel zijn er binnen de Plantentuin Meise heel wat communicatie-instrumenten uitgewerkt (nota's, berichten, personeelsblad, persberichten, promotie,...), maar er is geen algemeen ontwikkelde visie en de instrumenten werden nog niet formeel geëvalueerd op hun effectiviteit en efficiëntie. Voor het federale niveau bestaat reeds een archiveringsplan, voor het Vlaamse niveau moet dit nog uitgewerkt worden.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Behalen van maturiteitsniveau drie voor informatie en communicatie.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Uitwerken van een communicatieplan.- Opvolgen archivering documenten Federale overheid (verderzetting actie 2015).- Uitwerken archiveringsplan documenten Vlaamse overheid (verderzetting actie 2015).
<p>Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen</p>
<p>VTE 2016: 1,5 (0,5 NL, 1 FR)</p>
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none">- Dany Vissers (NL)- Chris Kosolosky (NL) – intern- Koen Es (NL) – extern- Denis Diagre (FR) – archivering
<p>Budget 2016: 7 KEUR (jaarverslag), promotiebudget opgenomen in OD6.1</p>

**Plantentuin
Meise**

<p>OD8.7: De Plantentuin Meise optimaliseert de processen met betrekking tot financiën en begroting en stelt deze af op die van het beleidsdomein EWI en de toekomstige centrale dienstverlener.</p>
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel financieel management werd de maturiteit op drie ingeschat. Sinds 2012 worden de uitgaven van de Plantentuin Meise per post in detail gemonitord. Sinds 2014 is er ook een koppeling met de strategische doelstellingen en de projecten voorgesteld aan de wetenschappelijke raad. In 2014 werd ook sterk ingezet om de financiële processen te harmoniseren met deze van de Vlaamse overheid. De belangrijkste financiële processen werden in kaart gebracht en gedocumenteerd. De bedrijfsrevisor voert momenteel zijn eerste audit uit. In functie van de resultaten zullen de processen verder geoptimaliseerd worden.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Behalen van maturiteitsniveau vier voor financieel management door een verder doorgedreven en meer gestandaardiseerde monitoring van de uitgavenposten.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Opvolging van alle financiële verrichtingen.- Samenwerking met de centrale dienstverlener voorbereiden en optimaliseren van de processen (verderzetting actie 2015).- Opvolgen uitgavenposten volgens de gestandaardiseerde procedure.- Instappen in digitaliseringsproject voor facturen (herneming actie 2015).- Uitsluitend elektronisch betalen invoeren in de personeelskantine.
<p>Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen</p>
<p>VTE 2016: 2,12 (NL) (inclusief alle taken ivm financieel management)</p>
<p>Verantwoordelijk personeelslid:</p> <ul style="list-style-type: none">- Nathalie Verdickt (NL)
<p>Budget 2016: 10 KEUR (bedrijfsrevisor), andere kosten gedragen door het Algemeen Beheer.</p>

<p>OD8.8: De Plantentuin Meise identificeert, evalueert en beheerst de interne en externe risico's en evalueert periodiek het systeem van risicomanagement.</p>
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel doelstellingen, proces- & risicomanagement werd de maturiteit op twee ingeschat. In 2014 werden 23 hoofdprocessen en 266 basisprocessen in kaart gebracht. Voor elk basisproces zijn minstens de volgende criteria vastgelegd: toelichting, procesdoelstelling, koppeling met strategische doelstelling en werklastindicator. Voor een aantal processen (boekhouding, wachters, kassapersoneel, interne verkiezingen wetenschappelijke raad, evaluatie wetenschappers,...) zijn de processen volledig gedocumenteerd. Voor de andere processen dient dit nog te gebeuren. In 2013 werd ook een SWOT analyse uitgevoerd. Deze moet uitgewerkt te worden tot een systeem van risicomanagement waarbij de belangrijkste strategische en operationele risico's worden geïdentificeerd. Deze risico's moeten geëvalueerd worden en de nodige maatregelen moeten worden genomen om ze te beheersen (aanbeveling Audit Vlaanderen).</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Behalen van maturiteitsniveau drie voor doelstellingen, proces- & risicomanagement.- Alle processen van de Plantentuin minimaal gedocumenteerd met een werklastinschatting op basis van Vlaamse, nationale en/of internationale benchmarking.- Beschikken over een uitgewerkt risicomanagement.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- De processen binnen de diverse organisatieonderdelen/diensten worden via een draaiboek uitgeschreven en gedocumenteerd.- Voorstellen van actieplan om te komen tot een systeem van risicomanagement.- De belangrijkste risico's worden tegen 30/9 in kaart gebracht.
<p>Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen</p>
<p>VTE 2016: 0,75 (0,65 NL, 0,1 FR)</p>
<p>Verantwoordelijk personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none">- Steven Dessen (NL)- Dany Vissers (NL)
<p>Budget 2016: geen budget vastgelegd; eventuele kosten gedragen door het Algemeen Beheer.</p>

<p>OD8.9: De Plantentuin Meise licht het facilitybeleid door en maakt en implementeert een facilityplan.</p>
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel facilitymanagement werd de maturiteit op twee ingeschat. In 2014 werd een fasering voor het masterplan en een investeringsplan 2014 en 2015 goedgekeurd (zie SD7 en verder). De melding van facilitaire problemen werkt nu volgens het één loket principe en er wordt gewerkt aan een onderhoudshandboek voor alle gebouwen en installaties. Voor de realisatie van het masterplan wordt samengewerkt met het Agentschap Facilitair Bedrijf.</p> <p>Deze operationele doelstelling ondersteunt de strategische doelstelling 7.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Behalen van maturiteitsniveau drie voor facilitymanagement.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Vervolledigen van onderhoudshandboek voor alle gebouwen en installaties (herneming actie 2015)- Uitwerken van een strategisch facilityplan met formele criteria om te kiezen voor in- of outsourcing (herneming actie 2015).- Vergelijken van huidige onderhoudskost voor de gebouwen en installaties (inclusief tewerkgestelde personeelsleden van de technische dienst) met Vlaamse, nationale en/of internationale richtcijfers (herneming actie 2015)
<p>Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen</p>
<p>VTE 2016: 0,24 (NL)</p>
<p>Verantwoordelijk personeelslid:</p> <ul style="list-style-type: none">- Wim Speliers (NL)
<p>Budget 2016: geen specifiek budget voorzien, eventuele kosten vallen onder OD7.6.</p>

OD8.10: De Plantentuin Meise licht het ICT beleid door, stelt een ICT plan op dat tegemoetkomt aan de noden van de instelling, en implementeert deze.
<p>Toelichting:</p> <p>De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel informatie en communicatietechnologie werd de maturiteit op één ingeschat. De Plantentuin beschikt over een overzicht van de ICT-infrastructuur, ICT-architectuur en gebruikte standaarden. Omwille van kostenefficiëntie maakt de Plantentuin maximaal gebruik van open source software en zelf geprogrammeerde diensten. De Plantentuin beschikt echter nog niet over een uitgeschreven ICT beleid en de ICT beveiliging gebeurt ad hoc. Om op termijn richting te geven aan het ICT-gebeuren, moet de Plantentuin een lange termijn ICT-strategie en meerjarenbegroting uitwerken, afgestemd op de organisatiedoelstellingen (aanbeveling Audit Vlaanderen).</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Behalen van maturiteitsniveau drie voor informatie- en communicatietechnologie.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Uitschrijven van ICT-strategie en meerjarenbegroting afgestemd op de organisatiedoelstellingen (2016-2017).- Opvolgen van alle ICT processen.- Aanstellen veiligheidsconsulent.- Ontdubbelen van ICT backbone tussen hoofdgebouw en satellietgebouwen.
Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen
VTE 2016: 2,12 (1,12 NL, 1 FR)
Verantwoordelijk personeelslid: <ul style="list-style-type: none">- Jean van Onacker (FR)
Budget 2016: 50 KEUR

**Plantentuin
Meise**

OD8.11: De Plantentuin Meise brengt zijn ecologische voetafdruk in kaart en levert inspanningen om deze te reduceren.
Toelichting: De Plantentuin Meise houdt zich inhoudelijk bezig met de bescherming van planten en hun ecosystemen. Ze heeft dan ook een voorbeeldrol te spelen om de eigen ecologische voetafdruk tot een minimum te beperken. De kassen, die als bewaarplaats dienen voor zeer zeldzame plantensoorten, vergen echter veel energie. Bij het renoveren van de Plantentuin dient dan ook maximaal aandacht besteed te worden met de energetische aspecten. Voor de kantoorgebouwen zal de BEN norm worden gevolgd. Voor het nieuwe serrecomplex zal gezocht worden naar alternatieve energievormen (zonne-energie, bodemwarmte,...) om de ecologische voetafdruk tot een minimum te beperken.
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- Alle gerealiseerde bouwwerken voldoen aan de BEN norm (kantoorgebouwen) of maken maximaal gebruik van alternatieve energievormen als verwarmingsbron (serres).
Acties 2016: <ul style="list-style-type: none">- Meenemen van energienormen bij opstellen van bouwplannen.- Nagaan of een Energie Supply Contract kan worden afgesloten (samenwerking met VEB).
Geassocieerde bedrijfsindicator: Duurzaamheid – CO ₂ -emissie Plantentuin (in # ton CO ₂)
VTE 2016: 0,05 (NL)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Dieter Van Grimbergen (NL)
Budget 2016: geen budget voorzien, investeringen in functie van energiezuinigheid vallen onder SD7

**Plantentuin
Meise**

OD8.12: De Plantentuin Meise actualiseert, in het kader van welzijn op het werk, jaarlijks het globaal preventieplan en formuleert in functie hiervan het jaarlijks actieplan.
Toelichting: Sinds 2012 beschikt de Plantentuin terug over een globaal preventieplan en jaarlijks actieplan. Beide documenten worden jaarlijks aangepast en gebudgetteerd. Ook de milieuaspecten worden hierin opgenomen. Vanaf 2015 worden deze plannen opgesteld in overleg met de Gemeenschappelijke Dienst voor Preventie en Bescherming (GDPB).
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- Uitvoering van globaal preventieplan 2015-2019 zoals goedgekeurd op het Speciaal Overlegcomité van 11 december 2014 zoals aangepast in de komende jaren in functie van nieuwe prioriteiten.
Acties 2016: Zie link met OD.4 (HR) <ul style="list-style-type: none">- Opstellen van actieplan 2017 en aanpassen van globaal preventieplan.- Uitklaren samenwerking met GDPB.- Organiseren van vier overlegmomenten met de vakbonden.- Uitvoeren en opvolgen van acties opgenomen in jaarlijks actieplan 2016.
VTE 2016: 0,67 (NL)
Verantwoordelijk personeelslid: <ul style="list-style-type: none">- Dieter Van Grimbergen
Budget 2016: 65 KEUR (actieplan 2015) + 19 KEUR (EDPBW).

OD8.13: De Plantentuin stelt een diversiteitsplan op in functie van de doelstellingen van de Vlaamse regering.
<p>Toelichting: De Vlaamse overheid heeft in het regeerakkoord ambitieuze streefcijfers vastgelegd met betrekking tot diversiteit:</p> <ul style="list-style-type: none">- 40% voor vrouwen in top- en middenkader,- 10% voor personen met een migratieachtergrond (gekoppeld aan nieuwe definitie),- behoud van 3% voor personen met een arbeidshandicap, maar de Vlaamse overheid zal verhoogde inspanningen doen om deze te bereiken. <p>De Plantentuin Meise wil hier actief aan meewerken. Daartoe zal in de loop van 2015 een diversiteitsplan worden uitgewerkt dat bijdraagt aan de realisatie van de doelstellingen van de Vlaamse overheid.</p>
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">- Bijdragen aan de diversiteitsdoelstellingen van de Vlaamse overheid.
<p>Acties 2016:</p> <ul style="list-style-type: none">- Uitwerken van een diversiteitsplan als onderdeel van het meer omvattende HRM plan (zie OD 8.4) (verderzetting actie 2015).- In dienst nemen van stagiairs in het kader van de kerntaken van het agentschap ter uitvoering van de doelstellingen mbt de doelgroepen.
VTE 2016: 0,1 (NL)
<p>Verantwoordelijk personeelslid:</p> <ul style="list-style-type: none">- Marleen Derycke (NL)
Budget 2016: geen budget vastgelegd; eventuele kosten gedragen door het Algemeen Beheer.

**Plantentuin
Meise**

3. Budgettaire impact

De uitvoering van dit ondernemingsplan kan gerealiseerd worden binnen de huidige budgetten die ter beschikking staan van het Agentschap Plantentuin Meise, rekening houdende met (1) een gelijkblijvende werkingsdotatie, (2) de vooropgestelde besparing op het personeelsbudget, (3) de vooropgestelde besparing op het aantal personeelsleden, en (4) 25 miljoen FFEU middelen gespreid over 5 jaar voor de investeringen. De Plantentuin heeft de ambitie om geleidelijk meer eigen middelen te verwerven.

**Plantentuin
Meise**

4. Personeelsplan

Zie apart document Personeelsplan 2016-2017.

5. Investeringsplan 2016

5.1. Investeringsplan en werken uitgevoerd op dotatie en eigen middelen

5.1.1. Aankoop goederen/software

5.1.1.1. Aankoop sputtertoestel

Geschatte kostprijs: 25.000 EUR

Verantwoording: Het huidige sputtertoestel is meer dan 20 jaar oud en de sluiting is in slechte staat. Er is ook geen mogelijkheid om met goud/palladium te sputteren.

5.1.2. Infrastructuurwerken

5.1.2.1. Herstellen tuinmuur oranjrietuin

Geschatte kostprijs: 50.000 EUR

Verantwoording: de Oranjrietuin is een publiek toegankelijk tuin met groot potentieel. Dit kan momenteel niet benut worden aangezien de tuinmuur in zeer slechte staat is. In sommige gedeelten is er constant gevaar voor steenval, met de nodige gevaren voor bezoekers en werknemers. In 2016-2017 zal de tuin landschappelijk worden aangelegd.

5.1.2.2. Renovatie torentje met zwam

Geschatte kostprijs: 40.000 EUR

Verantwoording: Balken in de toren zijn aangetast door zwammen, waardoor de ganse toren dreigt in te vallen. Momenteel wordt het geheel gestut, maar een renovatie is dringend nodig.

5.1.2.3. Dakrenovatie dienstgebouw Meise

Geschatte kostprijs: 300.000 EUR

Verantwoording: Dit gebouw is niet opgenomen in het masterplan en er zijn dus geen FFEU middelen voor voorzien. Het gebouw is nochtans dringend aan herstelling toe. Het gebouw is ook ideaal gesitueerd om er een museum in te ontwikkelen. Eind vorig jaar verwierf de Plantentuin een subsidie van 200.000 EUR van EWV om er een houtmuseum in te ontwikkelen. De volledige renovatie van het gebouw zal 600.000 EUR bedragen (exclusief installatie museum) en zal op eigen middelen worden gerealiseerd in 2016-2017. In een eerste fase zal de volledige dakconstructie worden hersteld en zal de funderingsgrondplaat en de vloerplaat structureel worden verstevigd.

5.1.2.4. Vernieuwde inrichting kas F

Geschatte kostprijs: 107.000 EUR

Verantwoording: De vernieuwde inrichting van de grote kassen van het Plantenpaleis startte meer dan 10 jaar geleden. Negen van de dertien kassen werden reeds aangepakt (in 2014 werd de 9de kas

ingericht). De herinrichting van de volgende 4 kassen en de heraanleg van de zone rond het Plantenpaleis wordt gespreid over 4 jaar (2015-2018). Dankzij het afwerken van deze herinrichting zal het toeristisch potentieel van de Plantentuin sterk toenemen. Er werd een subsidie verkregen bij Toerisme Vlaanderen voor een bedrag van 195.256 EUR (inclusief promotie, lonen,...). Kas G werd reeds in 2014 gerealiseerd. De vastlegging voor de werken in kas F gebeurde reeds in 2015. De uitvoering zal in 2016 gebeuren.

5.1.2.5. Vernieuwde inrichting kas E

Geschatte kostprijs: 110.000 EUR

Verantwoording: De vernieuwde inrichting van de grote kassen van het Plantenpaleis startte meer dan 10 jaar geleden. Negen van de dertien kassen werden reeds aangepakt (in 2014 werd de 9de kas ingericht). De herinrichting van de volgende 4 kassen en de heraanleg van de zone rond het Plantenpaleis wordt gespreid over 4 jaar (2015-2018). Dankzij het afwerken van deze herinrichting zal het toeristisch potentieel van de Plantentuin sterk toenemen. Er werd een subsidie verkregen bij Toerisme Vlaanderen voor een bedrag van 195.256 EUR (inclusief promotie, lonen,...). Kas G werd reeds in 2014 gerealiseerd. De vastlegging voor de werken in kas F gebeurde in 2015. De werken in kas E moeten eveneens in 2016 plaatsvinden.

5.1.2.6. Herstelling dakbedekking dak herbariumgebouw

Geschatte kost: 25.000 EUR

Verantwoording: Er is een lek ter hoogte van de middenvleugel van het dak van het herbariumgebouw. Ondanks meerdere lokaal aangebrachte herstellingen blijft het water binnensijpelen. De enige oplossing bestaat erin de ganse dakbedekking te vernieuwen.

5.1.3. Veiligheidswerken (opgenomen in jaarlijks actieplan)

5.1.3.1. Brandalarmcentrale dienstgebouw PEP

Geschatte kostprijs: 3.000 EUR

Verantwoording: Momenteel geen brandmelders in het dienstgebouw. Een aantal belangrijke wetenschappelijke collecties bevinden zich in dit gebouw (o.a. zadenbank). Het is essentieel dat er een brandalarmcentrale wordt geïnstalleerd.

5.1.3.2. Brandalarmcentrale kasteel

Geschatte kostprijs: 10.000 EUR

Verantwoording: Momenteel geen brandmelders in het kasteel. Het brandvoorkomingsrapport van de brandweer geeft aan dat dit sterk aan te raden is, zeker aangezien het kasteel ook aan derden wordt verhuurd.

5.1.3.3. Vervangen elektriciteitsborden in verschillende gebouwen

Geschatte kostprijs: 55.000 EUR (1ste fase)

Plantentuin Meise

Verantwoording: in 2015 werd een keuring uitgevoerd van een deel van de elektriciteitsinstallaties van Plantentuin. Hieruit blijkt dat heel wat elektriciteitsborden niet meer voldoen aan de hedendaagse normen. In een 1ste fase zullen de borden van de Oranjerie, het kasteel en een deel van het herbariumgebouw worden vervangen.

5.1.3.4. Vervangen of revisie van liften

Geschatte kostprijs: 100.000 EUR (1ste fase)

Verantwoording: Vervangen of revisie van liften na risico-analyse door BTV in opvolging van KB 9 maart 2003 betreffende beveiliging van liften dringt zich op. Het betreft de liften van het herbariumgebouw en van het Plantenpaleis.

5.1.3.5. Gestuurde boring aanleg datanetwerk

Geschatte kostprijs: 60.000 EUR

Verantwoording: Een deel van de gebouwen van de Plantentuin is momenteel nog niet voorzien van netwerk. Om dit te realiseren is het nodig een nieuwe kabel te trekken vanuit de serverruimte. Dit kan het best gebeuren via een gestuurde boring zodat zonder graafwerken (en zonder hinder voor de bezoekers) de 600 m overbrugd kan worden.

5.2. Investeringsen en werken gepland op FFEU middelen

Vanaf 2015 ontving de Plantentuin Meise 5 miljoen EUR uit de FFEU middelen om de infrastructuur van de Plantentuin terug in orde te zetten. Tegen 2019 zal de Plantentuin 25 miljoen EUR krijgen om de 1ste fase van het masterplan uit te voeren (cf. RvB 10 juni 2014). In 2015 werden 5 studies opgestart in samenwerking met het Facilitair Bedrijf:

1. Studie 1: Ontwerpen van ingangsbouw, renovatie Vlaamse hoeve en ontwerp ingangzone
2. Studie 2: Ontwerpen toegangzone Plantenpaleis en omgeving
3. Studie 3: Ontwerpen nieuw serre complex
4. Studie 4: Extra parking
5. Studie 5: Ingangsbouw Meise + conciërgewoning

In 2016 zullen de studies worden verdergezet, architecten worden aangesteld en zullen de eerste werken worden uitgevoerd. Momenteel is voor de meest projecten nog geen gedetailleerde betaalkalender beschikbaar. Zodra dit wel het geval is, zal dit aan de raad van bestuur worden voorgelegd.

In 2016 moet ook nog een minimasterplan worden opgesteld met betrekking tot de toekomst van het oud herbariumgebouw. Is renovatie nog mogelijk/wenselijk? Welke impact heeft dit op de rest van het masterplan?

Een aantal kleinere werken zal door de Plantentuin zelf worden uitgevoerd met behulp van de FFEU middelen. Het betreft de renovatie van kleine gebouwen waarvoor de Plantentuin zowel over de

historische als de bouwtechnische kennis beschikt om de renovatiewerken zelf te superviseren. In 2016 zullen alvast volgende projecten worden uitgevoerd:

5.2.1. Renovatie buitentoiletten oranjerie

Geschatte kostprijs: 56.000 EUR

Verantwoording: Dit gebouw was opgenomen in het masterplan. De renovatie werd voorzien in de 3de fase. Aangezien er echter een ontkoppeling dient te gebeuren tussen afvalwater en regenwater wordt voorgesteld deze investering naar voor te schuiven. In 2017 zouden dan de rioleringswerken worden uitgevoerd op eigen budget van de Plantentuin.

5.2.2. Renovatie torentje met zwam

Geschatte kostprijs: 40.000 EUR

Verantwoording: Balken in de toren zijn aangetast door zwammen, waardoor de ganse toren dreigt in te vallen. Momenteel wordt het geheel gestut, maar een renovatie is dringend nodig. Dit valt onder oprisingswerken kasteel wat opgenomen is in de 2de fase van het masterplan. Omwille van de dringende situatie wordt voorgesteld deze investering naar voor te schuiven. Het project wordt mee opgevolgd door het Facilitair Bedrijf.

5.2.3. Aanleg avonturenpad kas F

Geschatte kostprijs: 237.000 EUR

Verantwoording: Oorspronkelijk werd er voorzien een avonturenpad aan te leggen in Kas E. De kostprijs hiervan was echter zeer hoog en er werd heel veel plaats weggenomen voor de beplanting. Daarom werd in overleg met Low Architects beslist het oorspronkelijk plan aan te passen naar kas F aangezien daar sowieso ook een pad in de hoogte nodig was. Op die manier kon de verbintenis met Low Architects uit 2009 worden nagekomen en wordt het hoogtep pad gerealiseerd in kas F ipv kas E. De investering zal gebeuren op FFEU middelen. Het maakt deel uit van de renovatie van het serrecomplex.

Personeelsplan 2016-2017

Agentschap Plantentuin Meise¹

1. INLEIDING	2
2. PERSONEELSBESTAND OP 30 JUNI 2014	3
3. PERSONEELSBESTAND OP 1 JANUARI 2016	4
4. TOEKOMSTIG PERSONEELSBESTAND EN DE INZET ERVAN	6
4.1. TOEGEPASTE PRINCIPES	6
4.2. PERSONEELSPLAN 2016-2017	7
4.2.1. PERSONEELSLEDEN EN FUNCTIENIVEAUS	7
4.2.2. ACTIES PERSONEELSPLAN 2016-2017	8
4.3. PROJECTIE PERSONEELSPLAN 2019	10
5. VERANTWOORDING VAN DE VOORGESTELDE ACTIES EN TERUGKOPPELING MET ONDERNEMINGSPLAN	11
5.1. BEVORDERINGEN	11
5.2. NIEUWE AANWERVINGEN	11
5.3. UITSTROOM	12
6. BUDGETTAIRE IMPLICATIES	13
7. CONTACTPERSOON	14

¹Goedgekeurd op het directiecomité van 8 december 2015

Besproken op het EOC van 15 december 2015; er werd een negatief advies gegeven. Besparingen zijn voor de vakbonden niet aanvaardbaar. Ook de vermindering van het aantal personeelsleden van niveau C en D en de objectieve weging van de functies vooraleer over te gaan tot bevorderingen worden gecontesteerd. De bonden willen dat er een oplossing komt voor de functies die door overgang van de Federale naar de Vlaamse overheid er financieel dreigen op achteruit te gaan (einde toekenning federale premie leidinggevende eind 2016 en slechtere verloning B-functies in vergelijking met federale overheid). Na de bespreking op het EOC werd de projectie personeelsplan 2019 opgenomen in de tekst (voordien enkel opgenomen in de begeleidende Excel tabel).

Besproken en goedgekeurd op de raad van bestuur van 19 januari 2016

I. Inleiding

Op 1.1.2014 werd de Nationale Plantentuin van België, in uitvoering van het Lambermont akkoord, overgeheveld naar de gemeenschappen. Binnen de Vlaamse gemeenschap werd daartoe het extern verzelfstandigd Agentschap Plantentuin Meise opgericht en ondergebracht bij het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie.

In 2014 en 2015 werd gewerkt aan het operationaliseren van de Plantentuin binnen de Vlaamse overheid: de strategische en operationele doelstellingen werden gedefinieerd, de kerntaken werden vastgelegd, de daaraan gekoppelde processen werden in kaart gebracht, en een nieuw organigram werd opgesteld. Alle onderdelen van de organisatie werden afgestemd op de opdrachten en er werd geëvalueerd of de dienstverlening zoals uitgevoerd, beantwoordde aan de behoeften. Daartoe werd actief en proactief op zoek gegaan naar het eventuele afbouwen of wijzigen van activiteiten teneinde te streven naar een verbetering van de dienstverlening en een verhoogde efficiëntie. Er werd daarmee ook een vernieuwde visie geschetst die proces- en personeelsplanning beter plaatst in de huidige tijdsgeest.

Met deze gegevens werd het personeelsplan 2015 opgesteld. De meeste acties van het personeelsplan 2015 werden ondertussen uitgevoerd. Begin 2016 zullen alle leidinggevende functies voorzien in de nieuwe organisatiestructuur van de Plantentuin zijn ingevuld.

Bij de opmaak van het personeelsplan 2016-2017 is de impact van de opgelegde budgettaire besparingen een belangrijke factor evenals de vermindering van het aantal personeelsleden (koppen) die tegen 2019 moet behaald worden. Toch wordt er geen blinde besparing doorgevoerd. Functies die bijzonder vakmanschap vereisen worden prioritair behouden (onderzoekers, tuiniers, herbariummedewerkers, schoonmaak in de collectieruimtes,...). Functies met minder toegevoegde waarde worden geschrapt door de processen te optimaliseren en/of te automatiseren waardoor ze overbodig worden of door bepaalde taken uit te besteden indien dit financieel interessant is (vb. schoonmaak, garage,...).

Er worden ook groeimogelijkheden voorzien in de graden B, C en D. De bevorderingsfuncties zullen worden vastgelegd na de weging van alle functies van de Plantentuin.

Het voorliggende document beschrijft de belangrijkste wijzigingen in personeelsbezetting tot 2017 ten opzichte van 1 januari 2016. In het bijgevoegde Excel bestand (personeelsplan_2016) wordt er eveneens een overzicht gegeven van de functies op 1/1/2015 en 30/6/2016.

Het voorgestelde personeelsplan zal toelaten op een efficiënte en effectieve wijze de dienstverlening te organiseren en er toe bijdragen dat de doelstellingen behaald worden met de meest efficiënte personeelsbezetting. Er wordt in het personeelsplan een overzicht gegeven van de kwantitatieve en kwalitatieve personeelsbehoeften en- bewegingen die noodzakelijk zijn om de kerntaken van het Agentschap uit te voeren.

2. Personeelsbestand op 30 juni 2014

Het personeelsbestand van 30 juni 2014 wordt opgenomen aangezien het de referentie vormt voor de personeelsbesparingen opgelegd door de Vlaamse regering die tegen 30 juni 2019 moeten gerealiseerd worden.

Op 30.6.2014 telde het Agentschap Plantentuin Meise 153 personeelsleden: daarin zijn opgenomen de mandaatfuncties, de permanente functies, ingenomen door statutaire ambtenaren en de tijdelijke en specifieke functies, ingenomen door contractuele personeelsleden. Er werden 128 personeelsleden betaald met de dotatie en 25 personeelsleden met de eigen middelen. Het personeelsplan is opgemaakt in voltijdse eenheden en dit volgens de vastgelegde, gemeenschappelijke definitie.

	Functies op 30/06/2014			Totaal
	Statutair	Contractueel	Mandaat	
Niveau A				
A3	1	0	0	1
A2	0	0	0	0
A1	19	14	0	33
Subtotaal A	20	14	0	34
Niveau B				
B3	0	0	0	0
B2	0	0	0	0
B1	13	12	0	25
Subtotaal B	13	12	0	25
Niveau C				
C3	0	0	0	0
C2	5	0	0	5
C1	33	16	0	49
Subtotaal C	38	16	0	54
Niveau D				
D2	0	0	0	0
D1	14	26	0	40
Subtotaal D	14	26	0	40
TOTAAL	85	68	0	153

Tabel I – functies op 30/6/2014 – referentiepunt voor de besparingen opgelegd door de Vlaamse regering.

3. Personeelsbestand op 1 januari 2016

Op 1 januari 2016 zullen de meeste acties die voorzien waren in 2015 zijn uitgevoerd. Een aantal nog uit te voeren acties worden opnieuw opgenomen in het personeelsplan 2016-2017.

	Functies op 1/1/2016			Totaal
	Statutair	Contractueel	Mandaat	
Niveau A				
A3	1	0	0	1
A2	2	0	0	2
A1	20	16	0	36
Subtotaal A	23	16	0	39
Niveau B				
B3	1	0	0	1
B2	0	0	0	0
B1	14	11	0	25
Subtotaal B	15	11	0	26
Niveau C				
C3	1	0	0	1
C2	4	0	0	4
C1	30	13	0	43
Subtotaal C	35	13	0	48
Niveau D				
D2	0	0	0	0
D1	12	24	0	36
Subtotaal D	12	24	0	36
TOTAAL	85	64	0	149

Tabel 2a – functies op 01/01/2016: de meeste (maar niet alle) acties van het personeelsplan 2015 zijn uitgevoerd.

	Functies op 1/1/2016			Totaal
	Statutair	Contractueel	Mandaat	
Niveau A				
A3	1	0	0	1
A2	2	0	0	2
A1	20	6	0	26
Subtotaal A	23	6	0	29
Niveau B				
B3	1	0	0	1
B2	0	0	0	0
B1	14	4	0	18
Subtotaal B	15	4	0	19
Niveau C				
C3	1	0	0	1
C2	4	0	0	4
C1	30	6	0	36
Subtotaal C	35	6	0	41
Niveau D				
D2	0	0	0	0
D1	12	21	0	33
Subtotaal D	12	21	0	33
TOTAAL	85	37	0	122

Tabel 2b – functies op 01/01/2016 betaald op middelen van de dotatie.

	Functies op 1/1/2016			Totaal
	Statutair	Contractueel	Mandaat	
Niveau A				
A3	0	0	0	0
A2	0	0	0	0
A1	0	8	0	8
Subtotaal A	0	8	0	8
Niveau B				
B3	0	0	0	0
B2	0	0	0	0
B1	0	7	0	7
Subtotaal B	0	7	0	7
Niveau C				
C3	0	0	0	0
C2	0	0	0	0
C1	0	7	0	7
Subtotaal C	0	7	0	7
Niveau D				
D2	0	0	0	0
D1	0	3	0	3
Subtotaal D	0	3	0	3
TOTAAL	0	25	0	25

Tabel 2c – functies op 01/01/2016 betaald op eigen middelen.

	Functies op 1/1/2016			Totaal
	Statutair	Contractueel	Mandaat	
Niveau A				
A3	0	0	0	0
A2	0	0	0	0
A1	0	2	0	2
Subtotaal A	0	2	0	2
Niveau B				
B3	0	0	0	0
B2	0	0	0	0
B1	0	0	0	0
Subtotaal B	0	0	0	0
Niveau C				
C3	0	0	0	0
C2	0	0	0	0
C1	0	0	0	0
Subtotaal C	0	0	0	0
Niveau D				
D2	0	0	0	0
D1	0	0	0	0
Subtotaal D	0	0	0	0
TOTAAL	0	2	0	2

Tabel 2d – functies op 01/01/2016 die vallen onder uitzonderlijke en tijdelijke behoeften (UTB).

4. Toekomstig personeelsbestand en de inzet ervan

4.1. Toegepaste principes

Het personeelsplan 2016-2017 gaat uit van volgende principes:

1. Vermindering van het aantal personeelsleden: Het Vlaamse Regeerakkoord stelt dat het aantal personeelsleden in dienst van de Vlaamse overheid moet dalen door het voeren van een selectief vervangingsbeleid, met blijvende aandacht voor kwalitatieve dienstverlening. De beoogde afbouw in personeel voor de ganse Vlaamse overheid bedraagt 1950 personeelsleden tegen eind 2019. Op 17 juli 2015 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de aanpak en de verdeling van de budgettaire besparingen en personeelsbesparingen per beleidsdomein voor de besparingsronde 2014-2019. Voor het Agentschap Plantentuin Meise wordt een besparing van 15 personeelsleden opgelegd. De personeelsleden betaald met de eigen middelen vallen buiten de besparing. Het maximaal aantal personeelsleden tegen eind 2019 betaald op de dotatie werd vastgelegd op 114. Dit aantal dient met één eenheid te worden verhoogd tot 115 door de indiensttreding van Dany Vissers in de Plantentuin Meise. Deze wordt geneutraliseerd in het kader van de door de Vlaamse regering besliste rationalisatie van de managementondersteunende diensten. De afbouw van het personeelsbestand zal gebeuren via natuurlijke afvloeiingen.
2. Invullen van de leidinggevende functies zoals vastgelegd in het nieuw organigram: het personeelsplan 2015 voorzag in de invulling van alle leidinggevende functies volgens het nieuwe organigram. Een aantal acties uit het personeelsplan 2015, die nog niet werden uitgevoerd, worden terug opgenomen in het personeelsplan 2016-2017.
3. Perspectief voor en valorisatie van personeelsleden: Er worden bevorderingen, verdeeld over de niveaus B, C en D, voorzien in het personeelsplan. De bevorderingsfuncties zullen later worden bepaald in functie van een weging van alle functies.
4. Het invullen van de hoogste personeelsnoden: de opgelegde besparingen worden niet blindelings uitgevoerd. Functies die essentieel zijn voor het functioneren van de instelling worden behouden, eventueel via financiering op de eigen middelen. Het betreft hier in essentie functies waarbij vakmanschap en ervaring noodzakelijk zijn. Functies die moeten verdwijnen worden zoveel mogelijk opgevangen door het optimaliseren of automatiseren van algemene processen of door ze extern uit te besteden.
5. Waken over een transparante en correcte uitvoering van het personeelsplan: De uitvoering van het personeelsplan wordt als agendapunt geagendeerd op de vergaderingen van het EOC en het directiecomité. Op deze manier zijn de vakorganisaties in staat om de uitvoering op te volgen en hierover te communiceren met hun leden, enerzijds, en geeft het de leidinggevenden de mogelijkheid om hierover op regelmatige basis te communiceren met de medewerkers.

4.2. Personeelsplan 2016-2017

4.2.1. Personeelsleden en functieniveaus

	Functies na uitvoer PEP 2016-2017			Totaal
	Statutair	Contractueel	Mandaat	
Niveau A				
A3	1	0	0	1
A2	3	1	0	4
A1	18	15	0	33
Subtotaal A	22	16	0	38
Niveau B				
B3	1	0	0	1
B2	2	0	0	2
B1	11	11	0	22
Subtotaal B	14	11	0	25
Niveau C				
C3	1	0	0	1
C2	7	0	0	7
C1	25	13	0	38
Subtotaal C	33	13	0	46
Niveau D				
D2	2	0	0	2
D1	9	22	0	31
Subtotaal D	11	22	0	33
FUNCTIES	80	62	0	141

Tabel 3a – alle functies na uitvoering personeelsplan 2016-2017.

	Functies na uitvoer PEP 2016-2017			Totaal
	Statutair	Contractueel	Mandaat	
Niveau A				
A3	1	0	0	1
A2	3	1	0	4
A1	18	6	0	24
Subtotaal A	22	7	0	29
Niveau B				
B3	1	0	0	1
B2	2	0	0	2
B1	11	4	0	15
Subtotaal B	14	4	0	18
Niveau C				
C3	1	0	0	1
C2	7	0	0	7
C1	25	6	0	31
Subtotaal C	33	6	0	39
Niveau D				
D2	2	0	0	2
D1	9	19	0	28
Subtotaal D	11	19	0	30
FUNCTIES	80	36	0	116

Tabel 3b – functies na uitvoering personeelsplan 2016-2017 betaald op de dotatie.

	Functies na uitvoer PEP 2016-2017			Totaal
	Statutair	Contractueel	Mandaat	
Niveau A				
A3	0	0	0	0
A2	0	0	0	0
A1	0	9	0	9
Subtotaal A	0	9	0	9
Niveau B				
B3	0	0	0	0
B2	0	0	0	0
B1	0	7	0	7
Subtotaal B	0	7	0	7
Niveau C				
C3	0	0	0	0
C2	0	0	0	0
C1	0	7	0	7
Subtotaal C	0	7	0	7
Niveau D				
D2	0	0	0	0
D1	0	3	0	3
Subtotaal D	0	3	0	3
FUNCTIES	0	26	0	26

Tabel 3c – functies na uitvoering personeelsplan 2016-2017 betaald op de eigen inkomsten.

4.2.2. Acties personeelsplan 2016-2017

4.2.2.1. Bevorderingen: opportuniteiten reorganisatie

Er worden 8 bevorderingen voorzien, met name:

- *Voor niveau D:*
2 bevorderingen op D2: functies te bepalen na doorvoering functiewegingen
- *Voor niveau C:*
3 bevorderingen naar C2
 - o invulling herbariumfunctie waarvoor specifieke competenties zijn vereist, meer bepaald het opvolgen van projecten in het buitenland (actie overgenomen van PP 2015).
 - o 2 nog te bepalen functies na doorvoering functiewegingen
- *Voor niveau B:*
2 bevorderingen op B2: functies te bepalen na doorvoering functiewegingen
- *Voor niveau A:*
1 bevordering op A2 – Invulling van de functie departementshoofd collecties van het organigram via bevordering (actie overgenomen van PP 2015).

De bevorderingsprocedures zullen stapsgewijs opgestart worden, volgens de noodzaak van de invulling ervan en bij beslissing van het directiecomité. Dit betekent dat in eerste instantie voorrang zal verleend worden aan de invulling van de functies die noodzakelijk zijn om de continuïteit te garanderen. Het is aan het directiecomité om de timing en aanpak van deze procedures te bepalen

en te waken over de evenwichtige verdeling van de bevorderingen qua niveau en plaats in de organisatie. De functieweging zal hierbij doorslaggevend zijn.

4.2.2.2. Nieuwe aanwervingen om de continuïteit van de organisatie te garanderen

- *Niveau D:*
 - 1 contractuele aanwerving van D1 (dotatie) – vervanging van parkwachter die op pensioen vertrekt (onder voorbehoud van pensionering).
 - 1 contractuele aanwerving op C1 (dotatie) – tuinier ter vervanging van tuinier die op pensioen vertrekt: kernfunctie.
- *Niveau C:* nihil
- *Niveau B:*
 - 1 contractuele aanwerving op B1 (eigen middelen) – IT medewerker ter vervanging van IT medewerker die op pensioen vertrekt: essentiële functie (Plantentuin heeft slechts twee IT medewerkers voor de ganse organisatie).
- *Niveau A:*
 - 1 contractuele aanwerving op A2 (dotatie) – departementshoofd onderzoek (actie overgenomen van PP 2015)
 - 1 contractuele aanwerving op A1 (eigen middelen): wetenschappelijk medewerker buitencollecties ter vervanging van medewerker die op pensioen vertrekt: kernfunctie.

4.2.2.3. Uitstroom

- *Niveau D:*
 - 3 contractuele uitdiensttredingen (2 dotatie, 1 eigen middelen)
 - Kassamedewerker (pensionering)
 - Medewerker klusjesdienst (pensionering)
 - Medewerker schoonmaak (pensionering)
 - 1 statutaire uitdiensttreding (dotatie)
 - Tuinier (onder voorbehoud)
- *Niveau C:*
 - 2 statutaire uitdiensttredingen (dotatie)
 - Medewerker herbarium (pensionering – onder voorbehoud)
 - Wachter (pensionering – onder voorbehoud)
- *Niveau B:*
 - 1 contractuele uitdiensttreding (eigen middelen) – IT medewerker
 - 1 statutaire uitdiensttreding (dotatie) – educatief medewerker
- *Niveau A:*
 - 2 contractuele uitdiensttredingen (1 dotatie, 1 eigen middelen)
 - UTB'er voor ingeven data in PURE databank Vlaamse overheid (einde project)
 - UTB'er: medewerker moleculair labo (eventueel opvangen op eigen middelen)
 - 1 statutaire uitdiensttreding (dotatie)
 - Wetenschappelijk medewerker buitencollecties

4.3. Projectie personeelsplan 2019

	Projectie functies 30 juni 2019			Totaal
	Statutair	Contractueel	Mandaat	
Niveau A				
A3	1	0	0	1
A2	3	1	0	4
A1	18	15	0	33
Subtotaal A	22	16	0	38
Niveau B				
B3	1	0	0	1
B2	2	0	0	2
B1	10	12	0	22
Subtotaal B	13	12	0	25
Niveau C				
C3	1	0	0	1
C2	7	0	0	7
C1	23	12	0	35
Subtotaal C	31	12	0	43
Niveau D				
D2	2	0	0	2
D1	9	21	0	30
Subtotaal D	11	21	0	32
TOTAAL	77	61	0	138

Tabel 4a – projectie alle functies op 30 juni 2019.

	Projectie functies 30 juni 2019			Totaal
	Statutair	Contractueel	Mandaat	
Niveau A				
A3	1	0	0	1
A2	3	1	0	4
A1	18	6	0	24
Subtotaal A	22	7	0	29
Niveau B				
B3	1	0	0	1
B2	2	0	0	2
B1	10	4	0	14
Subtotaal B	13	4	0	17
Niveau C				
C3	1	0	0	1
C2	7	0	0	7
C1	23	5	0	28
Subtotaal C	31	5	0	36
Niveau D				
D2	2	0	0	2
D1	9	18	0	27
Subtotaal D	11	18	0	29
FUNCTIES	77	34	0	111

Tabel 4b – projectie functies op dotatie op 30 juni 2019 (maximaal aantal volgens opgelegde besparingen Vlaamse overheid is 115).

Niveau A	Projectie functies 30 juni 2019			Totaal
	Statutair	Contractueel	Mandaat	
A3	0	0	0	0
A2	0	0	0	0
A1	0	9	0	9
Subtotaal A	0	9	0	9
Niveau B				
B3	0	0	0	0
B2	0	0	0	0
B1	0	8	0	8
Subtotaal B	0	8	0	8
Niveau C				
C3	0	0	0	0
C2	0	0	0	0
C1	0	7	0	7
Subtotaal C	0	7	0	7
Niveau D				
D2	0	0	0	0
D1	0	3	0	3
Subtotaal D	0	3	0	3
FUNCTIES	0	27	0	27

Tabel 4c – projectie functies op eigen middelen op 30 juni 2019.

5. Verantwoording van de voorgestelde acties en terugkoppeling met ondernemingsplan

5.1. Bevorderingen

- Bevordering van C1 naar C2 (medewerker herbarium): het betreft een herbariumfunctie waaraan specifieke opdrachten worden toevertrouwd, onder andere het opvolgen van projecten in het buitenland.
- Bevordering van A1 naar A2 (departementshoofd collecties): het nieuwe organigram voorziet in drie departementen. Alle drie de functies worden als A2 functies ingedeeld.
- Verder worden er 2 B2, 2 C2, en 2 D2 functies opgenomen. De directie van de Plantentuin is er zich van bewust dat heel wat medewerkers taken uitvoeren boven hun huidige functieniveau. De voorgestelde bevorderingen zijn een eerste stap om aan dit probleem te verhelpen. Er wordt er bewust voor gekozen om eerst bevorderingen te voorzien in de drie laagste niveaus. De bevorderingsfuncties zullen vastgelegd worden na de weging van alle functies.

5.2. Nieuwe aanwervingen

In totaal worden vijf aanwervingen gepland. Voor vier aanwervingen betreft het vervangingen van personeelsleden die de dienst verlaten en waarvan de functie essentieel is om de continuïteit te garanderen. Eén aanwerving heeft als doel de Plantentuin te versterken zodat de doelstellingen in het ondernemingsplan kunnen worden gerealiseerd.

- Aanwerving niveau D – parkwachter: de Plantentuin Meise is publiek toegankelijk en het ondernemingsplan voorziet in een verdubbeling van het aantal bezoekers in vergelijking met 2013. Om de veiligheid van de bezoekers en de bewaking van het domein te garanderen is het essentieel het domein afdoende te bewaken. De bewaking van het domein van de Plantentuin Meise werd tijdens het kerntakendebat vastgelegd als een kerntaak van het Agentschap. De dienst wordt 7 dagen op 7 bemand van 07.15 tot 19.00 uur tijdens de zomer en van 07.15 tot 18.30 in de winter. De parkwachters staan in voor het openen en sluiten van het domein, het bewaken van het domein, tentoonstellingen en collecties, het in goede banen leiden van evenementen, het uitvoeren van interventies bij ongevallen,... Om de permanentie te voorzien en de wachterstaken uit te voeren moeten er minstens zes wachters zijn. Eén parkwachter zal misschien gepensioneerd worden. Mocht dit het geval zijn, dan moet (op z'n minst tijdelijk) in zijn vervanging worden voorzien. De optie om deze taak te outsourcen blijkt financieel niet interessant te zijn.
- Aanwerving niveau D – tuinier: Het aantal tuiniers voor het verzorgen van de collecties onder glas en in openlucht is momenteel historisch laag. Momenteel heeft de Plantentuin Meise 3 tot 10 keer minder tuiniers per ha in vergelijking met de andere Europese botanische tuinen. In het kader van de in het ondernemingsplan voorgestelde acties om de renovatie van de publiekscassen van het Plantenpaleis verder te zetten is een verdere daling van het aantal tuiniers niet wenselijk. De hier voorgestelde aanwerving is ter vervanging van een tuinier die op pensioen vertrekt.
- Aanwerving niveau B – IT medewerker: het IT team van de Plantentuin omvat slechts 2 personen. Zij staan in voor het onderhoud van het ganse computerpark, inclusief het onderhoud van de servers, de internetverbinding,... In 2017 vertrekt één persoon op pensioen. Zijn vervanging is essentieel. De optie om deze taak te outsourcen blijkt financieel niet interessant te zijn. Bovendien zouden er nog steeds 2 personeelsleden nodig zijn om het contact met HFB te kunnen opvolgen.
- Aanwerving niveau A – departementshoofd onderzoek: in de Plantentuin werd niemand bereid gevonden deze erg belangrijke functie op te nemen. Daarom wordt er een extern personeelslid aangetrokken.
- Aanwerving niveau A – wetenschappelijk medewerker buitencollecties: de juiste benaming van planten is essentieel in een Plantentuin. Voor de levende planten wordt dit in de Plantentuin uitgevoerd door twee wetenschappelijk collectiebeheerder: één voor de binnencollecties en één voor de buitencollecties. Elk dienen ze te waken over de juiste naamgeving van c. 9000 soorten. Correcte naamgeving behoort tot de absolute kerntaken van de Plantentuin. Door de besparingen zal deze functie vanaf 2017 gedragen worden op de eigen middelen.

5.3. Uitstroom

De netto uitstroom situeert zich voornamelijk bij de technische dienst en de schoonmaakdienst (twee schoonmakers, één schrijnwerker, één garagist). Dit is een bewuste keuze. Enerzijds wordt de Vlaamse norm voor schoonmaakdienst toegepast waardoor er minder personeelsleden nodig zijn, anderzijds moeten de investeringen in de infrastructuur toelaten de technische dienst op termijn verder af te bouwen. De besparingen tot 2019 zullen vooral hier voelbaar zijn. Verder wordt er één tuinier, één herbariummedewerker en één kassamedewerker niet vervangen.

6. Budgettaire implicaties

Het voorliggend personeelsplan kan gerealiseerd worden binnen het personeelsbudget 2016-2017 van het Agentschap Plantentuin Meise. De kost van het personeelsplan werd eveneens berekend tot 2019. Ook binnen deze termijn past het personeelsplan binnen het budgettaire kader. Er moet wel over gewaakt worden wat de consequenties kunnen zijn van een eventuele verhoging van de bijdrage aan de pool der parastatalen. Indien deze verhoging door de Plantentuin zelf gedragen moet worden, dan kan het voorgelegde personeelsplan niet worden uitgevoerd.

De responsabilisering van de leidend ambtenaar blijft gelden om bij dreigende overschrijding gepaste maatregelen te nemen (o.a. aanspreken andere werkingsmiddelen) zodat het personeelsbestand in zijn huidige samenstelling kan behouden blijven. De personeelsverantwoordelijke rapporteert maandelijks over de personeelsuitgaven zodat een snelle reactie door de leidend ambtenaar, geadviseerd door zijn directiecomité en gemonitord door de EOC, steeds mogelijk is.

Budget 2016	8612 KEUR
Inschatting kost personeelsplan 2016	8540 KEUR
Reserve voor UTB's, jobstudenten	72 KEUR

Gecumuleerde besparing opgelegd door de Vlaamse regering 2017-2019:	
2017	127 KEUR
2018	270 KEUR
2019	429 KEUR
Gecumuleerde besparing door niet vervanging (op basis van geprojecteerde vertrekken door pensionering):	
2017	335 KEUR - 449 KEUR
2018	416 KEUR - 530 KEUR
2019	581 KEUR - 695 KEUR
Gecumuleerde besparing door niet vervanging zoals verrekend door VO (op basis van geprojecteerde vertrekken door pensionering):	
2017	256 KEUR - 349 KEUR
2018	311 KEUR - 404 KEUR
2019	427 KEUR - 519 KEUR
Cumulatief extra benodigd budget op eigen middelen	
2017	53 KEUR
2018	55 KEUR
2019	90 KEUR

**Plantentuin
Meise**

7. Contactpersoon

Marleen Derycke

TEL +32 (0)2 260.09.24

marleen.derycke@plantentuinmeise.be

WWW.PLANTENTUINMEISE.BE

**Agentschap
Plantentuin
Meise**

Rapportering

Ondernemingsplan 2015

**Plantentuin
Meise**

**Plantentuin
Meise**

Besproken op directiecomité: 05/01/2015, 12/01/2015; besproken op de raad van bestuur:
19/01/2015.

**Plantentuin
Meise**

1. Managementsamenvatting	4
2. Leeswijzer en samenvatting status projecten.....	5
3. Rapportering over de activiteitenprogramma 's	6
3.1. Biodiversiteit ontdekken en optekenen.....	6
3.2. Ecosystemen begrijpen	14
3.3. Plantendiversiteit veiligstellen.....	20
3.4. Ons wetenschappelijk patrimonium valoriseren.....	28
3.5. Planten en mensen (opnieuw) verbinden.....	38
3.6. Inspireren en informeren.....	43
3.7. State-of-the-art bezoekers- en onderzoeksinfrastructuur realiseren	50
3.8. De werking van de Plantentuin Meise optimaliseren	59
4. Bedrijfsindicatoren	82
4.1. Bedrijfsindicator 1: wetenschappelijke output	82
4.2. Bedrijfsindicator 2: gerealiseerde betrokkenheid van het publiek	84
4.3. Bedrijfsindicator 3: gebruik van de collecties	85
4.4. Bedrijfsindicator 4: waarde van de levende collecties	86
4.5. Bedrijfsindicator 5: Duurzaamheid.....	87
4.6. Bedrijfsindicator 6: inkomsten (in €).....	88
5. Financiële rapportering.....	89
6. Uitvoering personeelsplan 2015	90
7. Uitvoering investeringsplan 2015.....	91
7.1. Investeringsen en werken uitgevoerd op dotatie en eigen middelen.....	91
7.1.1. Aankoop goederen	91
7.1.2. Infrastructuurwerken.....	95
7.1.3. Onderhoudswerken	97
7.1.4. Vervangen oude servomotoren kweekkassen.....	97
7.1.5. Veiligheidswerken (opgenomen in jaarlijks actieplan)	99
7.1.6. Wegenwerken	100
7.2. Investeringsen en werken gepland op FFEU middelen.....	100

1. Managementsamenvatting

In 2015 werd het ondernemingsplan 2015-2019 opgesteld voor het Agentschap Plantentuin Meise. De activiteiten van de Plantentuin zijn thematisch gefocust op zes activiteitendomeinen die aansluiten bij de 'Global Strategy for Plant Conservation', een strategie binnen de conventie van biologische diversiteit die ook door België werd geratificeerd: (1) Biodiversiteit ontdekken en optekenen; (2) Plantendiversiteit veiligstellen; (3) Ecosystemen begrijpen; (4) Planten en mensen (opnieuw) verbinden; (5) Inspireren en informeren, en (6) Ons wetenschappelijk patrimonium valoriseren. Daarnaast wordt in samenwerking met het Agentschap Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen gewerkt aan de opbouw van een state-of-the-art bezoekers- en onderzoeksinfrastructuur dankzij de beloofde investeringen van de Vlaamse overheid. Tot slot wordt de organisatie verder ontwikkeld conform de richtlijnen van Audit Vlaanderen, rekening houdend met de specifieke doelstellingen van de Vlaamse regering omtrent gelijke kansen en diversiteit.

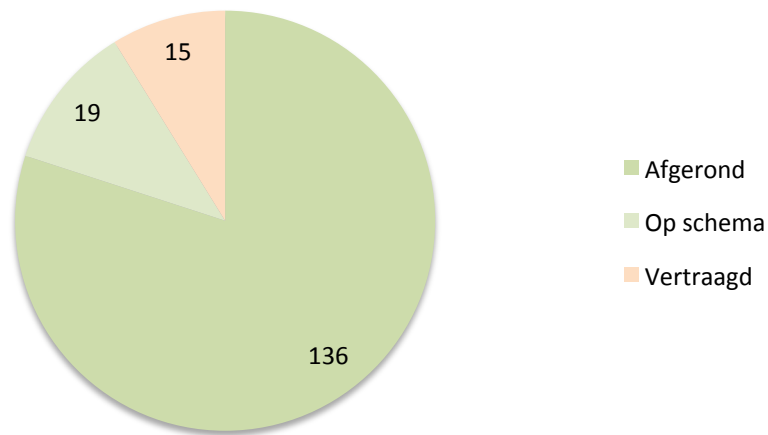
Binnen elk activiteitendomein werden er in 2015 acties ondernomen om de vooropgestelde doelstellingen voor 2019 te behalen. Zoals blijkt uit dit verslag werden de meeste acties die opgenomen waren in het ondernemingsplan 2015 met succes uitgevoerd. Ook de zes bedrijfsindicatoren tonen aan dat de Plantentuin zich ontwikkelt in de vooropgestelde richting. De wetenschappelijke productiviteit was erg hoog met meer aandacht voor publicaties in tijdschriften met impactfactor en de realisatie van revisies en florabijdrages zoals gewenst door de wetenschappelijke raad. Het aantal bezoekers evenaart bijna het recordjaar 2014, ondanks het mindere voorjaar en de impact van de terreurdreiging in november. Zoals reeds eerder aangehaald is verdere groei in de bezoekersaantallen enkel mogelijk nadat de nodige investeringen worden uitgevoerd in een betere parkeerinfrastructuur. Na de eerste doorlichting van de Plantentuin door Audit Vlaanderen werden eveneens een aantal projecten opgestart om de verschillende aspecten van de organisatiebeheersing te verbeteren. De resultaten hiervan zullen vanaf 2016 zichtbaar zijn. Tot slot werden de eerste stappen gezet om het masterplan voor de Plantentuin uit te voeren. Startnota's werden opgesteld voor de belangrijkste infrastructuurwerken van de eerste fase van het masterplan (2014-2019). De eerste concrete realisaties zullen zichtbaar zijn voor de bezoekers midden 2017.

Dit rapport is complementair met de individuele activiteitenrapporten van de onderzoekers die voorgelegd werden aan de wetenschappelijke raad. Deze rapporten werden besproken op 14 december 2015. Daarnaast wordt nog een populariserend jaarverslag opgesteld in het Nederlands, het Frans en het Engels dat eind maart 2016 beschikbaar zal zijn.

2. Leeswijzer en samenvatting status projecten

Het voorliggende rapport herneemt de activiteitenprogramma's, strategische en operationele doelstellingen en de bijhorende acties zoals opgenomen in het ondernemingsplan 2015 en rapporteert de bereikte resultaten. Acties die volledig werden uitgevoerd zoals voorzien worden groen ingekleurd. Acties die niet zijn afgerond, maar wel de gewenste progressie tonen worden licht groen ingekleurd. Acties die minder ver gevorderd zijn dan gewenst, zijn oranje ingekleurd. Mijlpalen die werden bereikt zijn met een '✓' aangeduid.

Figuur 1 – Overzicht status van de verschillende acties opgenomen in het ondernemingsplan 2015.

3. Rapportering over de activiteitenprogramma 's

3.1. Biodiversiteit ontdekken en optekenen

Tot op vandaag blijft het totale aantal soorten van onze planeet onbekend. Veel soorten moeten nog ontdekt worden, vooral in de tropen en in bepaalde groepen zoals de zwammen en algen. Dit gebrek aan wetenschappelijke kennis draagt een groot risico in zich. Soorten zijn immers de fundamentele bouwstenen van ecosystemen en een grondige soortkennis is essentieel om te kunnen begrijpen hoe onze levende planeet werkt. Soorten ontdekken, beschrijven, benoemen en classificeren vormt de kern van ons wetenschappelijk onderzoek. Onze collecties bieden hiervoor een opmerkelijke en onvervangbare bron van informatie over planten en de wereld die ze bewonen.

Een verzameling als deze bevat belangrijk referentiemateriaal om een plant te identificeren en dient ook om de identiteit van duizenden plantennamen voor altijd vast te stellen. Herbariummateriaal en levende collecties kunnen aangewend worden om DNA stalen te verstrekken en wetenschappelijke waarnemingen te valideren. Botanische collecties spelen een belangrijke rol in het begrijpen en ondersteunen van het behoud van de biodiversiteit en zijn een ware goudmijn aan informatie.

Onze taxonomen gebruiken klassieke methodes zoals morfologie, histologie en anatomie, aangevuld met wetenschappelijke illustraties van onze tekenaars, en combineren dit met moderne technieken zoals het gebruik van een rasterelektronenmicroscop, digitale beeldvorming en DNA analyses. Hun werk draagt bij tot een wereldwijd aanvaarde, stabiele en wetenschappelijke indeling van alle levensvormen in een systeem dat de evolutionaire oorsprong reflecteert. De taxonomische gegevens en identificatiemiddelen zoals flora's, ontwikkeld door onze specialisten, zijn cruciaal voor vele andere onderzoeksdomeinen en ook voor commerciële doeleinden.

Strategische doelstelling (SD) I

De Plantentuin Meise versterkt zijn taxonomische expertise voor geselecteerde plantengroepen en wordt een belangrijke internationale speler in de beschrijving van de flora van de wereld.

Budget 2015 SDI¹: 146 KEUR (EQ0-IEEG2AH-WT)

VTE 2015 SDI²: 16,27 (11,72 NL + 4,55 FR)

Operationele doelstellingen (OD) bij SDI:

- OD I.1: De Plantentuin Meise bestudeert de diversiteit en de evolutie van geselecteerde taxonomische groepen met een focus op Europa, tropisch Afrika en de poolgebieden.
- OD I.2: De Plantentuin Meise bestudeert de flora van België en publiceert op regelmatige basis in het Nederlands, het Frans en het Engels een update van de taxonomische referentiewerken voor België en de aangrenzende gebieden.
- OD I.3: De Plantentuin Meise publiceert de 'Flore d'Afrique centrale', 'Flore du Gabon' (samen met Naturalis) en de 'Fungus flora of tropical Africa' en coördineert het taxonomisch onderzoek voor deze regio's.
- OD I.4: De Plantentuin Meise publiceert de tijdschriften 'Plant Ecology and Evolution', 'European Journal of Taxonomy' (in consortium) en 'Dumortiera', en de reeksen 'Opera Botanica Belgica', 'Scripta Botanica Belgica' en 'ABC taxa' (in consortium).

¹ Budgetuitgaven zoals ingeschat na 1ste BA 2015

² Personeelsinzet zoals vastgesteld mei 2015

<p>ODI.1: De Plantentuin Meise bestudeert de diversiteit en de evolutie van geselecteerde taxonomische groepen met een focus op Europa, tropisch Afrika en de poolgebieden.</p>	
<p>Toelichting: Soorten ontdekken, beschrijven, benoemen en classificeren vormt de kern van ons wetenschappelijk onderzoek. Taxonomen specialiseren zich steeds in een welbepaalde groep van organismen, al of niet verder geografisch afgebakend. De Plantentuin Meise heeft een zeer sterke expertise in taxonomisch onderzoek naar lichenen, fungi en diatomeeën voor de cryptogamen en de bloemplantenfamilies Rubiaceae (koffiefamilie) en Balsaminaceae (Balsamienfamilie). Meer recent werd ook fylogenetisch onderzoek opgestart naar de Musaceae (bananenfamilie) op vraag van en in samenwerking met de afdeling plantenbiotechniek van de K.U.Leuven. Geografisch focust het onderzoek op Europa, Afrika en sub-Antarctica. Het onderzoek van de wetenschappers wordt ondersteund door technici voor de morfologische, anatomische en moleculaire studies.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De taxonomische expertise verstevigd voor de volgende bloemplantenfamilies: Rubiaceae (koffiefamilie), Balsaminaceae (Balsamienfamilie) en Musaceae (bananenfamilie) door gebruik te maken van een gecombineerde taxonomische-moleculaire-morfologische aanpak. - Positie versterkt als taxonomisch referentiecentrum voor Europese, sub-Antarctische en Afrikaanse lichenen, fungi en diatomeeën. 	
<p>Acties 2015:</p>	<p>Rapportering 2015:</p>
<p>Uitvoeren van de onderzoeksprojecten 2015 zoals goedgekeurd door de wetenschappelijke raad op de vergadering van 12 december 2014.</p>	<p>De wetenschappelijke rapporten van de individuele onderzoekers werden besproken tijdens de vergadering van de wetenschappelijke raad van 14 december 2015. Er werden geen grote problemen vastgesteld. De voorgestelde acties werden uitgevoerd zoals gepland of indien er vertraging was bij de uitvoering, kon deze afdoende verklaard worden.</p>
<p>Geassocieerde bedrijfsindicatoren: wetenschappelijke output, inkomsten (binnenhalen externe onderzoeksprojecten)</p>	
<p>VTE 2015: 10,57 (7,57 NL, 3 FR)</p>	
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Petra De Block (NL) – onderzoeksprojecten Spermatofyten en Pteridofyten - Jérôme Degreef (FR) – onderzoeksprojecten Bryofyten en Thallofyten 	
<p>Budget 2015: 66 KEUR</p>	

<p>ODI.2: De Plantentuin Meise bestudeert de flora van België en publiceert op regelmatige basis in het Nederlands, het Frans en het Engels een update van de taxonomische referentiewerken voor België en de aangrenzende gebieden.</p>	
<p>Toelichting: Flora's zijn onmisbare identificatie-instrumenten waarvan heel wat andere onderzoeksdisciplines (ecologen, bosbouwers,...) gebruik maken. In 2012 werd de 6de editie van de 'Nouvelle Flore de la Belgique' gepubliceerd. Het vormt een referentiewerk voor de identificatie van alle vaatplanten in België, het Groothertogdom Luxemburg en aansluitende delen van Duitsland, Frankrijk en Nederland en biedt informatie omtrent hun verspreiding, ecologie, enz. De flora richt zich op een breed publiek dat zowel studenten en wetenschappers als terreinbeheerders en amateur plantenliefhebbers omvat. Meer dan 1500 originele pentekeningen illustreren de determinatiesleutels en dragen bij tot de kwaliteit van het werk. Elke flora is echter aan veranderingen onderhevig (bv. nieuwe, vaak uitheemse soorten verschijnen terwijl zeldzame, inheemse soorten verdwijnen; verspreidingspatronen wijzigen; enz.) waardoor een regelmatige update noodzakelijk is. Recente moleculaire fylogenetische studies hebben bovendien een nieuw licht geworpen op de classificatie van de planten; met deze hernieuwde inzichten werd in de recentste editie van de 'Nouvelle Flore' nog geen rekening gehouden. Daarom werd kort na de publicatie van deze editie al gestart met de voorbereiding van een volledig herwerkte Belgische flora (hoofdauteurs: F. Van Rossum & F. Verloove) die een moderne classificatie zal toepassen, een iets ruimer gebied zal bestrijken (m.n. in Noord-Frankrijk), tal van recent ingeburgerde soorten zal opnemen, rijker geïllustreerd zal zijn (incl. verspreidingskaarten), enz. Bovendien zal deze flora geïmplementeerd worden in een 'web-based species information management system' (Linnaeus NG); hierdoor zal de flora ook online beschikbaar zijn en bovendien zal de herwerking in functie van toekomstige edities vlotter kunnen verlopen.</p> <p>Naast dit wetenschappelijk referentiewerk, wordt er ook gewerkt aan een meer populariserend werk, de Benelux flora. Hierbij worden hoog kwalitatieve foto's gecombineerd met wetenschappelijke sleutels, verspreidingskaartjes en korte beschrijvingen.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publicatie Benelux-flora. - Online beschikbaar stellen van de Flora van België (Nederlands, Frans). - Publicatie van Nederlandstalige en Franstalige Nieuwe Flora van België, zowel in boekvorm als online (2018/2019). 	
Acties 2015:	Rapportering 2015 :
Afwerken Benelux-flora (publicatie in 2015/2016).	De teksten en foto's van de Benelux-flora werden afgewerkt zoals gepland. Momenteel loop een onderhandelingsprocedure om het werk te publiceren tegen april 2016.
Oplijsten van soorten die moeten worden afgebeeld in de Nieuwe Flora van België.	De oplijsting van de benodigde illustraties werd opgesteld.
<p>Mijlpalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2015/2016: publicatie Benelux flora (NL, FR, ENG) 	

**Plantentuin
Meise**

- 2017: online versie Flora van België (NL en FR) - 2019: online en gedrukte versie van de Nieuwe Flora van België (NL en FR)
Geassocieerde bedrijfsindicatoren: wetenschappelijke output; inkomsten (verkoop van flora's)
VTE 2015: 2 (1,6 NL; 0,4 FR)
Verantwoordelijk personeelslid: Fabienne Van Rossum (FR)
Budget 2015: 30 KEUR

<p>ODI.3: De Plantentuin Meise publiceert de 'Flore d'Afrique centrale', 'Flore du Gabon' (samen met Naturalis) en de 'Fungus flora of tropical Africa' en coördineert het taxonomisch onderzoek voor deze regio's.</p>	
<p>Toelichting: Doelstelling I van de 'Global Strategy for Plant Conservation' is het realiseren van een online flora van alle bekende planten. Flora's zijn immers belangrijke identificatie-instrumenten waarvan heel wat andere onderzoeksdisciplines (ecologen, bosbouwers,...) gebruik maken. De Plantentuin coördineert momenteel drie belangrijke internationale floraprojecten: 'Flore du Gabon' (samen met Naturalis), 'Flore d'Afrique centrale', en de 'Fungus flora of tropical Africa'. De vooruitgang voor deze laatste twee flora's was tot voor enkele jaren erg langzaam. De Plantentuin heeft in 2013 echter een nieuwe strategie ontwikkeld om de 'Flore d'Afrique centrale' af te werken in 15 jaar tijd. De strategie werd in 2014 uitgerold en de eerste resultaten werden reeds gepubliceerd. In 2014 werd de Plantentuin ook mede-uitgever van de 'Flore du Gabon', een flora die anders dreigde te verzanden. Hier wordt vooropgesteld dat de flora wordt afgerond tegen 2019. De 'Fungus Flora of Tropical Africa' is een veel groter project, terwijl het aantal experts beperkter is. Daarom is het belangrijk een strategie op te stellen waarbij in Afrika mensen worden opgeleid om de flora op een redelijke termijn te kunnen realiseren.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Flore d'Afrique centrale (FAC): 2.240 soorten behandeld in verschillende volumes. - Flore du Gabon (FDG) afgewerkt. - Fungus flora of tropical Africa: realistische strategie ontwikkeld om deze Flora verder te publiceren, inclusief het ontwikkeling van een online platform. 	
<p>Acties 2015:</p>	<p>Rapportering 2015:</p>
<p>Flore d'Afrique centrale: publicatie van de familie volumes Anthericaceae, Smilacaceae, Bromeliaceae, Maranthaceae, Xanthorrhoeaceae, Hydrocharitaceae en Musaceae.</p>	<p>Volgende volumes van Flore d'Afrique centrale werden gepubliceerd: Plumbaginaceae, Picrodendraceae, Ixonanthaceae, Hydroleaceae, Hydrocharitaceae, Smilicaceae, Bromeliaceae, Anthericaceae, Asphodelaceae. Volgende volumes zullen volgend jaar worden gepubliceerd: Musaceae, Maranthaceae en Xanthorrhoeaceae, Tecophyllaceae, Asparagaceae.</p>
<p>Flore du Gabon: publicatie van volumes 47, 48 en 49.</p>	<p>Volumes 47-48 werden gepubliceerd. Volume 49 zal in 2016 worden afgewerkt.</p>
<p>Mijlpalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2017: strategie ontwikkeld voor de 'Fungus flora of tropical Africa' - 2019: 'Flore du Gabon' volledige gepubliceerd - 2030: 'Flore d'Afrique centrale' volledig gepubliceerd 	
<p>Geassocieerde bedrijfsindicator: wetenschappelijke output</p>	
<p>VTE 2015: 2,45 (2,35 NL, 0,1 FR)</p>	
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Marc Sosef (NL) – Flore d'Afrique centrale en Flore du Gabon 	

**Plantentuin
Meise**

- Jérôme Degreef (FR) – Fungus flora of tropical Africa

Budget 2015: 20 KEUR

<p>ODI.4: De Plantentuin Meise publiceert de tijdschriften 'Plant Ecology and Evolution', 'European Journal of Taxonomy' (in consortium) en 'Dumortiera', en de reeksen 'Opera Botanica Belgica', 'Scripta Botanica Belgica' en 'ABC taxa' (in consortium).</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin werkt actief mee aan de publicatie van een aantal tijdschriften en boekenreeksen. Dit is belangrijk om twee redenen: (1) de publicaties worden gebruikt als inzet voor ruilvereenkomsten met andere uitgeverijen zodat de bibliotheekcollectie op een goedkope manier kan opgebouwd worden en (2) de publicaties geven nationaal en internationaal aanzien aan de Plantentuin als hoogwaardige wetenschappelijke instelling. Alle producten worden momenteel nog gedrukt, behalve 'European Journal of Taxonomy' en 'Dumortiera', die enkel online beschikbaar zijn. In een steeds wijzigend uitgevers- en bibliotheeklandschap is het belangrijk om op regelmatige tijdstippen de strategie te evalueren en indien nodig bij te sturen.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Positie van Plantentuin als uitgever van wetenschappelijke boeken en tijdschriften verder versterkt, zowel op nationaal als internationaal niveau, na een kritische evaluatie en eventuele bijsturing van de huidige publicaties. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Uitgeven van 3 nummers van 'Plant Ecology and Evolution'.	De 3 nummers van 'Plant Ecology and Evolution' werden op tijd uitgebracht.
Deskediting van de botanische artikels van 'European Journal of Taxonomy'.	Naast deskediting wordt nu, in afwezigheid van een botanisch editor, ook de eerste screening van de botanische artikels voor 'European Journal of Taxonomy' verzorgd door staf van de Plantentuin en wordt er algemene technische ondersteuning geboden.
Uitgeven van 2 volumes van 'Dumortiera'.	Volumes 106 en 107 van 'Dumortiera' werden gepubliceerd. In de wetenschappelijke raad van 14 december 2015 werd het voortbestaan van het tijdschrift besproken. Er werd aangegeven dat het tijdschrift een belangrijke link vormt tussen de amateurwereld en de professionele wereld en daarom zeker moet worden behouden. Samenwerking met Gorteria (publicatie van Naturalis in Nederland) moet worden bekeken.
Uitgeven van 3 wetenschappelijke boeken in de serie 'Opera Botanica Belgica' of 'Scripta Botanica Belgica'.	Twee boeken werden uitgegeven in Scripta Botanica Belgica: <ul style="list-style-type: none"> - Distribution, ecology and status of 51 macromycetes in Europe - Flora of Oman III Eén publicatie in 'Opera Botanica Belgica' werd uitgesteld tot 2016.
Editen van 1 wetenschappelijk boek in de serie	De redactie van het boek 'Diatoms from the

**Plantentuin
Meise**

ABC taxa.	Congo and Zambezi basins' is bijna gefinaliseerd. De publicatie is voorzien voor 2016.
Mijlpalen: <ul style="list-style-type: none">✓ 2015: behalen van impactfactor voor 'European Journal of Taxonomy'- 2016: Kritische evaluatie van huidige publicaties in termen van financiële return onder de vorm van ruilovereenkomsten.	
Geassocieerde bedrijfsindicatoren: wetenschappelijke output; inkomsten (ruilwaarde en verkoopwaarde tijdschriften en boeken)	
Andere indicatoren: tijdige publicatie van tijdschriftvolumes, aantal gepubliceerde boeken	
VTE 2015: 1,25 (0,2 NL, 1,05 FR)	
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Natacha Beau (FR) – Plant Ecology and Evolution, European Journal of Taxonomy- Ivan Hoste (NL) – Dumortiera, Opera Botanica Belgica, Scripta Botanica Belgica- Jérôme Degreef (FR) – ABC taxa- Régine Fabri (FR) – beheer uitwisselingspolitiek	
Budget 2015: 30 KEUR	

**Plantentuin
Meise**

3.2. Ecosystemen begrijpen

In een wereld waarin het milieu steeds meer onder druk staat, moeten planten, ecosystemen en de diensten die zij leveren behouden worden om de planeet gezond te houden. Ze spelen bijvoorbeeld een belangrijke rol in de globale watercyclus, ze helpen woestijnvorming tegen te gaan en ze matigen de effecten van broeikasgassen. Over heel de wereld, in Afrika zowel als in België, is de mensheid volledig afhankelijk van gezonde ecosystemen.

Het werk van onze onderzoekers helpt ons te begrijpen hoe ecosystemen functioneren en hoe ze beschreven en opgevolgd kunnen worden. Ze onderzoeken eveneens de invloed van invasieve soorten op inheemse soorten.

Strategische doelstelling 2

In het kader van de biodiversiteitscrisis in een veranderende wereld, monitort de Plantentuin Meise plantensoorten en vegetaties, als indicator voor de toestand van ecosystemen, van het milieu en van klimaatverandering.

Budget 2015 SD2: 50 KEUR (EQ0-IEEG2AH-WT)

VTE 2015 SD2: 5 (4,5 NL + 0,5 FR)

Operationele doelstellingen bij SD3:

- OD2.1: De Plantentuin Meise draagt wereldwijd bij tot de inventarisatie en monitoring van de algen van aquatische ecosystemen.
- OD2.2: De Plantentuin Meise beheert een database over de identificatie, taxonomie en verspreiding van de neofytenflora in België.
- OD2.3: De Plantentuin Meise analyseert verschillen en evoluties van soortensamenstellingen van de flora van Midden-Afrika.
- OD2.4: De Plantentuin Meise inventariseert en monitort de zwammen en lichenen van diverse ecosystemen in België.

<p>OD2.1: De Plantentuin Meise draagt wereldwijd bij tot de inventarisatie en monitoring van de algen van aquatische ecosystemen.</p>	
<p>Toelichting: Diatomeeën zijn ééncellige wieren die een belangrijke rol spelen in de zuurstofproductie op aarde. De samenstelling van diatomeeëngemeenschappen wordt sterk beïnvloed door externe factoren, zoals waterkwaliteit en watertemperatuur, wat maakt dat ze heel goed bruikbaar zijn als bio-indicatoren. Om die redenen worden ze gebruikt om de waterkwaliteit van de oppervlaktewateren te monitoren; in Vlaanderen is de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) verantwoordelijk voor de opvolging hiervan. Fossiele diatomeeënafzettingen worden om dezelfde reden gebruikt voor paleoecologisch onderzoek. De Plantentuin Meise heeft zowel in de analyse van hedendaagse als fossiele diatomeeënstalen een belangrijke expertise opgebouwd die ze vooral via externe projecten en expertise-opdrachten weet te valideren.</p>	
<p>Doelstelling 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Versterking van de positie van de Plantentuin Meise als expertisecentrum voor de analyse van waterkwaliteit en historische ecologische veranderingen aan de hand van de analyse van diatomeeëngemeenschappen. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Uitvoeren van PAMEXEA project (extern project).	Diatomeeënanalyses van Lake Challa (Kenia) werden uitgevoerd van het actuele fytoplankton (plankton- en sedimentval-stalen) en van een sedimentboorkern voor de laatste 500 jaren.
Uitvoeren CHOLTIC project (extern project).	Uitschrijven van het deel voor het eindrapport projectpartner APM: fytoplanktodynamiek in het Tanganyikameer aan de hand van een driejaarlijkse monitoring en relatie tot cholera outbreaks in de regio.
Analyseren van 80 diatomeeënmonsters uit Vlaamse waterlopen voor de Vlaamse Milieumaatschappij.	Analyses werden uitgevoerd en gefactureerd voor een totaal bedrag van 35.175 EUR.
Analyseren van 20 diatomeeënmonsters uit de Vlaamse polders voor de Vlaamse Milieumaatschappij.	Analyses werden uitgevoerd en gefactureerd voor een totaal bedrag van 15.000 EUR.
<p>Mijlpalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2016: eindrapport COBAFISH project voor Belspo - 2017: eindrapport PAMEXEA project voor Belspo 	
Geassocieerde bedrijfsindicatoren: wetenschappelijke output; inkomsten	
VTE 2015: 1,8 (NL)	
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bart Van de Vijver (NL) – VMM studies - Christine Cocquyt (NL) – Choltic, Cobafish en Pamexea project 	
Budget 2015: 20 KEUR	

<p>OD2.2: De Plantentuin Meise beheert een database over de identificatie, taxonomie en verspreiding van de neofytenflora in België.</p>	
<p>Toelichting: Neobiota worden wereldwijd beschouwd als één van de belangrijkste oorzaken voor de dalende biodiversiteit op aarde. In de voorbije jaren is de kennis met betrekking tot niet-inheemse vaatplanten in België sterk toegenomen. Er werd door de Plantentuin onder meer een catalogus samengesteld met alle sinds 1800 waargenomen taxa. Aansluitend hierop werd in 2006 ook gestart met de voorbereiding van een rijk geïllustreerde, moderne, Engelstalige ‘manual’ voor de identificatie van niet-inheemse vaatplanten in België, met de bedoeling de kennis omtrent deze soorten te vergroten. Een correcte taxonomische identificatie van nieuw ingevoerde, potentieel invasieve soorten is immers van essentieel belang. Kenmerkend voor de niet-inheemse flora is haar erg veranderlijk karakter: er is een permanente influx van nieuw aangevoerde soorten, sommige soorten burgeren in en verspreiden zich snel, andere verdwijnen spoedig opnieuw, enz.; permanente updates zijn dus noodzakelijk. Het internet is een excellente tool om hieraan tegemoet te komen en net daarom werd er voor geopteerd om de ‘flora’ online te presenteren (http://alienplantsbelgium.be). Hoewel van primordiaal belang voor de studie van niet-inheemse plantensoorten bestaat er geen vergelijkbare database. De uiteindelijk bedoeling van de website is om alle beschikbare informatie met betrekking tot niet-inheemse vaatplanten in België online beschikbaar te maken.</p>	
<p>Doelstelling 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Online catalogus neobiota voor 85% afgewerkt (momenteel ca. 60%). 	
<p>Acties 2015:</p>	<p>Rapportering 2015:</p>
<p>Nieuwe familie accounts realiseren voor Rubiaceae; Asteraceae p.p.; Plantaginaceae p.p.; Iridaceae; Pontederiaceae; Gentianaceae; Limnanthaceae; Arecaceae; Linaceae; Buxaceae; Asparagaceae s.l. p.p.; Ranunculaceae; Rosaceae s.l.</p>	<p>Accounts werden gerealiseerd voor: Rubiaceae, Iridaceae, Pontederiaceae, Gentianaceae, Limnanthaceae, Arecaceae, Linaceae, Buxaceae, Primulaceae, Lardizabalaceae, Frankeniaceae, Cistaceae and Hypericaceae. Gedeeltelijke accounts werden gerealiseerd voor Asparagaceae s.l. en Plantaginaceae. Voor de Asteraceae familie werden vele genera accounts on-line geplaatst.</p>
<p>Permanent up-to-date houden van de familie accounts die al online staan. Idem voor de checklist.</p>	<p>Alle reeds beschikbare data (1143 soorten) werden aangevuld waar nodig.</p>
<p>Uitvoeren van de gelinkte onderzoeksprojecten 2015 zoals goedgekeurd door de wetenschappelijke raad op de vergadering van 12 december 2014.</p>	<p>Projecten werden besproken op de wetenschappelijke raad van 14 december 2015 en de resultaten werden positief geëvalueerd.</p>
<p>Mijlpalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2022: Volledige online database van neobiota voor België. 	
<p>Geassocieerde bedrijfsindicator: wetenschappelijke output</p>	
<p>Andere indicatoren: aantal consultaties van de website</p>	
<p>VTE 2015: 1,3 (NL)</p>	

**Plantentuin
Meise**

Verantwoordelijk personeelslid: Filip Verloove
--

Budget 2015: 5 KEUR

OD2.3: De Plantentuin Meise analyseert verschillen en evoluties van soortensamenstellingen van de flora van Midden-Afrika.	
Toelichting: De Plantentuin heeft een sterke expertise in de studie van de plantendiversiteit in Midden-Afrika. Deze expertise wordt in projecten en consultancy opdrachten gebruikt om soortensamenstellingen te bepalen en te monitoren in de tijd.	
Doelstellingen 2019:	
<ul style="list-style-type: none"> - De Plantentuin heeft zijn positie als expertisecentrum voor de studie van de flora van Midden-Afrika versterkt door het succesvol uitvoeren van recent toegekende projecten. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Opstarten Belspo BRAIN project Herbaxylaredd: DNA barcoding van tropische bomen uit Midden-Afrika. (extern project).	Dit project werd eind 2015 opgestart. Een doctoraatstudent werd aangeworven die verbonden zal zijn aan de ULB met copromotor in de Plantentuin.
Uitvoeren van COBIMFO project: plantensamenstelling van permanente plots in Yangambi Man and Biosphere Reserve linken met carbonsequestratie (extern project).	Het project werd verdergezet. Determinaties werden doorgegeven aan de partners voor statistische analyses. Frederic Vandeperre vroeg met succes een FWO doctoraat aan. Er werd tussentijds gerapporteerd aan Belspo. Eindrapportering in 2016.
Uitvoeren Biosphere Traits project: Studie van de kenmerken van dominante boomsoorten in Midden-Afrikaanse bossen. Vertonen deze variatie in de tijd onder invloed van de klimaatsverandering? (extern project).	Er werd veldwerk uitgevoerd in Luki (D.R.Congo) om data in te zamelen. Verschillende functionele kenmerken werden geanalyseerd. Over de laatste eeuw zijn er verschillende bladkenmerken die significant zijn gewijzigd gelinkt aan veranderde omgevingsfactoren. Een publicatie werd voorbereid.
Mijlpalen:	
<ul style="list-style-type: none"> - 2016: eindrapport Biosphere Traits project voor Belspo - 2016: eindrapport COBIMFO project voor Belspo - 2018: eindrapport Herbaxylaredd project voor Belspo 	
Geassocieerde bedrijfsindicatoren: wetenschappelijke output; inkomsten (binnenhalen externe projecten en expertise-opdrachten)	
VTE 2015: 1,2 (NL)	
Verantwoordelijke personeelsleden:	
<ul style="list-style-type: none"> - Brecht Verstraete (NL) – Biosphere Traits, Cobimfo - Steven Janssens (NL) – Herbaxylaredd 	
Budget 2015: 15 KEUR	

<p>OD2.4: De Plantentuin Meise inventariseert en monitort de zwammen en lichenen van diverse ecosystemen in België.</p>	
<p>Toelichting: Wetenschappers van de Plantentuin Meise hebben een sterke taxonomische kennis van de Belgische zwammen en lichenen. Op deze expertise wordt regelmatig beroep gedaan door derden in het kader van monitorings- en ecologische studies. Ook ter ondersteuning van sommige wetgevende initiatieven wordt de expertise van onze wetenschappers ingeroepen.</p>	
<p>Doelstelling 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sterke positie als expertisecentrum voor taxonomische kennis van zwammen en lichenen behouden. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Inventarisatie van Polyporales en lichenen in 50 plots in bossen van Wallonië (extern project).	In opdracht van 'Direction générale opérationnelle de l'Agriculture, des ressources naturelles et de l'Environnement' wordt de opdracht 'Convention d'étude pour l'inventaire des polypores et des lichens des placettes du réseau de suivi extensif de l'état sanitaire des écosystèmes forestiers' uitgevoerd. In 2015 werd het veldwerk uitgevoerd. De eindrapportering volgt in 2016. Het budget van de opdracht bedraagt 30.000 EUR.
Inventarisatie van lichenen en lichenicole fungi in de provincie Antwerpen (atlasproject).	In 2015 werden 9 excursies uitgevoerd en een tussentijdse rapportering opgesteld.
Project Leefmilieu Brussel omtrent verbod van het verzamelen van eetbare paddenstoelen in de Brusselse bossen (extern project).	In opdracht van Leefmilieu Brussel werd het project 'Argumentaire scientifique concernant la réglementation sur la cueillette des champignons en forêt de Soignes' uitgevoerd. De eindrapportering werd ingediend en goedgekeurd. Het budget van de opdracht bedraagt 6.215 EUR.
<p>Mijlpalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ 2015: eindrapportering BIM project. - 2016: eindrapportering project inventarisatie van polyporales en lichenen in bossen van Wallonië. 	
<p>Geassocieerde bedrijfsdoelstellingen: wetenschappelijke output; inkomsten (binnenhalen externe projecten en expertise-opdrachten)</p>	
<p>VTE 2015: 0,7 (0,2 NL, 0,5 FR)</p>	
<p>Verantwoordelijk personeelslid: André Fraiture (FR)</p>	
<p>Budget 2015: 10 KEUR</p>	

3.3. Plantendiversiteit veiligstellen

Naar schatting een derde van alle plantensoorten zijn bedreigd of staan op het punt uit te sterven in het wild, hoofdzakelijk als gevolg van de fragmentatie en vernietiging van hun habitat, gecombineerd met klimaatveranderingen. Elke plant speelt een cruciale rol in een gezond functionerend ecosysteem. Sommige kunnen bovendien ongekende schatten bevatten zoals medicinale componenten of voedingsstoffen. Daarom is het veiligstellen van plantensoorten essentieel.

Ons onderzoek draagt bij tot de ontwikkeling van instrumenten voor in-situconservatie in waardevolle natuurgebieden zowel nationaal als internationaal. Maar soorten kunnen ook buiten hun natuurlijk verspreidingsgebied, of ex situ, beschermd worden. We verzamelen plantenmateriaal in het wild om het te bewaren en te vermeerderen in onze eigen levende collecties of in deze van partnertuinen. Onze zadenbank bevat zaden van verschillende zeldzame en bedreigde soorten waardoor we kritieke genetische variatie van een soort vrijwaren. Door onze expertise en collecties te combineren zijn we in staat om te helpen bij het opnieuw introduceren van soorten in hun natuurlijke habitat, vandaag al maar ook in de toekomst.

Strategische doelstelling 3

De Plantentuin Meise neemt een prominente plaats in op het gebied van in-situ- en ex-situconservatie van geselecteerde plantensoorten.

Budget 2015 SD 3: 70 KEUR (EQ0-IEEG2AH-WT)

VTE 2015 SD 3: 7,91 (4,56 NL + 3,35 FR)

Operationele doelstellingen bij SD3:

- OD3.1: De Plantentuin Meise realiseert de ex-situconservatie van geselecteerde plantensoorten via de bewaring van zaden in de zadenbank.
- OD3.2: De Plantentuin Meise draagt bij tot de ex-situconservatie van geselecteerde plantensoorten in de eigen levende verzamelingen en in die van partnerinstellingen.
- OD3.3: De Plantentuin Meise identificeert en karakteriseert zeldzame plantensoorten van de Belgische flora en onderzoekt de leefbaarheid van de populaties aan de hand van genetische en ecologische studies.
- OD3.4: De Plantentuin Meise draagt bij tot in-situconservatie van geselecteerde plantensoorten door herintroductie en versterking van populaties in bedreigde ecosystemen.
- OD3.5: De Plantentuin volgt voor België het botanisch luik op van de internationale verdragen aangaande biodiversiteit, zoals CITES en CBD, en rapporteert hierover naar de bevoegde overheden.

<p>OD3.1: De Plantentuin Meise realiseert de ex-situconservatie van geselecteerde plantensoorten via de bewaring van zaden in de zadenbank.</p>	
<p>Toelichting: De meest efficiënte en duurzame techniek om planten ex situ te bewaren is door middel van de bewaring van zaden in zadenbanken. Het is ook de beste manier om de genetische diversiteit van de wilde populaties ex situ te bewaren. 92% van de wereldwijd geteste soorten zijn verdroging-tolerant en kunnen dus in zadenbanken bewaard worden. Plantentuin Meise heeft de enige zadenbank in België gewijd aan het behoud van bedreigde wilde plantensoorten. De infrastructuur heeft een internationale reputatie en is actief lid van het Europese netwerk van zadenbanken (ENSCONET). Jaarlijks worden tussen de 1.300 en 2.000 stalen uitgewisseld met andere onderzoeksinstellingen.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De Plantentuin ontwikkelt een strategie en zoekt financiering om op termijn 75% (nu 31%) van bedreigde Belgische plantensoorten in ex-situ bewaring te hebben (Target 8 van de GSPC). - De Plantentuin zorgt voor een toename van het aantal populaties (samples) van elke soort bewaard in de zadenbank (momenteel worden 65% van de bewaarde soorten enkel door één sample vertegenwoordigd), zodat ten minste 20% bruikbaar en beschikbaar is voor herstel en herintroductie (Target 8 van de GSPC). - De Plantentuin blijft de referentie voor de ex-situ bewaring van de koperflora van Katanga en streeft naar een vertegenwoordiging van 50% van de endemische koperflora in de zadenbank. - De Plantentuin is de centrale bewaarplaats voor zaden van wilde bananensoorten erkend door de Global Crop Diversity Trust. - De Plantentuin onderzoekt en bepaalt zijn rol en strategie in de toekomst van de zadencollectie van wilde bonen (Phaseoleae en Phaseolinae). 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Inzamelen van zaden van 40 bedreigde plantensoorten in België.	In 2015 werden 40 accessies van 19 bedreigde of zeldzame soorten ingezameld in België. Er werd gefocust op metaalaccumulerende planten. Momenteel is 33% van onze rode-lijst-soorten opgeslagen in de zadenbank.
Opstart deelname project 'Weston Global Tree Seed Bank Project – Europe' (extern project).	Het project werd in april 2015 opgestart. De eerste stalen werden ingezameld volgens het vooropgestelde protocol.
Verderzetting project "Tenke Fungurume Mining Biodiversity Project" (Koperflora – extern project).	Het project werd verdergezet. In 2015 werden 17 nieuwe populaties (9 taxa) opgenomen in de zadenbank. In totaal hebben we zadenmateriaal van 824 populaties in de lange termijn bewaring in de zadenbank.
Opstarten onderhandelingen met Global Crop Diversity Trust over onderbrengen van zadenbank van wilde bananensoorten in de Plantentuin Meise (extern project).	Er werden verschillende gesprekken gevoerd met Bioversity, Millennium Seed Bank en de Global Crop Diversity Trust in verband met het oprichten van een zadenbank voor wilde bananensoorten. Er werd nog geen beslissing

**Plantentuin
Meise**

	genomen door de financierende organisaties. De Plantentuin van Meise blijft één van de kanshebbers.
Uitwisselen van zaden met andere instellingen op basis van externe aanvragen.	In 2015 werden 1682 stalen verdeeld.
Mijlpalen: - Toekenning van zadenbank wilde bananensoorten aan de Plantentuin Meise.	
Geassocieerde bedrijfsindicatoren: waarde van de levende collecties ; inkomsten (binnenhalen van externe fondsen voor ex-situ bewaring)	
VTE 2015: 2,85 (1,2 NL, 1,65 FR) (inclusief opvolging van alle uitwisselingen met andere instellingen)	
Verantwoordelijk personeelslid: Thierry Vanderborcht (FR)	
Budget 2015: 10 KEUR	

<p>OD3.2: De Plantentuin Meise draagt bij tot de ex-situconservatie van geselecteerde plantensoorten in de eigen levende verzamelingen en in die van partnerinstellingen.</p>	
<p>Toelichting: De levende collecties van Plantentuin Meise behoren tot de tien grootste ex situ plantencollecties ter wereld met planten afkomstig uit de hele wereld. Levende collecties vormen een belangrijke manier om plantensoorten ex situ te behouden, dit geldt in het bijzonder voor soorten die niet in een zadenbank kunnen bewaard worden. Verschillende bedreigde plantensoorten (waarvan bijvoorbeeld het habitat onherstelbaar verwoest is), overleven momenteel enkel nog in botanische tuinen. Daarnaast zijn levende collecties onontbeerlijk als wetenschappelijk referentiemateriaal en bron van DNA materiaal voor wetenschappelijk onderzoek, meer in het bijzonder voor succulente soorten die men niet of zeer moeilijk kan herboriseren. De Plantentuin streeft ernaar om waardevolle, zeldzame en bedreigde collecties continu te ontdebelen vanuit en naar partnerinstellingen zodat er een betere garantie ontstaat dat deze bewaard blijven.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De Plantentuin beheert een referentiecollectie van wilde bananensoorten erkend door de Global Crop Diversity Trust, meer specifiek voor onderzoek en productie / verspreiding van genetisch materiaal. - De Plantentuin zorgt voor het gericht kweken van zeldzame en bedreigde IUCN plantensoorten. - De Plantentuin heeft een referentiecollectie van de succulente <i>Euphorbia</i> soorten en streeft naar een vertegenwoordiging van 75% van de bedreigde IUCN soorten in haar collectie (Target 8 van de GSPC). - De Plantentuin heeft een referentiecollectie botanische rozen van wilde origine, toegankelijk voor onderzoekers en publiek. - De Plantentuin heeft een ex-situ collectie van Robusta koffie en verwante koffiesoorten gerealiseerd in Kisantu (DRC) (in functie van goedkeuring extern gefinancierd project). 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
50% bedreigde IUCN <i>Euphorbia</i> soorten in de collectie.	De Plantentuin huisvest 50% van de <i>Euphorbia</i> soorten die als bedreigd zijn opgenomen in de IUCN rode lijst. Hiertoe behoren 15 van de 36 soorten die als ernstig bedreigd zijn opgelijst (CE). Heel wat <i>Euphorbia</i> soorten werden nog niet formeel geanalyseerd volgens de IUCN criteria. Onze <i>Euphorbia</i> collectie heeft dan ook een erg belangrijk ex-situ conservatiewaarde.
Analyse van de collecties met betrekking tot taxa met hoge conservatiewaarde (IUCN), die prioritair zijn voor de realisatie van een kweekprogramma.	De databank van de Plantentuin werd aangepast zodat de conservatiewaarde van de collecties bepaald kan worden volgens de gegevens beschikbaar in de IUCN databanken. De resultaten dienen eveneens als input voor bedrijfsindicator 4 van de Plantentuin.
Finaliseren referentielijst voor botanische	De checklist werd opgesteld en de soorten

**Plantentuin
Meise**

soorten, verder verwerven van plantmateriaal, ontwerp aanlegplan en uitvoering eerste fase aanleg van de rozentuin.	beschikbaar in de opkweek werd geïnventariseerd. Nieuwe soorten werden verworven via uitwisseling.
Aanvragen van de nodige fondsen en vergunningen voor de initiatie van een ex-situ collectie van Robusta koffie in Kisantu (DRC).	Er werden projecten aangevraagd bij BELSPO (SILVAGRA) en de Europese Unie (EUCACOBBA). Deze waren niet succesvol. Een zoektocht naar alternatieve financiering (National Geographic, Leopold III fonds, EU) werd opgestart.
Geassocieerde bedrijfsindicator: waarde van de levende collecties.	
VTE 2015: 1,2 (NL)	
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Elke Bellefroid (NL) – collecties onder glas- Dirk De Meyere (NL) – buitencollecties	
Budget 2015: 10 KEUR	

<p>OD3.3: De Plantentuin Meise identificeert en karakteriseert zeldzame plantensoorten van de Belgische flora en onderzoekt de leefbaarheid van de populaties aan de hand van genetische en ecologische studies.</p>	
<p>Toelichting: In 2006 publiceerde het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) in samenwerking met de Plantentuin de Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels Gewest. Uit de gegevens bleek dat heel wat soorten sterk achteruit zijn gegaan en zelfs met uitsterven zijn bedreigd in onze regio. In Wallonië is de situatie vergelijkbaar. Om de bedreigde plantensoorten beter te kunnen beschermen is het belangrijk te beschikken over een goede kennis van de ecologie van de soorten alsook van de genetische samenstelling van de resterende populaties. De Plantentuin Meise focust hierbij op de studie van de Belgische habitatrichtlijnsoorten en onze enige overblijvende endem. Daarnaast wordt in het kader van een extern project ook de genetische diversiteit onderzocht van <i>Gentiana pneumonantha</i> in het kader van de mogelijke impact van klimaatsverandering.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De conservatiestatus van de Belgische habitatrichtlijnsoorten is bepaald aan de hand van gedetailleerde ecologische, fytosociologische en genetische studies. - De genetische diversiteit van Belgische en Europese populaties van de sterk afgenomen klokjesgentianen is in kaart gebracht om de mogelijke impact van klimaatsverandering te kunnen inschatten (extern project). - De populatiestructuur van <i>Sempervivum funckii</i> var. <i>aqualiense</i>, een Belgisch endem, is in kaart gebracht. 	
<p>Acties 2015:</p>	<p>Rapportering 2015:</p>
<p>Uitvoeren van de onderzoeksprojecten 2015 zoals goedgekeurd door de wetenschappelijke raad op de vergadering van 12 december 2014.</p>	<p>De wetenschappelijke rapporten van de individuele onderzoekers werden besproken op de wetenschappelijke van 14 december 2015. Er werden geen grote problemen vastgesteld. De voorgestelde acties werden uitgevoerd zoals gepland of indien er vertraging was bij de uitvoering kon deze afdoende verklaard worden.</p>
<p>Geassocieerde bedrijfsindicator: wetenschappelijke output; inkomsten (binnenhalen externe projecten en expertise-opdrachten)</p>	
<p>VTE 2015: 1,9 (1,2 NL, 0,9 FR)</p>	
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fabienne Van Rossum (FR) - Anne Ronse (NL) 	
<p>Budget 2015: 29 KEUR</p>	

<p>OD3.4: De Plantentuin Meise draagt bij tot in-situconservatie van geselecteerde plantensoorten door herintroductie en versterking van populaties in bedreigde ecosystemen.</p>	
<p>Toelichting: Botanische tuinen spelen een belangrijke rol in het herstel van bedreigde plantensoorten en ecosystemen via hun botanische en kweektechnische expertise, een unieke combinatie van vaardigheden die geen andere instellingen bieden. Botanische tuinen fungeren ook als hubs voor publieksbereik, waardoor bezoekers een inzicht krijgen in het belang van het herstel van bedreigde plantensoorten. Dankzij de combinatie van al deze voordelen is Plantentuin Meise een essentiële partner voor herintroducties en versterking van plantenpopulaties in bedreigde ecosystemen (target 4 van de GSPC).</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De Plantentuin is een belangrijke partner voor de herintroductie en versterking van plantenpopulaties in België. - De Plantentuin zorgt voor het oogsten van het best geschikte plantenmateriaal voor toekomstige herintroducties en versterkingen. - De Plantentuin is verantwoordelijk voor de monitoring van de op het veld getransloceerde soorten. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
<p>Deelname LIFE-project 'Herbages' (extern project)</p> <ul style="list-style-type: none"> o Monitoring van de uitgezette populaties van <i>Dianthus deltoides</i>, <i>Petrorhagia prolifera</i>, <i>Helichrysum arenarium</i>, <i>Arnica montana</i> o Herintroductie van <i>Campanula glomerata</i> 	<p>Het LIFE-project 'Herbages' werd verder uitgevoerd volgens de vooropgestelde planning. Er werden 2.000 <i>Campanula glomerata</i> en 1000 <i>Dianthus deltoides</i> planten geherintroduceerd. De monitoring van alle vanaf 2013 nieuw uitgezette populaties werd uitgevoerd. De voorlopige resultaten wijzen op een versterking van de reeds aanwezige populaties.</p>
<p>Mijlpaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2019: eindrapport van LIFE-project "Herbages" 	
<p>Indicator:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evaluatie door EU van LIFE-project 	
<p>VTE 2015: 1,7 (1 NL, 0,7 FR)</p>	
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sandrine Godefroid (FR) - Fabienne Van Rossum (FR) 	
<p>Budget 2015: 20 KEUR</p>	

**Plantentuin
Meise**

<p>OD3.5: De Plantentuin volgt voor België het botanisch luik op van de internationale verdragen aangaande biodiversiteit, zoals CITES en CBD, en rapporteert hierover naar de bevoegde overheden.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin Meise is het clearing house voor de 'Global Strategy for Plant Conservation' (GSPC) van de 'Convention on Biological Diversity'. Daarnaast ontvangt de Plantentuin, ter bewaring, ook alle door de douane aangeslagen planten in het kader van de CITES wetgeving.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een verbeterde opvolging van de GSPC op regionaal, nationaal en internationaal niveau. - Een volledig uitgewerkt wettelijk kader voor het bewaren van planten in de Plantentuin aangeslagen in het kader van de CITES wetgeving. 	
<p>Acties 2015:</p>	<p>Rapportering 2015:</p>
<p>Opmaken van CITES rapporten over door de douane aangeslagen planten.</p>	<p>In 2015 werden 9 aangeslagen zendingen aan de Plantentuin bezorgd. Van alle zendingen werd een CITES rapport opgesteld en bezorgd aan de bevoegde instanties.</p>
<p>Deelnemen aan de vergaderingen van het wetenschappelijk CITES comité.</p>	<p>De Plantentuin heeft actief deelgenomen aan de vergaderingen van het wetenschappelijk CITES comité.</p>
<p>Indicator: aantal opgestelde CITES rapporten</p>	
<p>VTE 2015: 0,26 (0,16 NL, 0,1 FR)</p>	
<p>Verantwoordelijke:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Steven Dessen (NL) – algemeen - Elke Bellefroid (NL) – CITES 	
<p>Budget 2015: 1 KEUR</p>	

3.4. Ons wetenschappelijk patrimonium valoriseren

Doorheen zijn lange geschiedenis heeft de Plantentuin constant gewerkt aan het bijeenbrengen en ontwikkelen van een uitgebreid patrimonium van collecties, zoals levende planten, herbariumcollecties, boeken, voorwerpen en instrumenten. Dit onroerend, roerend, levend en immaterieel erfgoed speelt een belangrijke rol in de werking van de Plantentuin. Boeken, archieven, specimens en zadencollecties worden door wetenschappers gebruikt, terwijl de plantenverzamelingen zowel door onderzoekers als door bezoekers worden bezocht en gewaardeerd. Dit unieke patrimonium vraagt een permanente gespecialiseerde zorg, maar is ook een onvervangbare bron van nieuwe inzichten om de missie van de Plantentuin uit te voeren in een constant veranderende wereld.

Strategische doelstelling 4

De Plantentuin Meise ontwikkelt en beheert zijn wetenschappelijke en educatieve collecties en ontsluit ze voor wetenschappers en het brede publiek.

Budget SD4: 894 KEUR (EQ0-IEEG2AH-WT) + 438 KEUR (2/3de totale energiekost (EQ0-IEEG2AH- WT)

VTE SD4: 61,33 (48,53 NL + 12,8 FR)

Operationele doelstellingen bij SD4:

- OD4.1: De Plantentuin Meise actualiseert de inventaris van zijn erfgoed en collecties.
- OD4.2: De Plantentuin Meise evalueert en ontwikkelt continu zijn erfgoed en collecties volgens een uitgewerkte collectiepolitiek.
- OD4.3: De Plantentuin Meise optimaliseert de bewaring en het gebruik van zijn erfgoed en collecties binnen al zijn opdrachten.
- OD4.4: De Plantentuin Meise verbetert de fysieke toegang tot zijn erfgoed en collecties en ontsluit ze via databanken en digitaliseringsprojecten.

OD4.1: De Plantentuin Meise actualiseert de inventaris van zijn erfgoed en collecties.

Toelichting: De Plantentuin Meise heeft als één van zijn opdrachten het beheren, bewaren en valoriseren van gedocumenteerde wetenschappelijke verzamelingen van levende of gedroogde planten, fungi, zaden en plantaardige weefsels. Om deze collecties ter beschikking te kunnen stellen voor de verschillende doelgroepen is het belangrijk te beschikken over een correcte inventaris. De Plantentuin beschikt over drie inventarissen: één voor de levende collecties, één voor de herbariumcollecties en één voor de bibliotheek.

- Alle gegevens met betrekking tot de levende collecties en zadenbank worden bijgehouden en beheerd in LIVCOL en PHASEO. Omdat aantallen en locaties van planten in de tuin en in de serres continu veranderen, dient op regelmatige tijdstippen een update gemaakt te worden van de gegevens in de database. Daarnaast is het ook belangrijk verificaties uit te voeren om de correcte identificatie van de planten te kunnen garanderen.
- Net zoals vele andere botanische tuinen beschikt de Plantentuin nog niet over een volledige inventaris voor zijn herbariumcollecties, die sinds het midden van de 19de eeuw werden verworven. De belangrijkste collecties worden momenteel wel gescand en opgenomen in de centrale databank BGBase (zie ook OD4.4).
- Voor de bibliotheek is wel een bijna volledige inventaris beschikbaar in VUBIS.

De Plantentuin beheert ook de archieven. Hierop wordt wetenschappelijk onderzoek verricht, meer bepaald naar de geschiedenis van de natuurwetenschappen in het algemeen en de horticultuur in het bijzonder.

Doelstellingen 2019:

- De Plantentuin heeft doeltreffende en duurzame procedures uitgewerkt voor het continu up-to-date houden van haar inventarissen.
- 40% van alle herbariumcollecties zijn opgenomen in de inventaris (momenteel 15%).
- Het APGIII classificatiesysteem is geïmplementeerd voor alle collecties.
- Een digitaal platform werd uitgewerkt om gegevens van herbariumcollecties te encoderen via burgerwetenschap.
- Alle glasnegatieven en portretten zijn geïnventariseerd.

Acties 2015:	Rapportering 2015:
Actualisatie inventaris succulenten- en iriscollectie (c. 4000 accessies).	De inventaris van de volledige succulenten collectie werd in 2015 geactualiseerd. De inventaris van de Iriscollectie werd geactualiseerd in 2015.
Actualisatie inventaris van de accessies in lange termijn bewaring in de zadenbank (2014: 3861 accessies).	De inventaris van de accessies in lange termijn bewaring in de zadenbank werd volledig geactualiseerd (2015: 3921 accessies).
Databasen van basisgegevens van c. 125.000 specimens in het kader van het project Digitale	Er werden 112.156 specimens geëncodeerd (barcode, filing name, collector,

Ontsluiting Erfgoedcollecties.	collectornummer, land)
Verdere inventarisatie glasnegatieven en portretten.	Er werden 2042 glasnegatieven en 563 portretten beschreven en opgenomen in de bibliotheekcatalogus. Deze werden ook online beschikbaar gemaakt.
Inventarisatie en klassering van de archieven	Volledige inventaris van J. Coulier (1000 n°) en volledige analytische inventaris van de archieven van de 'Fédération belge des Sociétés d'Horticulture'.
Actualisatie inventaris van de bibliotheek.	Update van de VUBIS catalogus: 1.456 nieuwe beschrijvingen.
Geassocieerde bedrijfsindicator: gebruik van de collecties	
Andere indicatoren: aantal registraties in databank per dag (herbarium, bibliotheek,...)	
VTE 2015: 8,83 (6,38 NL, 2,45 FR) (inclusief databasen van alle gegevens in het kader van uitwisseling van stalen)	
Verantwoordelijke personeelsleden:	
<ul style="list-style-type: none"> - Piet Stoffelen (NL) – herbariumcollecties - Régine Fabri (FR) – bibliotheek - Denis Diagre (FR) – archieven - Thierry Vanderborcht (FR) – levende collecties 	
Budget 2015: 10 KEUR	

<p>OD4.2: De Plantentuin Meise evalueert en ontwikkelt continu zijn erfgoed en collecties volgens een uitgewerkte collectiepolitiek.</p>	
<p>Toelichting: Het kwalitatief beheer van collecties is enkel mogelijk indien er een collectiepolitiek wordt uitgewerkt en opgevolgd. Hierin moeten ook de historische, culturele en technische aspecten worden opgenomen. In functie van dergelijke collectiepolitiek kunnen collecties worden uitgebreid, behouden of afgestoten. Net zoals vele andere wetenschappelijke instellingen beschikt de Plantentuin nog niet over een allesomvattende collectiepolitiek voor zijn verschillende collecties. In 2014 werd daarom een project opgestart om hieraan te verhelpen. Hiervoor wordt samengewerkt met zowel Europese (Collection Policy Board) als internationale (The Society For The Preservation of Natural History Collections, International Council of Museums) organisaties. Deze manier van werken komt ook tegemoet aan de voorwaarden gesteld in de bruikleenovereenkomst tussen de Vlaamse en federale overheid. Op jaarbasis worden tussen de 1.000 en 2.500 nieuwe levende accessies, tussen de 4.000 en 6.200 boeken en tijdschriften en tussen de 5.000 en 20.000 (uitzonderlijk meer) herbariumspecimens verworven.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitgeschreven en geïmplementeerde collectiepolitiek voor alle collecties. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Finalisatie database-module voor het berekenen van de conservatiewaarde van de levende collecties (bedrijfsindicator 4).	De database-module werd uitgewerkt en werd in dit rapport gebruikt om bedrijfsindicator 4 te berekenen.
Uitschrijven van collectiepolitiek voor de herbariumcollecties.	Een eerste versie van een collectiepolitiek van het herbarium werd voorgelegd op de wetenschappelijke raad van 14 december 2015. In 2016 moet het document formeel worden goedgekeurd door de wetenschappelijke raad in aanwezigheid van de vertegenwoordigers van de federale overheid.
Bepalen van methodologie en timing voor het uitwerken van een collectiepolitiek voor de levende verzamelingen.	De inventaris van de collecties aanwezig in de serres werd geüpdatet. Er werd nagegaan wat de consequenties zijn van het Nagoya protocol en hoe dit geïmplementeerd kan worden in de toekomstige collectiepolitiek. Er werd eveneens een strategie vastgelegd voor het opstellen van een collectiepolitiek in samenwerking met het Departementshoofd Collecties in 2016.
Aankopen boeken en tijdschriften.	Er werden 290 tijdschriftenreeksen en 337 boeken aangekocht voor de bibliotheek.
Uitschrijven van procedure voor aanvaarden van giften van levende planten en gedroogde collecties door raad van bestuur.	Er werd een procedure uitgewerkt om giften te kunnen aanvaarden. De procedure werd goedgekeurd op de raad van bestuur van 13 januari 2015.

**Plantentuin
Meise**

Opvolgen giften levende planten en herbaria volgens uitgewerkte procedure.	Het aanvaarden van giften werd op elke raad van bestuur geagendeerd.
Mijlpalen: <ul style="list-style-type: none">✓ 2015: uitgewerkte collectiepolitiek voor de herbariumcollecties- 2017: uitgewerkte collectiepolitiek voor de levende collecties- 2017: uitgewerkte collectiepolitiek voor de bibliotheekcollecties	
Geassocieerde bedrijfsindicatoren: waarde van de levende collecties; gebruik van de collecties	
VTE 2015: 3,6 (2,45 NL, 1,15 FR)	
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Marc Reynders (NL) – levende collecties onder glas- Dirk De Meyere (NL) – levende buitencollecties- Piet Stoffelen (NL) – herbariumcollecties- Régine Fabri (FR) – bibliotheekcollecties	
Budget 2015: 145 KEUR (inclusief budget voor aankoop collecties bibliotheek, herbarium, levende verzamelingen)	

<p>OD4.3: De Plantentuin Meise optimaliseert de bewaring en het gebruik van zijn erfgoed en collecties binnen al zijn opdrachten.</p>	
<p>Toelichting: Het dagelijks onderhoud van het domein van 92 ha met al de aanwezige collecties is bijzonder arbeidsintensief. De 18.000 soorten levende planten vragen een specifieke zorg die verregaande automatisatie uitsluit. Onze tuiniers zijn specialisten in hun vakgebied en weten de planten met de juiste technieken te verzorgen. Ook de herbariumcollecties vragen bijzondere zorg. Collecties die terugkomen van lenen moeten correct ingelast worden en er is een sterke achterstand in de montage van nieuw binnengekomen materiaal.</p> <p>De huidige infrastructuur is niet meer aangepast voor het bewaren van sommige collecties. Dit geldt zowel voor de herbariumcollecties als voor de (sub)tropische planten ondergebracht in de kweekkassen en collectiekassen. In afwachting van de geplande renovatiewerken (zie onder SD7 en gefaseerde uitvoering masterplan) wordt alles in het werk gesteld om de collecties zo goed mogelijk te bewaren.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Infrastructuur voor de levende collecties optimaliseren (zie SD7). - Binnen de beperkingen van de huidige infrastructuur de nodige maatregelen nemen om de herbariumcollecties en boekencollecties zo goed mogelijk van verder verval te behoeden. - Binnen de beperkingen van de huidige infrastructuur teeltcondities optimaliseren voor de verschillende groepen (sub)tropische planten. 	
Acties 2015:	Rapportering 2016:
Onderhoud van alle levende collecties en domein.	De levende collecties en het domein werden onderhouden volgens de vastgelegde procedures.
Verhuis, ontsmetting en reiniging van de houtcollectie.	De houtcollectie werd ontsmet en gereinigd en overgebracht naar betere bewaar omstandigheden. In totaal werden 4645 specimens behandeld. Zo'n 700 specimens werden gedatabased.
Verhuis en reiniging van de Cabinet of Botanical Curiosities (loopt over meerdere jaren).	Er werden c. 725 bokalen gereinigd, gedatabased en de soorten geïdentificeerd. De meeste hiervan behoren tot de Palmae, die geïnventariseerd werden voor een project in samenwerking met Conservatoire et Jardin botaniques de Genève.
Ventilatiesysteem aanbrengen in de zalen met hoge kwikconcentraties (zie OD7.6).	In alle zalen werd een ventilatiesysteem aangebracht. Uit de eerste metingen blijkt dat de concentratie kwik in de lucht heel sterk is gedaald. Begin 2016 worden er nieuwe kwikmetingen uitgevoerd, zowel in de lucht als in de urine en/of het bloed van de personeelsleden.
Ontsmetten van de collecties door diepvriezen.	Het ontsmetten van de herbariumcollecties door invriezen werd verder gezet. In totaal werd nu 85% van de collectie ontsmet. De methode blijkt

	erg succesvol om kevers te bestrijden. Uit metingen blijkt dat de diepgevroren collecties keurvrij zijn.
Monteren en inlassen van herbariumcollecties.	Er werden zo'n 17.000 specimens gemonteerd en ca. 35.000 specimens ingelast.
Externe evaluatie van bewaarcondities in de bibliotheek	In 2015 werden de bewaarcondities van de algemene bibliotheek en de bibliotheek van de waardevolle werken van de Plantentuin onderzocht volgens het UPLA model (Universal Procedure for Library Assessment). De resultaten zullen gebruikt worden om gericht actie te ondernemen om de bewaarcondities van deze werken te verbeteren.
Voorstellen van de collecties op internationale symposia (SPNHC-2015).	Er werden twee presentaties en twee posters gepresenteerd op SPNHC-2015 in Florida, USA.
Optimalisatie teelt Araceae, epifytische cactussen, cycassen en <i>Euphorbia</i> 's.	Ecologische data voor verschillende groepen werden verzameld en geëncodeerd om zo de teeltcondities te kunnen optimaliseren.
Op punt stellen van methode om palmen te verkuipen.	De methodologie werd op punt gesteld zodat het verkuipen van de grote palmen in 2016 kan starten.
Boekbinden van tijdschriftvolumes.	In 2015 werden 500 tijdschriftvolumes ingebonden.
Geassocieerde bedrijfsindicator: gebruik van de collecties	
Andere indicator: aantal montages per dag (voor herbarium)	
VTE 2015: 42,3 (33,7 NL, 8,6 FR)	
Verantwoordelijke personeelsleden: Piet Stoffelen (NL) – herbariumcollecties Elke Bellefroid (NL) – collecties onder glas Dirk De Meyere (NL) – buitencollecties Nicole Hanquart (FR) – patrimoniumcollecties en bewaringscondities	
Budget 2015: 277 KEUR (investeringen mbt collecties inbegrepen) + 438 KEUR (2/3 ^{de} totale energiekost)	

<p>OD4.4: De Plantentuin Meise verbetert de toegang tot zijn erfgoed en collecties via databanken en digitaliseringsprojecten.</p>	
<p>Toelichting: De collecties die bewaard worden door de Plantentuin Meise moeten ook beschikbaar worden gesteld voor de verschillende belanghebbenden. Dit kan enerzijds door de fysieke toegang ertoe te verbeteren voor het grote publiek (zie SD7), maar ook door ze te ontsluiten via databanken en digitaliseringsprojecten. Digitalisatie vormt een onontbeerlijke tool om collecties en gegevens naar een internationaal doelpubliek te ontsluiten zowel met het oog op wetenschappelijk onderzoek, het verhogen van uitwisseling met partnerorganisaties als met het oog op onze bezoekers en het brede publiek. De basisgegevens en foto's van de levende collecties worden digitaal ontsloten via de online versie van LIVCOL op de website van de Plantentuin. Daarnaast worden bepaalde gegevens met betrekking tot de collecties eveneens jaarlijks aangeleverd naar andere online databases (BGCI plant search & PLANTCOL). Ook de zadenlijst (index seminum) wordt digitaal verspreid. Voor het herbarium worden de reeds gedigitaliseerde collecties online beschikbaar gesteld via het virtueel herbarium. De bibliotheekcatalogus is online beschikbaar vanaf de website van de Plantentuin en is opgenomen in de belangrijkste Belgische bibliotheekdatabanken.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1/4de van alle herbariumcollecties online beschikbaar (1 miljoen specimens). - De Plantentuin beschikt over een performante database voor al zijn collecties. - De data van de levende verzamelingen, inclusief de geolocalisatie van de bomen en struiken, zijn optimaal toegankelijk voor het brede publiek via digitale platformen (web en mobiel). - 1/3de van de levende collecties zijn fotografisch gedocumenteerd (momenteel 25%). 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Koppeling van data geolocalisaties met boommetingen in geodatabase en geolocalisatie van alle doorlevende buitenaccessies (vrijwilligers).	Alle bomen werden opgemeten en gekoppeld aan precieze GPS coördinaten. Alle procedures werden op punt gesteld om deze informatie up-to-date te houden.
Ontsluiting van de houtige (dendrologische) collectie via mobile-app beschikbaar voor het brede publiek.	Alle data zijn beschikbaar. Er werd nog niet gewerkt aan een mobile-app voor het grote publiek. Dit dient deel uit te maken van het grotere toeristische businessplan en de transfer naar een nieuw databanksysteem.
Actualisatie van de webversies van Livcol, Phaseo en Plantcol en transfer van eigen data naar BGCI-database (PlantSearch).	De webversie van Livcol werd op 27 maart 2015 geactualiseerd. Phaseo bleef ongewijzigd wegens geen veranderingen in data. Plantcol werd geactualiseerd voor Hof ter Saksen (11/02/15), Plantentuin Meise (27/03/15) en Arboretum Wespelaar (17/09/15). De gegevens werden doorgestuurd naar PlantSearch (5/5/15).
Uitbrengen Index Seminum 2015 (papier en	Index Seminum werd uitgebracht eind december

web).	2015 en werd verstuurd naar 422 correspondenten (waarvan 383 per mail). Op basis van de Index Seminum van 2014, werden in 2015 1.682 stalen opgevraagd.
Opstarten prospectie en testen van mogelijke databasesoftware ter vervanging van huidige databanken (LIVCOL en BGBASE).	De markt werd verkend. Voor LIVCOL werd IrisBG kritisch geëvalueerd. Voor BGBASE wordt gekeken naar de verschillende ontwikkelingen op de markt, waaronder de nieuwe versie van Brahms waar de Plantentuin overweegt om mee te stappen in een consortium om de ontwikkeling mogelijk te maken.
Bewerken, beheren en koppelen van fotografisch materiaal in Livcol database en fotograferen <i>Camellia</i> , <i>Magnolia</i> , <i>Styracaceae</i> en <i>Iris</i> collectie (vrijwilligers).	3.000 foto's van vrijwilligers en personeelsleden werden geformatteerd en geëncodeerd. Ook 400 foto's van het Arboretum van Wespelaar werden verwerkt. In totaal zijn nu 44.700 foto's, waarvan 32.400 genomen in Meise, beschikbaar via LIVCOL, PHASEO en PLANTCOL.
Opstart IWT-project Digitale Ontsluiting Erfgoed Collecties (DOE!).	Het IWT-project Digitale Ontsluiting Erfgoed Collecties werd opgestart. Alle procedures werden uitgeschreven voor het bewaren van de gegevens die zullen worden gegenereerd. Er werd hiervoor een samengewerkt met VIAA. Er werden c. 670.000 specimens voorbereid voor digitalisatie en 112.156 specimens werden geëncodeerd met minimale data. Via een overheidsopdracht zal de digitalisatie van de specimens begin 2016 worden toegewezen aan een externe firma.
Afsluiten Global Plants Initiative waarbij de herbariumtypes worden gedigitaliseerd en online consulteerbaar worden gemaakt via JSTOR, Europeana en ons eigen virtueel herbarium (in totaal 100.000 specimens).	Er werden in 2015 nog 104 Afrikaanse types gedigitaliseerd (exclusief die in DOE!), 53 types uit het algemeen herbarium en 2236 specimens uit het Martius herbarium. De beelden en data zullen naar Mellon worden verstuurd voor eind maart 2016.
Exporteren van de bibliotheekcatalogus naar UNICAT.	bibliografische beschrijvingen van onze catalogus werden geëxporteerd naar UNICAT (Union Catalogue of Belgian Libraries) en zijn via hun portaal consulteerbaar.
Geassocieerde bedrijfsindicator: gebruik van de collecties	

**Plantentuin
Meise**

Andere indicator: aantal scans per dag (voor scannen van herbariumvellen en glasnegatieven)
VTE 2015: 6,6 (6 NL; 0,6 FR)
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Dirk De Meyere (NL) – geolocalisatie project- Thierry Vanderborght (FR) – databanken levende collecties- Sofie De Smedt (NL) – digitalisatieprojecten herbarium- Régine Fabri (NL) – bibliotheek- Nicole Hanquart (FR) – digitalisering glasnegatieven
Budget 2015: 462 KEUR (inclusief investeringen en werkingskosten in kader van IWT DOE! Project)

3.5. Planten en mensen (opnieuw) verbinden

Overal ter wereld voorzien specifieke plantensoorten de plaatselijke bevolking van voedsel, energie, gereedschap en werktuigen, vezels voor kleding en natuurlijke geneesmiddelen. Planten spelen ook vaak een rol in culturele expressie en religie. Een gedegen kennis van de plantenwereld is voor elke beschaving onontbeerlijk. Planten zijn cruciale elementen in de strijd tegen honger, ziekte en extreme armoede.

Door een sterke urbanisatie dreigt veel verworven kennis verloren te gaan. Daarnaast slinkt het aantal opleidingen met een brede visie over plantkunde zienderogen.

Onze onderzoekers delen en verspreiden hun kennis en expertise over de herkenning, de verspreiding, het voorkomen en het gebruik van planten (taxonomie, floristiek, ecologie, etnobotanie). Ze zetten zich ook in om jongeren en volwassenen te stimuleren om carrières te ontwikkelen in de plantkunde en de horticultuur.

Strategische doelstelling 5

De Plantentuin Meise stelt zijn expertise actief ten dienste van externe gebruikers en tekent cultuurgebonden kennis van planten op.

Budget SD5: 50 KEUR (EQ0-IEEG2AH-WT)

VTE SD5: 3,56 (3,01 NL + 0,55 FR)

Operationele doelstellingen bij SD5:

- OD5.1: De Plantentuin Meise stelt zijn wetenschappelijke kennis ten dienste van het grote publiek en ontwikkelt daartoe een webportaal met aangeboden expertises.
- OD5.2: De Plantentuin Meise stelt zijn expertise ten dienste van projecten met betrekking tot capaciteitsversterking in Afrika.
- OD5.3: De Plantentuin Meise wordt de referentie voor etnomycologisch onderzoek in Afrika.
- OD5.4: De Plantentuin Meise speelt een actieve rol in de omkadering van studenten tijdens hun opleiding en stelt een programma op om een meer prominente plaats in te nemen in o.a. botanisch en tuinbouwkundig onderwijs.

OD5.1: De Plantentuin Meise stelt zijn wetenschappelijke kennis ten dienste van het grote publiek en ontwikkelt daartoe een webportaal met aangeboden expertises.	
Toelichting: De Plantentuin biedt heel wat diensten aan voor het grote publiek en voor bedrijven. Momenteel is het aanbod echter niet eenvoudig terug te vinden op de website. De Plantentuin mist hierdoor waarschijnlijk heel wat opportuniteiten. Om daaraan te verhelpen moet bij het herwerken van de website gezorgd worden voor een duidelijk portaal waarbij alle aangeboden expertises worden samengebracht.	
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- Alle expertise van de Plantentuin beschikbaar vanaf één webportaal.	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Inventarisatie van de verschillende aangeboden expertises.	De inventarisatie werd opgestart en een nieuwe prijssetting is in bespreking. De actie moet in 2016 worden afgerond.
Geassocieerde bedrijfsindicator: inkomsten	
VTE 2015: 0,16 (0,06 NL, 0,1 FR)	
Verantwoordelijke: <ul style="list-style-type: none">- Steven Dessen (NL)- Koen Es (NL)	
Budget 2015: geen budget voorzien in 1 ^{ste} fase.	

<p>OD5.2: De Plantentuin Meise stelt zijn expertise ten dienste van projecten met betrekking tot capaciteitsversterking in Afrika.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin heeft unieke expertise in huis met betrekking tot capaciteitsversterking in Afrika. Sinds 2004 heeft de Plantentuin (terug) met succes projecten geleid in Midden-Afrika, vooral in de Democratische Republiek Congo. Momenteel is de Plantentuin betrokken bij de rehabilitatie van het herbarium van Yangambi in het kader van een FLEGT project en de landschappelijke aanleg rondom een waterkrachtcentrale in Virunga Nationaal Park met daaraan gekoppeld de ontwikkeling van een bewustmakingsprogramma. Voor deze projecten wordt samengewerkt met de lokale partners, waaronder het ICCN (Institut Congolais pour la Conservation de la Nature) en het INERA (Institut National pour l'Etude et la Recherche Agronomiques).</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bestendigen van de positie van de Plantentuin als betrouwbare partner in capaciteitsversterkende projecten in Afrika. 	
<p>Acties 2015:</p>	<p>Rapportering 2015:</p>
<p>Begeleiden rehabilitatie herbarium van Yangambi (extern project).</p>	<p>In totaal ondernamen experten van de Plantentuin 3 zendingen naar Yangambi om dit project op te volgen. De herbariumcollecties in Yangambi worden momenteel op naam gebracht en de desinfectie wordt opgestart.</p>
<p>Uitvoeren van opdracht in Virunga Nationaal Park (extern project).</p>	<p>De Plantentuin stond in voor de landschappelijke aanleg en de educatieve duiding van een nieuwe hydro-elektriciteitscentrale in Matebe, nabij Virunga Nationaal Park. In totaal werden 7 zendingen naar Matebe volbracht. Het project werd met succes afgerond. De Plantentuin werd gevraagd zijn werk rond de sensibilisering van de populatie in verband met het belang van het behoud van het Virunga Nationaal Park verder te zetten.</p>
<p>Geassocieerde bedrijfsindicator: inkomsten (via externe projecten en consultancy opdrachten)</p>	
<p>Andere indicatoren: evaluaties door externe financiers.</p>	
<p>VTE 2015: I (NL)</p>	
<p>Verantwoordelijke: Francesca Lanata (NL)</p>	
<p>Budget 2015: 30 KEUR</p>	

OD5.3: De Plantentuin Meise wordt de referentie voor etnomycologisch onderzoek in Afrika.	
<p>Toelichting: Wilde eetbare paddenstoelen worden verzameld en geconsumeerd door miljoenen mensen wereldwijd. Ook in grote gebieden van Midden- en Zuidelijk Afrika bestaat er een lange traditie in de consumptie van wilde eetbare paddenstoelen. Ze vormen een belangrijke toevoeging aan het normale dieet en kunnen zorgen voor extra inkomsten. Vele soorten spelen ook een belangrijke ecologische rol door de symbiotische relaties die ze vormen met bomen. De bomen van de miombobossen van Midden- en Zuidelijk Afrika zouden zelfs niet bestaan zonder hun schimmelpartners. De Plantentuin heeft een lange traditie in het bestuderen van eetbare paddenstoelen in Afrika. Daarbij worden ook de lokale gebruiken in kaart gebracht en worden de geconsumeerde soorten taxonomisch beschreven en professioneel geïllustreerd. Het economisch belang van de eetbare paddenstoelen wordt ook ingeschat en als argument gebruikt voor het beschermen van de nog resterende Afrikaanse bosgebieden.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Versterken van de positie van de Plantentuin als etnomycologisch expertencentrum onder andere door de creatie van een website en Smartphone app voor identificatie van eetbare paddenstoelen uit tropisch Afrika. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Publicatie van een boek over eetbare paddenstoelen uit Katanga	Door de ontdekking van nieuwe soorten voor de wetenschap is de publicatie uitgesteld tot 2016.
Indienen projectaanvraag in kader van Brain call.	Een project werd ingediend. Het project werd positief beoordeeld door de jury. Door de besparingen bij Belpo en de politieke problemen in Burundi werd het project finaal toch niet gesubsidieerd.
Uitvoeren van project 'Developing local mushroom strains to improve smallholder outgrower livelihoods and defend against National Park encroachment' (extern project).	Een expeditie werd uitgevoerd naar het 'Parc National des Volcans' in Rwanda. Het rapport van de expeditie werd opgesteld. Testen om paddenstoelen op te kweken, worden momenteel in Rwanda uitgevoerd.
Uitvoeren van project ' <i>Edible and useful fungi of the Yangambi man and Biosphere Reserve</i> ' (extern project).	De databank werd aangevuld en de gegevens werden doorgegeven aan de projectverantwoordelijke voor statistische verwerking.
Geassocieerde bedrijfsdoelstellingen: wetenschappelijke output; inkomsten (externe projecten en consultancy opdrachten)	
VTE 2015: 1,55 (1,3 NL; 0,25 FR)	
Verantwoordelijke personeelsleden:	
<ul style="list-style-type: none"> - Jérôme Degreef (FR) - André De Kesel (NL) 	
Budget 2015: 20 KEUR	

<p>OD5.4: De Plantentuin Meise speelt een actieve rol in de omkadering van studenten tijdens hun opleiding en stelt een programma op om een meer prominente plaats in te nemen in o.a. botanisch en tuinbouwkundig onderwijs.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin heeft expertise in huis die in verschillende opleidingen van pas kan komen: van horticuultuuropleidingen in het middelbaar over landschapsarchitectuuropleidingen aan hogescholen tot biologisch georiënteerde richtingen aan universiteiten. Onze personeelsleden begeleiden dan ook al heel wat stages en zijn soms copromotor van eindwerken en doctoraten. Het potentieel is echter groter dan wat vandaag gerealiseerd wordt. Het is daarom belangrijk actief op zoek te gaan naar mogelijke partners zodat de in de Plantentuin aanwezige expertise en collecties gevalideerd kunnen worden via de formele educatiekanalen.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De Plantentuin heeft een strategisch plan opgesteld om zijn positie in het onderwijsveld te versterken. 	
<p>Acties 2015:</p>	<p>Rapportering:</p>
<p>In kaart brengen en evalueren van bestaand netwerk van contacten en projecten.</p>	<p>Het netwerk en de projecten worden momenteel in kaart gebracht via de databank Pure. Het werk zal in de loop van 2016 zijn beëindigd.</p>
<p>Mogelijkheden bekijken om doctoraatsbeurzen aan te bieden aan universiteitsstudenten waarbij een personeelslid van de Plantentuin optreedt als copromotor.</p>	<p>Medewerkers van de Plantentuin zijn momenteel copromotor van 7 masterstudenten en 15 doctoraatsstudenten. Ze zetelden in 9 jury's.</p>
<p>Begeleiden van studenten en stagiairs.</p>	<p>In 2015 begeleidde de Plantentuin 27 stagiairs, waarvan 13 van allochtone afkomst. Er waren 3 personen in werkstage, waarvan 1 met een arbeidshandicap.</p>
<p>Geassocieerde bedrijfsindicator: wetenschappelijke output</p>	
<p>Andere indicatoren: aantal stagiairs, aantal master- en doctoraatsstudenten</p>	
<p>VTE 2015: 0,85 (0,65 NL, 0,2 FR) (inclusief begeleidingstijd)</p>	
<p>Verantwoordelijke:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bart Van de Vijver (NL) - Koen Es (NL) 	
<p>Budget 2015: geen budget voorzien, benodigde werkingsbudgetten onder de verschillende andere OD's.</p>	

3.6. Inspireren en informeren

De Plantentuin huisvest 18.000 verschillende soorten planten verspreid over een historisch domein van 92 hectaren. Het is een prachtige en gevarieerde groene zone en een bron van vreugde, verwondering, inspiratie en kennisvergaring die elk jaar ongeveer 100.000 bezoekers aantrekt.

Door het inzetten van een breed gamma aan plantenpresentaties, tentoonstellingen, webpagina's, wetenschappelijke communicatie-instrumenten, evenementen, informele leeractiviteiten, sensibiliseringsinstrumenten en ervaringsgerichte educatieve activiteiten heeft de Plantentuin het potentieel om de opvatting van mensen over het belang van planten voor het menselijke welzijn te veranderen en het vitale belang van plantensoorten te benadrukken. Voortbouwend op dit inzicht kunnen mensen verder gestimuleerd worden op een duurzame en verantwoorde wijze te handelen.

Strategische doelstelling 6

De Plantentuin Meise heeft een internationale uitstraling als boeiende en educatieve bezoekersattractie die breed maatschappelijk verankerd is.

Budget SD6: 365,3 KEUR (EQ0-1EEG2AH-WT)

VTE SD6: 20,95 (19,05 NL + 1,9 FR)

Operationele doelstellingen bij SD6:

- OD6.1: De Plantentuin Meise ontwikkelt en differentieert zijn toeristisch aanbod en profileert zich als een nationale en internationale bezoekersattractie.
- OD6.2: De Plantentuin Meise versterkt zijn eigen educatief aanbod voor verschillende doelgroepen in het kader van het STEM-beleid van de Vlaamse overheid.
- OD6.3: De Plantentuin Meise versterkt bestaande en ontwikkelt nieuwe gemeenschapsinitiatieven om een bredere maatschappelijke en regionale verankering te verzekeren.

<p>OD6.1: De Plantentuin Meise ontwikkelt en differentieert zijn toeristisch aanbod en profileert zich als een nationale en internationale bezoekersattractie.</p>	
<p>Toelichting: Naast een wetenschappelijke opdracht, vervult de Plantentuin ook een museale, toeristische en educatieve functie die moet bijdragen aan de bewustwording en de vorming van het publiek. In het masterplan zijn verschillende initiatieven voorzien om de infrastructuur voor de bezoekers te verbeteren. Deze zijn opgenomen in de strategische doelstelling 7. Om meer bezoekers aan te trekken moet ook het toeristische aanbod worden uitgebreid en aangepast aan de wensen van de verschillende toeristische (nationale en internationale) doelgroepen. Dit zal op twee manieren gebeuren: enerzijds door het ontwikkelen van kwaliteitsvolle plantencollecties en permanente tentoonstellingen, anderzijds door het organiseren van events en tijdelijke tentoonstellingen. Bij de events en tijdelijke tentoonstellingen wordt gemikt op drie doelgroepen: (1) families met kinderen, (2) kunstliefhebbers en (3) plantenliefhebbers. Om alle initiatieven te stroomlijnen zal een toeristisch businessplan worden uitgewerkt waarbij de toeristische studie van ZKA uitgevoerd in 2008 als basis zal dienen. Hierbij zullen een aantal thematische lijnen uitgewerkt worden die moeten toelaten de Plantentuin op termijn ook internationaal te promoten. Inhoudelijk wordt hiervoor samengewerkt met Toerisme Vlaanderen.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een constante stijging van het aantal bezoekers (conform de bedrijfsindicator). Zodra de onthaalinfastructuren (hoofdingang en Meise-ingang) aangelegd zijn en de parking is uitgebreid (2018/2019) moet een verdubbeling van het aantal bezoekers in vergelijking met 2013 de doelstelling zijn (van 90.000 naar 180.000). - Een toekomstgericht toeristisch businessplan met een duidelijke strategie om vanaf 2020 de Plantentuin ook internationaal te profileren als kwalitatieve toeristische bestemming. 	
<p>Acties 2015:</p>	<p>Rapportering 2015:</p>
<p>Opstellen eerste versie toeristisch businessplan (oktober 2015).</p>	<p>De grote lijnen voor het toeristisch businessplan werden uitgeschreven in het kader van het indienen van een hefboomfinanciering bij Toerisme Vlaanderen. In 2016 zal het volledige plan worden uitgewerkt.</p>
<p>Realiseren van tijdelijke tentoonstellingen/events</p> <ul style="list-style-type: none"> o Flori Mundi – orchideeënfestival in de serres met tentoonstelling over Europese orchideeën in kasteel (Klopfenstein) en op het Pachthof (bestuiving bij Orchideeën) o Tentoonstelling Tom Liekens (“Serres chaudes”) in het kasteel o Tentoonstelling Sandrine de Borman (“Tinctoria”) in het kasteel o Tentoonstelling “Ginkgo biloba” 	<p>Alle tijdelijke tentoonstellingen/events werden georganiseerd zoals gepland.</p>

**Plantentuin
Meise**

<p>in jachtpaviljoen</p> <ul style="list-style-type: none"> o Wereldverteldag o Tentoonstelling “tree views” in kasteelAmaryllo: aangepast familieparcours tijdens de vakantieperiodes, aangepast volgens het seizoen o Opstarten van seizoenscyclus met 4 startweekends: winter idylle, lente idylle, zomer idylle – herfstidylle 	
Versterken van bestaande plantencollecties (rododendrons, camelia, pioenen,...).	377 nieuwe accessies werden uitgeplant in 2015 (175 in pioenentuin, 67 in medicinale tuin, rest Herbetum, hoofdingang, Oranjerietuin, Fruticetum, Rhodobos, Eiken en Magnolia collectie)
Aanleg wilgensculptuur om bezoekersbeleving te vergroten.	De Wilgensculptuur werd aangelegd en officieel geopend op 4 april 2015.
Vastleggen strategie en timing voor heraanleg Oranjerietuin.	De strategie en timing voor de heraanleg van de Oranjerietuin werd vastgelegd in 2015.
Vastleggen strategie en timing voor aanleg wilde rozencollectie.	De strategie en timing voor de verdere ontwikkeling en aanleg van de wilde rozencollectie werd vastgelegd in 2015.
Heraanleg van kasteeltuin.	De Kasteeltuin werd seizoenaal beplant binnen het bestaande ontwerp, maar nog niet volledig heraangelegd.
Uitwerken van nieuwe arrangementen met toeristische attracties in de buurt.	In 2015 werden 2 nieuwe arrangementen op poten gezet: het eerste in samenwerking met het Muziekinstrumentenmuseum (MIM); het tweede met het Atomium en volkssterrenwacht Mira uit Grimbergen.
Uitwerken nieuwe website.	De nieuwe website werd uitgesteld aangezien er nog geen ondersteuning was voor meertaligheid bij Kanooh. Er werd wel een nieuwe website gemaakt voor de seizoensevenementen van de Plantentuin (http://www.floridylle.be).
Geassocieerde bedrijfsindicator: gerealiseerde betrokkenheid van het publiek	
Andere indicatoren: tevredenheid bezoekers (exit-enquête), resultaten mystery shopper	
VTE 2015: 16,9 (16,5 NL, 0,4 FR), inclusief personeel kassa, tuinwinkel en onthaal	

**Plantentuin
Meise**

Verantwoordelijk personeelslid:

- Koen Es (NL)

Budget 2015: 331.3 KEUR

**Plantentuin
Meise**

<p>OD6.2: De Plantentuin Meise versterkt zijn eigen educatief aanbod voor verschillende doelgroepen in het kader van het STEM-beleid van de Vlaamse overheid.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin Meise biedt verschillende ateliers en rondleidingen aan aangepast aan de eindtermen van het onderwijs of de noden van de opleidingen van hogescholen en universiteiten. In functie van formele bevestigingen willen we dit aanbod verder versterken. Daarnaast willen we het aanbod ook beter bekend maken bij de verschillende doelgroepen. Op die manier wil de Plantentuin actief bijdragen aan het STEM-beleid van de Vlaamse overheid.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een stijging van het aantal bezoeken gelinkt aan formele educatie. - De realisatie van een permanent interactief planten- en houtmuseum. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
<p>Uitwerken concept voor vaste tentoonstelling over planten aansluitend aan eindtermen onderwijs.</p>	<p>EWI subsidieert enkel het Houtmuseum, niet voor het Plantenmuseum. In eerste instantie zal dan ook enkel een Houtmuseum worden gerealiseerd tegen voorjaar 2018.</p>
<p>Uitwerken themaweek lagere school (opening wilgensculptuur).</p>	<p>Samen met kunstenaar Will Beckers ontwikkelde de educatieve dienst een workshop voor het lagere onderwijs over 'Herbarium Maken' deze workshopweek ging door in de week voor de paasvakantie .</p>
<p>Ontwikkelen ontleenkoffer evolutiekas en biotooponderzoek.</p>	<p>In het kader van het project Marie-Curie-Einstein werd een Franstalige ontleenkoffer uitgewerkt voor leerkrachten en groepsbegeleiders om zo de Evolutiekas beter te kunnen gebruiken.</p> <p>Voor het Nederlandstalig secundair onderwijs werden 4 ontleenkoffers biotooponderzoek gemaakt om zo te beantwoorden aan de vraag cfr. de eindtermen.</p>
<p>Geassocieerde bedrijfsindicator: gerealiseerde betrokkenheid van het publiek</p>	
<p>VTE 2015: 2,95 VTE (1,45 NL, 1,5 FR) (inclusief geven van de ateliers)</p>	
<p>Verantwoordelijk personeelslid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koen Es (NL) 	
<p>Budget 2015: 9 KEUR</p>	

<p>OD6.3: De Plantentuin Meise versterkt bestaande en ontwikkelt nieuwe gemeenschapsinitiatieven om een bredere maatschappelijke en regionale verankering te verzekeren.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin Meise wil zich profileren als een sociale organisatie en wil het grote publiek zoveel mogelijk betrekken bij zijn werking; de Plantentuin voor iedereen Er wordt ook gestreefd naar een goede samenwerking met de twee gemeenten waarop de Plantentuin is gelegen: Wemmel en Meise.</p> <p>De Plantentuin beschikt nu reeds over een erg actieve vrijwilligerswerking (c. 100 vrijwilligers goed voor 8 VTE) en neemt actief deel aan allerlei gemeenschapsinitiatieven (o.a. Platform Jongeren voor de Samenleving) en stelt stageplaatsen voor aan zowel middelbare scholen als universiteiten. Het betreft meestal relatief recent opgestarte initiatieven die de nodige opvolging en evaluatie vragen. Daarnaast wil de Plantentuin een deel van zijn middelen verkrijgen via sponsoring, ofwel door bedrijven ofwel door individuele giften/bijdragen. In 2014 slaagde de Plantentuin er reeds in in-kind sponsoring te verwerven voor Flori Mundi. In 2015 zullen de strategieën uitgewerkt worden om op een meer structurele manier sponsoring te verwerven.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De vrijwilligerswerking is verder geoptimaliseerd en het aantal vrijwilligers stijgt tot het equivalent van 10 VTE. - De sociale rol van de Plantentuin is duidelijk gedefinieerd volgens de maatschappelijke trends; de werking van het steunpunt vakantieparticipatie is verankerd in de ingangswerking. - De samenwerking met de gemeenten Wemmel en Meise is geëvalueerd en vastgelegd in een lange-termijn samenwerking waarbij een win-win situatie wordt nagestreefd. - De Plantentuin beschikt over een uitgewerkte strategie om sponsors aan te trekken en past die succesvol toe. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Opvolgen van vrijwilligerswerking.	De vrijwilligerswerking binnen de Plantentuin bleef in 2015 erg actief. Het totaal aantal vrijwilligers bleef stabiel rond de 100.
Aanbieden van stageplaatsen voor de verschillende doelgroepen.	In totaal werden 27 stageplaatsen aangeboden.
Uitwerken van vriendenwerking.	Het uitwerken van de vriendenwerking werd intern besproken, maar nog niet geïmplementeerd wegens langdurige ziekte van de verantwoordelijke.
Uitwerken van sponsorstrategie naar bedrijven toe.	Er werd succesvol sponsoring aangevraagd bij volgende bedrijven: Lotto, DCM, FOL, NNLights, So Natural, Petrens Orchideeën, Bromini.
Zoeken van (media)sponsors voor Flori Mundi.	Er werd beroep gedaan op Pinguin productions om mediasponsors te vinden voor Flori Mundi. Deals werden afgesloten met het Nieuwsblad, Radio 2, Ring Tv, Plattelands TV, Plus Magazine, Fence, Jardin & Loisirs en Radio Nostalgie.

**Plantentuin
Meise**

Initiatieven rond lokale verankering (Meise jogging, dag van de Wemmelaar, Cubaans feest)	Verschillende initiatieven werden georganiseerd: <ul style="list-style-type: none">- Plantentuin jogging op 17 mei 2015- Dag van de Wemmelaar op 31 mei 2015- Cubaans feest op 9 mei 2015
Geassocieerde bedrijfsindicator: Inkomsten (voor deel sponsoring)	
Andere indicatoren: <ul style="list-style-type: none">- Aantal vrijwilligers (in aantal en VTE)- Aantal jaarkarhouders/vrienden	
VTE 2015: 1,1 (NL)	
Verantwoordelijk personeelslid: <ul style="list-style-type: none">- Katrien Clarysse (NL)	
Budget 2015: 25 KEUR	

3.7. State-of-the-art bezoekers- en onderzoeksinfrastructuur realiseren

De Plantentuin Meise situeert zich in een historisch landschap van 92 ha waarvan de geschiedenis teruggaat tot de vroege middeleeuwen. Het domein huisvest meer dan 50 bouwwerken, waaronder ondergrondse ijskelders, tropische plantenserres, een middeleeuws kasteel en verschillende onderzoeks- en dienstgebouwen. Door jarenlang uitblijven van investeringen in de infrastructuur van de Plantentuin zijn de meeste gebouwen in zeer slechte staat en zijn investeringen vereist. Hiermee willen we de wetenschappelijke collecties, die op internationaal vlak hoge faam genieten, veilig en duurzaam bewaren en zo mee een aantrekkelijke onderzoeksomgeving creëren. Er zal ook geïnvesteerd worden in een verbeterde onthaalinfrastructuur zodat de Plantentuin Meise internationale uitstraling krijgt, zowel als onderzoeksinstelling als toeristische bestemming.

Strategische doelstelling 7

De Plantentuin Meise realiseert state-of-the-art bezoekers- en onderzoeksinfrastructuur

Budget SD7: 1.634 KEUR (EQ0-IEEG2AH-WT) + 5.000 KEUR (FFEU), slechts een gedeelte zal dit jaar reeds worden vastgelegd (VAK) en betaald (VEK)

VTE SD7: 35,94 (32,64 NL + 3,3 FR)

Operationele doelstellingen bij SD7:

- OD7.1: De Plantentuin Meise realiseert een functionele en eigentijdse ingangsinfrastructuur in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen.
- OD7.2: De Plantentuin Meise vervolledigt de renovatie van het Plantenpaleis in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen.
- OD7.3: De Plantentuin Meise bouwt een nieuw state-of-the-art serrecomplex voor de levende plantencollecties in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen.
- OD7.4: De Plantentuin Meise renoveert de historische folly's binnen het domein in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen.
- OD7.5: De Plantentuin Meise actualiseert zijn onderzoeksapparatuur.
- OD7.6: De Plantentuin Meise onderhoudt zijn gebouwen en wegen, voert (correctief) onderhoud uit en bewaakt het domein.

OD7.1: De Plantentuin Meise realiseert in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen een functionele en eigentijdse ingangsinfrastructuur.

Toelichting:

De onthaalinfrastructuur van de Plantentuin is momenteel ondermaats. Als de Plantentuin wil uitgroeien tot een bezoekersattractie met internationale uitstraling, dan dient hierin geïnvesteerd te worden. De Plantentuin heeft momenteel twee ingangen: de hoofdingang en de ingang ter hoogte van Meise dorp. Beide ingangen zullen ook naar de toekomst toe behouden blijven om op piekdagen de bezoekersstroom te kunnen verwerken. Bovendien wordt een tramhalte gepland ter hoogte van de carpoolparking van Meise dorp, zodat de Meise ingang aan belang zal winnen. Een nieuwe parking wordt aangelegd worden de Nieuwelaan en de A12 ter hoogte van de hoofdingang. Naast de ingangsbouwen zelf wordt ook de parvis en de eredreef heraanlegd en wordt de Vlaamse hoeve gerenoveerd. De kantoren van de publiekswerking en de conciërge zullen hier worden gehuisvest. De hoofdingang zal ook plaats bieden aan een regionaal toeristisch infokantoor. De realisatie van beide ingangen zal gebeuren in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen.

<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realisatie van nieuw ingangsgedebouwe aan de ingang Meise (2017-2018) – bijgesteld tot 2018-2019 aangezien de bouwprojecten samen uitgevoerd zullen worden. - Renovatie Vlaamse hoeve (2017-2018) – bijgesteld tot 2018-2019 aangezien de bouwprojecten samen uitgevoerd zullen worden. - Realisatie van nieuw ingangsgedebouwe aan de hoofdingang (2018-2019). 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Opstellen startdocument ingang Meise door APM.	Het startdocument werd opgesteld in overleg met hFB.
Opstellen startdocument hoofdingang door APM.	Het startdocument werd opgesteld in overleg met hFB.
Opstellen lastenboeken voor aanstellen architectenbureau door hFB/APM.	Het aanstellen van de architect zal gebeuren via de Open Oproep 31 van de Vlaams Bouwmeester in januari 2016.
Indienen van hefboomproject bij Toerisme Vlaanderen door APM.	Er werd een hefboomproject ingediend bij Toerisme Vlaanderen. Het project werd weerhouden voor de 2 ^{de} ronde. De definitieve aanvraag dient ingediend te worden op 31 maart 2016 of 30 september 2016.
Indicator/mijlpalen: zie doelstellingen	
VTE 2015: 0,22 (NL)	
Verantwoordelijke personeelsleden:	
<ul style="list-style-type: none"> - Danny Swaerts (NL) – bouwtechnisch - Christel Dardenne (NL) – bouwtechnisch - Koen Es (NL) – toeristisch 	
Totale budget project: 6.666 KEUR (exclusief heraanplanting eredreef en renovatie ijskelder): FFEU en hefboomproject Toerisme Vlaanderen.	
Budget 2015: 589 KEUR (FFEU en/of TV) VAK (indien vastlegging architectenbureau in 2015); 29 KEUR VEK (FFEU en/of TV).	

<p>OD7.2: De Plantentuin Meise vervolledigt de renovatie van het Plantenpaleis in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen.</p>	
<p>Toelichting: De volledige casco en de technische infrastructuur van alle 13 publieke serres van het Plantenpaleis werden reeds vernieuwd, hierdoor kan het Plantenpaleis zijn eerste functie vervullen: de juiste condities handhaven om de collectie levende planten te huisvesten. Het Plantenpaleis heeft daarnaast ook een belangrijke toeristische functie. Daarom werd reeds in acht van de dertien kassen infrastructuur voor de bezoekers geïnstalleerd. Dit project heeft als doel de vijf resterende grote serres van het Plantenpaleis toeristisch te ontsluiten en de onthaalzone van het serrecomplex binnen een bestek van 4 jaar te ontwikkelen. Hierdoor kan het Plantenpaleis opnieuw als volwaardige toeristische attractie fungeren. Ook een aantal technische problemen moeten nog worden aangepakt: probleem van betonrot en gebruik van schermdoeken om stookkosten te doen dalen. In 2014 werd reeds met succes een subsidie (onder het Impulsprogramma) aangevraagd bij Toerisme Vlaanderen voor de renovatie van kassen F en G.</p>	
<p>Doelstelling 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Volledige renovatie van het Plantenpaleis inclusief buitenaanleg (2018). 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Opstellen startdocument buitenaanleg Plantenpaleis door APM.	Het startdocument werd opgesteld door APM.
Opstellen lastenboeken voor aanstellen architectenbureau door hFB/APM.	Het lastenboek werd opgesteld door hFB en APM.
Aanstellen architectenbureau door APM.	Low Architects werd aangesteld als architectenbureau.
Opstellen lastenboek voor binnenaanleg serre F door APM.	Het lastenboek werd opgesteld door APM.
Opvolgen van werken voor realisatie binnenaanleg serre F door APM.	De werken werden uitgesteld omwille van problemen met de aanleg van het avonturenpad. De werken zullen in 2016 worden uitgevoerd.
Opstellen van lastenboek voor binnenaanleg serre E door APM.	Het lastenboek werd opgesteld en zal begin 2016 worden gepubliceerd.
Indienen van hefboomproject bij Toerisme Vlaanderen door APM.	Er werd een hefboomproject ingediend bij Toerisme Vlaanderen. Het project werd weerhouden voor de 2 ^{de} ronde. De definitieve aanvraag dient ingediend te worden op 31 maart 2016 of 30 september 2016.
Beplanting kas G door APM (VTE onder OD4.3).	De kas G werd deels aangeplant. Verdere aanplant gebeurt wanneer de andere serres zijn

**Plantentuin
Meise**

	gerenoveerd.
Indicator/mijlpalen: zie doelstellingen; november 2016: opening vernieuwde noordkant Plantenpaleis, inclusief hernieuwde buitenaanleg	
VTE 2015: 0,37 (NL)	
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Danny Swaerts (NL) – landschappelijk- Christel Dardenne (NL) – bouwtechnisch- Elke Bellefroid (NL) – beplanting- Koen Es (NL) – educatieve aspecten- Steven Desein (NL)	
Totale budget: 2.565 KEUR Budget 2015: 150 KEUR + 1.664 VAK (FFEU) waarvan 269 VEK.	

**Plantentuin
Meise**

<p>OD7.3: De Plantentuin Meise bouwt in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen een nieuw state-of-the-art serrecomplex voor de levende plantencollecties.</p>	
<p>Toelichting: De levende planten met een conservatie- en/of onderzoekswaarde zijn momenteel ondergebracht in twee serrecomplexen die niet toegankelijk zijn voor het publiek: de collectiekassen en de kweekkassen. Beide complexen werden gebouwd tussen 1947 en 1961. Reeds in 1985 wees een energiestudie uit dat ze erg bouwvallig waren en ze dringend vervangen moesten worden. Een aantal serres werden toen ook vervangen, maar de meeste niet. De toestand van de serres is nu ronduit dramatisch en gevaarlijk. Er is constant gevaar voor vallend glas en de constructies zelf worden enkel rechtgehouden door het stutwerk. Er is momenteel een verbod om te werken in deze serres bij sterke wind (70 km/h) en in sommige galerijen werd een extra veiligheidsnet gespannen. Twee serres zijn reeds ingevallen. De realisatie van een nieuw serrecomplex is dan ook absoluut prioritair.</p>	
<p>Doelstelling 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realisatie van nieuw serrecomplex (2017-2018: vervanging van collectiekassen; 2019: vervanging van kweekkassen). 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Opstellen startdocument nieuw serrecomplex door APM.	Het startdocument ivm nieuwe serrecomplex werd opgesteld door APM en wordt momenteel verder verfijnd in samenwerking met het hFB.
Opstellen lastenboeken voor aanstellen architectenbureau door hFB/APM.	Het lastenboek wordt momenteel opgesteld in samenwerking met hFB. Een nieuw overleg werd begin 2016 ingepland.
Indicator/mijlpalen: zie doelstellingen	
VTE 2015: 0,37 (NL)	
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elke Bellefroid (NL) – teelttechnieken en oppervlaktes - Christel Dardenne (NL) – bouwtechnisch - Danny Swaerts (NL) – historiek, bouwtechnisch - Wim Speliers (NL) – technieken 	
Totale budget: 10.725 KEUR (FFEU)	
Budget 2015: 794 KEUR (FFEU) waarvan 40 VEK indien vastlegging van architectenbureau in 2015.	

<p>OD7.4: De Plantentuin Meise renoveert de historische folly's binnen het domein in samenwerking met het Facilitair Bedrijf en Toerisme Vlaanderen.</p>	
<p>Toelichting: In het domein van de Plantentuin bevinden zich verschillende historische kleinere bouwwerken, waaronder de folly's en de Balatkas. Ze bevinden zich veelal in een staat van verval. Deze gebouwen moeten dringend gerenoveerd worden en een eigentijdse functie krijgen: gebouwen als de Sint-Antoniuskapel en de Sint-Annakapel, het Rieten Huizeke, het Jachtpaviljoen, het Atelier, de Paardenbarak, moeten gezien hun historische context en het cultuurhistorisch patrimonium indachtig, dringend gerenoveerd worden. Het Roothuisje moet volledig heropgebouwd worden. De renoveringswerken aan de Vriendschapstempel (vroeger Dianatempel genoemd) moeten heropgestart worden. De historische en qua omvang belangrijke ijskelders, waar nu vleermuizen overwinteren, moeten worden geruimd.</p>	
<p>Doelstelling 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Renovatie van de aanwezige folly's en Balatkas (2016-2018). 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Uitwerking van timing voor renovatie van deze historische bouwwerken.	Een timing werd opgesteld om de historische bouwwerken tegen midden 2019 te renoveren. Rieten huisje: 2018 Sint-Annakapel: reeds uitgevoerd Sint-Antoniuskapel: 2017 Vriendschapstempel: 2018 Engelse brug: 2018 Roothuisje: 2019 Ijskelders: 2019
Opstarten van overleg met Onroerend Erfgoed over restauratie van historische folly's.	Een eerste overleg tussen de Plantentuin en Onroerend Erfgoed vond plaats op 12 juni 2015.
Opstarten intern overleg over inhoudelijke invulling van Balatkas en uitwerken van planningsdocument.	Er werd nog geen concrete invulling gegeven aan de Balatkas. Een planningsdocument en intern overleg omtrent concrete invulling van de kas zal plaatsvinden in 2016.
Renovatie van jachtpaviljoen (in eigen beheer).	De renovatie van het jachtpaviljoen werd afgewerkt.
<p>Indicator/mijlpalen: zie doelstellingen</p>	
<p>VTE 2015: 0,24 (NL)</p>	
<p>Verantwoordelijke personeelsleden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Danny Swaerts (NL) – historiek, bouwtechnisch - Elke Bellefroid (NL) – inhoudelijke invulling Balatkas - Wim Speliers (NL) – coördinatie van renovatie jachtpaviljoen 	
<p>Totale budget: 587 KEUR (grotendeels FFEU)</p> <p>Budget 2015: 10 KEUR</p>	

OD7.5: De Plantentuin Meise actualiseert zijn onderzoeksapparatuur.	
Toelichting: Door de aanslepende ondersubsidiëring van de Plantentuin is een deel van de onderzoeksapparatuur aan vervanging toe. Dit is vooral zo voor de scanningelektronenmicroscop (SEM) en de digitalisatie-apparatuur. In het kader van 'Acties van technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse regering' werd in 2014 twee projectaanvragen opgesteld door APM en goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Met deze middelen zal in 2015 een nieuwe SEM worden aangekocht en zal de digitalisatieapparatuur worden vernieuwd.	
Doelstellingen 2015: <ul style="list-style-type: none"> - Aankoop en installatie nieuwe SEM (2015). - Aankoop en installatie van nieuwe digitalisatie-apparatuur voor herbariummateriaal (2015) met het oog op efficiëntiewinsten (digitalisatie van specimens tot 10 keer sneller). 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Aankopen van SEM (opstellen lastenboek, gunnen, opleiden van medewerkers).	De JEOL JSM-7100F LV werd aangekocht en gedemonstreerd tijdens de Dag van de Wetenschap op 22 november 2015.
Aankopen van nieuwe digitalisatieapparatuur voor herbariummateriaal (opstellen lastenboek, gunnen, opleiden van medewerkers).	In het kader van het project 'Digitale Ontsluiting Erfgoedcollecties' werd de digitalisatie-apparatuur volledig vernieuwd. Er werden vier digitalisatiestations gemaakt die zullen toelaten 5 tot 10 x sneller te werken dan met de vorige stations.
Indicator/mijlpalen: zie doelstellingen	
VTE 2015: 0,15 (NL)	
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none"> - Steven Dessen (NL) – coördinatie - Bart Van de Vijver (NL) – vernieuwing SEM - Sofie De Smedt (NL) – digitalisatieapparatuur 	
Totale budget project: 500 KEUR (250 SEM en 250 digitalisatieapparatuur)	
Budget 2015: 500 KEUR	

<p>OD7.6: De Plantentuin Meise onderhoudt zijn gebouwen en wegen, voert correctief onderhoud uit en bewaakt het domein.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin Meise is eigenaar van de gebouwen en installaties en staat zelf in voor het (correctief) onderhouden en schoonmaken van de gebouwen. Vóór de overgang naar de Vlaamse gemeenschap werd een deel van deze taken uitgevoerd door de Regie der Gebouwen. Vanaf de beslissing in 2001 dat de Plantentuin zou worden overgeheveld naar de gemeenschappen werden de interventies door de Regie der Gebouwen beperkt tot het strikt noodzakelijkste. Dit heeft als gevolg dat heel veel gebouwen en installaties zich in een slechte staat bevinden. In overleg met de raad van bestuur wordt nu jaarlijks een investeringsplan opgesteld om de dringendste werken/investeringen uit te voeren. De grote renovatiewerken zijn opgenomen in het masterplan dat over een periode van 12 jaar zal worden uitgevoerd (zie operationele doelstellingen 7.1 tot 7.4). De Plantentuin staat ook in voor de bewaking van zijn domein.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Performante schoonmaakdienst met gespecialiseerde interne equipe voor het schoonmaken van de ruimtes met collecties en een externe firma voor de routine schoonmaakopdrachten volledig conform de normen van het Facilitair Bedrijf. - Performante en afgeslankte technische dienst die de infrastructuur en technische installaties in orde houdt tegen een minimale kost. - Infrastructuur en installaties zoveel mogelijk op een verantwoord niveau gebracht op basis van formele risicoanalyses. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Schoonmaakdienst hervormen zodat deze voldoet aan de normen van het Facilitair Bedrijf (reeds opgestart in 2014).	De schoonmaakdienst werd gereduceerd tot 7,6 VTE en voldoet hiermee aan de normen van het Facilitair Bedrijf.
Uitvoeren van investeringsplan zoals goedgekeurd door de raad van bestuur van 12 november 2014 en zoals gewijzigd in daaropvolgende vergaderingen van de raad van bestuur.	Het investeringsplan werd, mits enkele wijzigingen, uitgevoerd (zie verder voor details).
Uitvoeren van (correctief) onderhoud volgens wekelijks bepaalde prioriteiten.	Het onderhoud werd uitgevoerd.
Schoonmaken van de gebouwen.	De gebouwen werden schoongemaakt. Voor de schoonmaak tijdens de weekends werd een externe firma ingeschakeld. Voorheen werden de toiletten niet in de weekends schoongemaakt. Het inschakelen van een externe firma was financieel interessanter dan het eigen personeel in te schakelen.

**Plantentuin
Meise**

Bewaken van de gebouwen en het domein.	De gebouwen en het domein werden bewaakt van 7u tot 19 uur tijdens de weekdays (tot 18u30 tijdens de wintertijd) en van 8u30 tot 19u tijdens de weekends (tot 18u30 tijdens de wintertijd).
Indicator: <ul style="list-style-type: none">- Uitvoeren investeringsplan (zie bijlage).	
VTE 2015: 34,59 (31,29 NL, 3,3 FR)	
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Wim Speliers (NL) – aansturen technische dienst- Marleen Derycke (NL) en Erika Schoemaker (NL) – aansturen schoonmaakdienst- David Schailleé (NL) – aansturen wachtersequipe	
Budget 2015: 974 KEUR (inclusief alle onderhouds- en herstellingwerken).	

3.8. De werking van de Plantentuin Meise optimaliseren

De werking van de Plantentuin Meise wordt voor een groot stuk gefinancierd door middelen van de Vlaamse Overheid. Het management is verantwoordelijk om deze middelen optimaal in te zetten en te komen tot een effectieve en efficiënte werking van de instelling. De Vlaamse overheid besteedt daarbij veel aandacht aan organisatiebeheersing. De Plantentuin dient op korte termijn te komen tot een gedocumenteerd systeem van organisatiebeheersing dat alle thema's behandelt die in de leidraad 'interne controle – organisatiebeheersing' zijn aangegeven. In 2015 wordt door Audit Vlaanderen een nulmeting uitgevoerd. Op basis van deze resultaten zal een meer gerichte strategie worden uitgewerkt. Het welzijn op het werk zal verder worden verbeterd door het uitvoeren van de jaaractieplannen. De diversiteitsdoelstellingen van de Vlaamse overheid zullen als basis dienen voor het opstellen van een haalbaar diversiteitsplan.

Strategische doelstelling 8

De Plantentuin Meise ontwikkelt zich tot een duurzame, dynamische en efficiënte instelling.

Budget SD8: 533,7 KEUR (algemene kosten gelinkt aan het functioneren van de instelling (post, verzekeringen, vergoedingen, brandstof, kopiekosten, EDPBW,...) + 219 KEUR (1/3de van totale energiekost) (EQ0-IEEG2AH-WT)³

VTE SD8: 13,74 (10,29 NL + 3,45 FR) (inclusief management)

Operationele doelstellingen bij SD8:

- OD8.1: De Plantentuin Meise betreft de belanghebbenden waar mogelijk in de implementatie van de organisatiedoelstellingen en versterkt de structurele samenwerking met andere kennisinstellingen.
- OD8.2: De Plantentuin Meise optimaliseert de rapportering in functie van de noden van de verschillende bevoegde overheden en betrokken beleidsdomeinen; waar nodig wordt het meet- en opvolgingssysteem bijgestuurd.
- OD8.3: De Plantentuin Meise past de organisatiestructuur aan de geformuleerde organisatiedoelstellingen aan, en streeft naar een grotere interne samenhang. De verantwoordelijkheden worden duidelijk vastgelegd met aanduiding van de gezagslijnen van het hoogste naar het laagste niveau.
- OD8.4: De Plantentuin Meise tekent in samenwerking met de MOD een performant HR beleid uit dat erop gericht is om de voor de Plantentuin benodigde competenties (overeenkomstig de organisatiedoelstellingen) te verwerven, te behouden en/of te ontwikkelen.
- OD8.5: De Plantentuin Meise bevraagt de organisatiecultuur en analyseert in welke mate ze aansluit bij zijn doelstellingen. In functie van de resultaten wordt een verbetertraject uitgestippeld.
- OD8.6: De Plantentuin Meise evalueert en optimaliseert de informatie- en communicatiestromen.

³ Het betreft hier algemene kosten om de werking van de Plantentuin te garanderen; deze zijn vaak niet 1 op 1 te linken met operationele doelstellingen. De som van de budgetten onder de operationele doelstellingen van SD8 is dan ook niet gelijk aan het hier opgenomen totale budget voor SD8.

Plantentuin Meise

- OD8.7: De Plantentuin Meise optimaliseert de processen met betrekking tot financiën en begroting en stelt deze af op die van het beleidsdomein EWI en de toekomstige centrale dienstverlener.
- OD8.8: De Plantentuin Meise identificeert, evalueert en beheerst de interne en externe risico's en evalueert periodiek het systeem van risicomanagement.
- OD8.9: De Plantentuin Meise licht het facilitybeleid door en maakt en implementeert een facilityplan.
- OD8.10: De Plantentuin Meise licht het ICT beleid door, stelt een ICT plan op dat tegemoetkomt aan de noden van de instelling, en implementeert deze.
- OD8.11: De Plantentuin Meise brengt zijn ecologische voetafdruk in kaart en levert inspanningen om deze te reduceren.
- OD8.12: De Plantentuin Meise actualiseert, in het kader van welzijn op het werk, jaarlijks het globaal preventieplan en formuleert in functie hiervan het jaarlijks actieplan.
- OD8.13: De Plantentuin stelt een diversiteitsplan op in functie van de doelstellingen van de Vlaamse regering.

De monitoring van de operationele organisatiedoelstellingen 8.1 tot 8.10 zal gebeuren aan de hand van het evaluatierooster opgenomen in de Leidraad voor Interne Controle – Organisatiebeheersing en door audits door Audit Vlaanderen.

<p>OD8.1: De Plantentuin Meise betreft de belanghebbenden waar mogelijk in de implementatie van de organisatiedoelstellingen en versterkt de structurele samenwerking met andere kennisinstellingen.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel belanghebbendenmanagement werd de maturiteit op twee ingeschat. Het voorliggende ondernemingsplan heeft de verschillende belanghebbenden in kaart gebracht. In de komende jaren moet nagegaan worden hoe de dialoog met de belanghebbenden op een meer gestructureerde manier kan verlopen met het oog op gestructureerde samenwerkingen en de realisatie van synergiën.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behalen van maturiteitsniveau drie voor belanghebbendenmanagement. - Overzicht van noden/wensen van belanghebbenden in kaart gebracht en een uitgewerkt beleid waarbij deze noden/wensen worden geëvalueerd op hun wenselijkheid en haalbaarheid en indien van toepassing worden gebruikt als elementen voor het uitwerken van het beleid. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Opstarten van dialoog met de horticuultuursector (PCS, ILVO, kwekers,...) en manieren vinden om elementen van de Vlaamse horticuultuur te verwerken in toekomstige ontwikkelingen in de Plantentuin.	Er werd formeel overleg gepleegd met PCS en ILVO om te kijken welke synergiën er mogelijk zijn. Het promoten van de Vlaamse horticuultuursector is opgenomen als één van de vijf grote verhaallijnen die zullen worden uitgewerkt in de toeristische ontwikkeling van de Plantentuin.
Opstarten van dialoog met Toerisme Vlaanderen om op termijn de Plantentuin internationaal te kunnen promoten als kwaliteitsvolle toeristische bestemming.	Er werden formele contacten gelegd met Toerisme Vlaanderen en ze worden betrokken bij de opvolging van de realisatie van de nieuwe ingangsbouwen.
Werking van de wetenschappelijke raad verder optimaliseren en zo zoeken naar mogelijke synergiën tussen onderzoek uitgevoerd in de Plantentuin en onderzoek van universitaire labo's.	De wetenschappelijke raad vergaderde op 27 mei 2015 en 14 december 2015. De wetenschappelijke programma's werden besproken en goedgekeurd.
Samenwerking met het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika en het Koninklijk Belgisch Instituut	Er werd een formeel akkoord afgesloten met het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika (KMMA)

**Plantentuin
Meise**

voor Natuurwetenschappen versterken om te komen synergiën met betrekking tot beheer van natuurhistorische collecties.	om het KMMA en de Plantentuin te vertegenwoordigen door één persoon op tal van internationale vergaderingen (werkgroepen CETAF, TDWG, Belspo vergaderingen, EBHL, Linnaeus Link...). Deze persoon zal eveneens voor beide instellingen mogelijk financieringsmogelijkheden in kaart brengen en gezamenlijke projecten faciliteren.
Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen	
VTE 2015: 0,77 (0,4 NL, 0,37 FR)	
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Steven Dessen (NL) – algemeen- Koen Es (NL) – belanghebbenden publiekswerking- Petra De Block (NL) – belanghebbenden onderzoek SP- Jérôme Degreef (FR) – belanghebbenden onderzoek BT- Régine Fabri (FR) – belanghebbenden bibliotheek- Thierry Vanderborcht (FR) – belanghebbende levende verzamelingen	
Budget 2015: geen specifiek budget toegewezen; eventuele kosten gedragen door het Algemeen Beheer.	

<p>OD8.2: De Plantentuin Meise optimaliseert de rapportering in functie van de noden van de verschillende bevoegde overheden en betrokken beleidsdomeinen; waar nodig wordt het meet- en opvolgingssysteem bijgestuurd.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel monitoring werd de maturiteit op twee ingeschat. In het voorliggende ondernemingsplan worden zes bedrijfsindicatoren vooropgesteld en de wetenschappelijke output wordt via een afgesproken systeem geëvalueerd door de wetenschappelijke raad. De bedrijfsindicatoren zullen in 2015 in de praktijk moeten worden gebracht en in 2016 voor het eerst moeten worden gebruikt om het werkjaar 2015 te evalueren. Tegelijk zullen op dat moment ook de indicatoren zelf op een kritische manier kunnen worden geëvalueerd.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behalen van maturiteitsniveau drie voor monitoring. - Naast de bedrijfsindicatoren worden ook indicatoren vastgelegd voor alle processen waar dit mogelijk is; deze indicatoren worden opgenomen in de prestatiedoelstellingen van de medewerkers. De indicatoren worden zoveel mogelijk bepaald op basis van internationale benchmarking. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Opstarten van formele exitenquêtes om te peilen naar de tevredenheid en wensen van de toeristische bezoekers.	Er werden in totaal 1.157 mondelinge exitenquêtes afgenomen over het ganse jaar. Een deel ervan werd specifiek afgenomen in het kader van Winterfloridyffe. Tijdens het toeristisch seizoen 2015 werden opnieuw de postcodes van de betalende bezoekers genoteerd.
Analyseren van resultaten 'mystery shopper' 2014 en terugkoppelen met medewerkers; uitvoeren van nieuw onderzoek door 'mystery shopper'	De resultaten van de mystery shoppers 2014 werden besproken tijdens de evaluatiegesprekken van de personeelsleden kassa, tuinwinkel en catering. Wegens besparingsredenen werden in 2015 geen mystery shoppers ingehuurd. Bovendien geven de exit-enquêtes een voldoende duidelijk beeld van de kwaliteit van de aangeboden service.
Implementeren van bedrijfsindicatoren.	De bedrijfsindicatoren worden in deze

	rapportering voor het eerst toegepast (zie verder).
Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen	
VTE 2015: 0,95 (0,75 NL, 0,2 FR)	
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Steven Dessen (NL) – algemeen- Koen Es (NL) – publiekswerking- Petra De Block (NL) – onderzoek SP- Jérôme Degreef (FR) – onderzoek BT- Régine Fabri (FR) – bibliotheek- Thierry Vanderborght (FR) – levende verzamelingen en park	
Budget 2015: geen specifiek budget toegewezen aan deze OD; eventuele kosten gedragen door het Algemeen Beheer.	

<p>OD8.3: De Plantentuin Meise past de organisatiestructuur aan de geformuleerde organisatiedoelstellingen aan, en streeft naar een grotere interne samenhang. De verantwoordelijkheden worden duidelijk vastgelegd met aanduiding van de gezagslijnen van het hoogste naar het laagste niveau.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel organisatiestructuur werd de maturiteit op twee ingeschat. Het voorliggende ondernemingsplan heeft een nieuwe structuur uitgetekend voor het Agentschap. Deze structuur kwam tot stand in overleg met de leidinggevendenden en de raad van bestuur. In 2015 moet invulling worden gegeven aan deze structuur. Alle leidinggevendenden, met uitzondering van de AG, zijn immers ad interim aangesteld. Met de invulling van het nieuwe organigram zal daar een einde aan komen. De nieuw voorziene overlegorganen zullen in de praktijk hun degelijkheid moeten bewijzen.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behalen van maturiteitsniveau drie voor organisatiestructuur. - Goed functionerende organisatie waarbij de werking van de Plantentuin gevoed wordt door een constante positieve dialoog tussen de drie departementen waardoor constant gezocht wordt naar synergiën tussen collecties, onderzoek en publiekswerking. - Projectmanagementmethodologie wordt toegepast binnen alle geledingen van de Plantentuin. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Invullen van nieuw organigram met aanduiding van leidinggevendenden op alle niveaus (uitschrijven van interne bevorderingen en uitvoeren van selecties).	Het nieuwe organigram werd deels ingevoerd. Voor het invullen van de functies van departementshoofd collecties en onderzoek is de procedure lopende.
Deelnemen aan lerend netwerk met andere Vlaamse wetenschappelijke instellingen en Synergie Vlaanderen om te komen tot een optimale werking van de nieuwe organisatiestructuur.	Het lerend netwerk werd nog niet opgestart. Er is nog steeds interesse om mee in te stappen.
Instappen in 'Traject'.	Er werd besloten voorlopig niet in te stappen in het project 'Traject'. De voornaamste reden hiervoor is het feit dat er nog geen koppeling bestaat tussen 'Pure' (wat dient gebruikt te worden voor de wetenschappelijke projecten) en 'Traject'.

**Plantentuin
Meise**

Samenwerking tussen medewerkers van de Vlaamse gemeenschap en medewerkers van de Franse gemeenschap tewerkgesteld op de site van de Plantentuin stroomlijnen en procedures van beide gemeenschappen op elkaar afstemmen.	De evaluatieprocedure voor de medewerkers, die loopt via de wetenschappelijke raad, werd gestroomlijnd, zowel voor medewerkers van de Franse als Vlaamse gemeenschap.
Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen	
VTE 2015: 1,45 (0,75 NL, 0,7 FR)	
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Steven Dessen (NL) – lerend netwerk- Carine Zerard (NL) – selecties	
Budget 2015: 5 KEUR (lerend netwerk); andere kosten gedragen door het Algemeen Beheer.	

<p>OD8.4: De Plantentuin Meise tekent in samenwerking met de MOD een performant HR beleid uit dat erop gericht is om de voor de Plantentuin benodigde competenties (overeenkomstig de organisatiedoelstellingen) te verwerven, te behouden en/of te ontwikkelen.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel human resources management werd de maturiteit op twee ingeschat. In 2014 werden de verschillende bouwstenen gecreëerd om een goed HRM beleid te kunnen voeren, maar deze worden pas in 2015 in de praktijk vertaald.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behalen van maturiteitsniveau drie voor human resources management. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Opstellen van personeelsplan 2015.	Personeelsplan 2015 werd besproken op het EOC op 10 maart 2015; goedgekeurd door de raad van bestuur op 10 maart 2015.
Opstellen van personeelsplan 2016-2017.	Personeelsplan 2016-2017 werd besproken op het EOC van 15 december 2015 en zal besproken worden op de raad van bestuur van 19 januari 2016.
Opmaken van functiefiches voor alle medewerkers met terugkoppeling naar de processenlijst zoals gevalideerd door het directiecomité en gebruik makend van de functiefamilies (nog geen niveaubepaling).	Alle medewerkers kregen een nieuwe functiefiche volgend de nieuwe functiefamilies.
Evalueren van alle medewerkers en voeren van planningsgesprek conform de HRM cyclus van de Vlaamse overheid.	Alle medewerkers werden geëvalueerd conform de HRM cyclus van de Vlaamse overheid.
Uitschrijven van HR-strategie in samenwerking met MOD RWO/EWI (aanbeveling Audit Vlaanderen).	De HR-strategie wordt momenteel uitgeschreven. Streefdatum is 31 maart 2016.
Opvolgen van evolutie met betrekking tot centrale dienstverlening.	De gesprekken in verband met de centrale dienstverlening verlopen via de MOD EWJ/WSE voor het sociaal secretariaat en rechtstreeks (in overleg met de MOD EWJ/WSE) voor het

**Plantentuin
Meise**

	boekhoudkantoor. Instap wordt voorzien voor 1 januari 2017. De instap in het boekhoudkantoor is problematisch aangezien het een netto rendementsdaling voor de Plantentuin betekent.
Samenwerking met HR- medewerkers van de andere wetenschappelijke instellingen ten einde specifieke HR-instrumenten te ontwikkelen voor de wetenschappelijk medewerkers en hun leidinggevenden.	Er werd een HR symposium georganiseerd in samenwerking met INBO, ILVO en KMSKA.
Nieuwe leidinggevenden cursus prestatie management laten volgen.	Nieuwe leidinggevenden zullen begin 2016 de cursus volgen.
Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen	
VTE 2015: 2,65 (2,45 NL, 0,2 FR) (inclusief alle routine taken personeelsdienst)	
Verantwoordelijke personeelsleden: <ul style="list-style-type: none">- Carine Zerard (NL) – zachte HR- Marleen Derycke (NL) – harde HR	
Budget 2015: 10 KEUR (HR- symposium samen met andere VWI en opleiding prestatie management), 28 EUR voor het gebruik van Vlimpers, 8 KEUR voorzien voor opleidingen; andere kosten gedragen door het Algemeen Beheer.	

<p>OD8.5: De Plantentuin Meise be vraagt de organisatiecultuur en analyseert in welke mate ze aansluit bij zijn doelstellingen. In functie van de resultaten wordt een verbetertraject uitgestippeld.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel organisatiecultuur werd de maturiteit op één ingeschat. In 2013/2014 werd een integriteitspeiling uitgevoerd in samenwerking met het bureau voor ambtelijke ethiek en deontologie. Daarmee beschikt de Plantentuin over een goede nulmeting wat betreft integriteit. Vertrekkende vanaf die resultaten moet een integriteitsplan worden uitgewerkt. De in 2013 vastgelegde waarden van APM (opgesteld in overleg met alle personeelsleden) moet ook verwerkt worden in de HRM werking.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behalen van maturiteitsniveau drie voor organisatiecultuur. - Een levendige organisatiecultuur die aansluit bij de waarden die werden gedefinieerd door de personeelsleden. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Verwerken van waarden Plantentuin en Vlaamse overheid in evaluatiecyclus.	De waarden van de Plantentuin en de Vlaamse overheid werden opgenomen in de functiebeschrijvingen en meegenomen in de evaluatiegesprekken.
Terugkoppelen van integriteitsbevraging 2013/2014 met de personeelsleden.	De integriteitsbevraging werd volledig verwerkt in een cultuurplan en werd teruggekoppeld naar de leidinggevenden. Begin 2016 zal de terugkoppeling gebeuren naar de ganse Plantentuin.
Uitwerken van beleid voor het borgen van de integriteitszorg (aanbeveling Audit Vlaanderen).	Er werd reeds een ontwerp van cultuurplan opgesteld. Momenteel worden ook de kwetsbare processen in kaart gebracht en wordt er gewerkt aan een deontologische code. Deze zou in een eerste versie tegen maart 2016 moeten zijn afgerond
Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen	
VTE 2015: 0,35 (NL)	
Verantwoordelijk personeelslid:	

**Plantentuin
Meise**

- Chris Kosolosky (NL)

Budget 2015: geen budget vastgelegd; eventuele kosten gedragen door het Algemeen Beheer.

<p>OD8.6: De Plantentuin Meise evalueert en optimaliseert de informatie- en communicatiestromen.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel informatie en communicatie werd de maturiteit op één ingeschat. Momenteel zijn er binnen de Plantentuin Meise heel wat communicatie-instrumenten uitgewerkt (nota's, berichten, personeelsblad, persberichten, promotie,...), maar er is geen algemeen ontwikkelde visie en de instrumenten werden nog niet formeel geëvalueerd op hun effectiviteit en efficiëntie. Voor het federale niveau bestaat reeds een archiveringsplan, voor het Vlaamse niveau moet dit nog uitgewerkt worden.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behalen van maturiteitsniveau drie voor informatie en communicatie. 	
Acties 2015:	Rapportering 2016:
Evalueren van de bestaande communicatie-instrumenten in functie van vastgelegde communicatiedoelstellingen.	Er werden twee workshops georganiseerd respectievelijk in verband met interne en externe communicatie. De resultaten worden momenteel verwerkt.
Eerste aanzet geven voor uitwerken van een coherent communicatieplan.	Zie hierboven. Een communicatieplan zal uitgewerkt worden tegen uiterlijk 31 maart 2016.
Opvolgen archivering documenten Federale overheid.	De archieven van de Federale overheid werden verder verwerkt volgens de archiefbeheersplannen en selectielijsten van het Rijksarchief.
Uitwerken archiveringsplan documenten Vlaamse overheid.	Dit zal deel uitmaken van het communicatieplan (zie hoger).
Verzorgen van alle institutionele interne en externe communicatie niet gelinkt aan andere operationele doelstellingen.	De interne communicatie verliep via berichten en nota's. De externe communicatie gebeurde via persmededelingen (NI, Fr), Musa (de nieuwsbrief van de Plantentuin; NI, Fr), het jaarverslag (NI, Fr, Eng), Facebook (NI, Fr), Twitter (NI, Fr) en de website (NI, Fr, Eng).
Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen	
VTE 2015: 1,3 (0,3 NL, 1 FR)	

**Plantentuin
Meise**

Verantwoordelijke personeelsleden:

- Chris Kosolosky (NL) – intern
- Koen Es (NL) – extern
- Denis Diagre (FR) – archivering

Budget 2015: 7 KEUR (jaarsverslag), promotiebudget opgenomen in OD6.1

<p>OD8.7: De Plantentuin Meise optimaliseert de processen met betrekking tot financiën en begroting en stelt deze af op die van het beleidsdomein EWI en de toekomstige centrale dienstverlener.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel financieel management werd de maturiteit op drie ingeschat. Sinds 2012 worden de uitgaven van de Plantentuin Meise per post in detail gemonitord. Sinds 2014 is er ook een koppeling met de strategische doelstellingen en de projecten voorgesteld aan de wetenschappelijke raad. In 2014 werd ook sterk ingezet om de financiële processen te harmoniseren met deze van de Vlaamse overheid. De belangrijkste financiële processen werden in kaart gebracht en gedocumenteerd. De bedrijfsrevisor voert momenteel zijn eerste audit uit. In functie van de resultaten zullen de processen verder geoptimaliseerd worden.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behalen van maturiteitsniveau vier voor financieel management door een verder doorgedreven en meer gestandaardiseerde monitoring van de uitgavenposten. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Begroting 2015 opvolgen en begroting 2016 opstellen.	De begroting 2015 werd opgevolgd en bijgestuurd aan de hand van een 2 ^{de} begrotingsaanpassing, goedgekeurd door de raad van bestuur via schriftelijke procedure van 2 oktober 2015. De begroting 2016 werd eveneens opgesteld.
Opvolging van alle financiële verrichtingen.	Alle financiële verrichtingen werden opgesteld en er werd gerapporteerd aan Financiën en Begroting zoals opgelegd door de Vlaamse Regering.
Samenwerking met de centrale dienstverlener voorbereiden en optimaliseren van de processen.	Er werd verschillende malen overleg gepleegd met het centraal boekhoudkantoor. Er blijft onenigheid bestaan over het over te dragen VTE. De instap in het boekhoudkantoor dreigt voor de Plantentuin te leiden tot een netto rendementsverlies.
Formele methode uitwerken om de uitgavenposten gestandaardiseerd te monitoren om verdere optimalisatie mogelijk te maken.	De uitgaven volgens de verschillende uitgavenposten worden nu maandelijks gerapporteerd en opgevolgd door de

**Plantentuin
Meise**

	verschillende diensten.
Instappen in digitaliseringsproject voor facturen.	Momenteel werd nog niet overgegaan tot het digitaliseren van facturen. Binnen de Plantentuin leidt dit niet tot een efficiëntiewinst. De instap zal wel in 2016 moeten gebeuren om de werking van de Plantentuin te aligneren op het boekhoudkantoor.
Actieplan uitwerken om cashstromen te optimaliseren (kassa's, tuinwinkel, bedrijfsrestaurant) en tot een minimum te beperken.	De personeelskantine zal in de loop van 2016 enkel elektronisch betalen aanvaarden. De andere cashstromen (kassa, tuinwinkel) blijven voorlopig behouden.
Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen	
VTE 2015: 3,1 (NL) (inclusief alle taken ivm financieel management)	
Verantwoordelijk personeelslid: - Nathalie Verdickt (NL)	
Budget 2015: 10 KEUR (bedrijfsrevisor), andere kosten gedragen door het Algemeen Beheer.	

<p>OD8.8: De Plantentuin Meise identificeert, evalueert en beheerst de interne en externe risico's en evalueert periodiek het systeem van risicomanagement.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel doelstellingen, proces- & risicomanagement werd de maturiteit op twee ingeschat. In 2014 werden 23 hoofdprocessen en 266 basisprocessen in kaart gebracht. Voor elk basisproces zijn minstens de volgende criteria vastgelegd: toelichting, procesdoelstelling, koppeling met strategische doelstelling en werklastindicator. Voor een aantal processen (boekhouding, wachters, kassapersoneel, interne verkiezingen wetenschappelijke raad, evaluatie wetenschappers,...) zijn de processen volledig gedocumenteerd. Voor de andere processen dient dit nog te gebeuren. In 2013 werd ook een SWOT analyse uitgevoerd. Deze moet uitgewerkt te worden tot een systeem van risicomanagement waarbij de belangrijkste strategische en operationele risico's worden geïdentificeerd. Deze risico's moeten geëvalueerd worden en de nodige maatregelen moeten worden genomen om ze te beheersen (aanbeveling Audit Vlaanderen).</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behalen van maturiteitsniveau drie voor doelstellingen, proces- & risicomanagement. - Alle processen van de Plantentuin minimaal gedocumenteerd met een werklastinschatting op basis van Vlaamse, nationale en/of internationale benchmarking. - Beschikken over een uitgewerkt risicomanagement. 	
<p>Acties 2015:</p>	<p>Rapportering 2015:</p>
<p>Documenteren van de processen gelinkt met herbariumbeheer (zie ook onder OD 4.2).</p>	<p>Een eerste versie van een collectiepolitiek van het herbarium werd voorgelegd op de wetenschappelijke raad van 14 december 2015. In 2016 moet het document formeel worden goedgekeurd door de wetenschappelijke raad in aanwezigheid van de vertegenwoordigers van de federale overheid.</p>
<p>Basisprocessen opnemen in de functiebeschrijvingen.</p>	<p>Alle basisprocessen werden opgenomen in de functiebeschrijvingen.</p>
<p>Voorstellen van actieplan om te komen tot een systeem van risicomanagement.</p>	<p>Een actieplan werd voorgesteld aan en goedgekeurd door Audit Vlaanderen. De belangrijkste risico's moeten tegen 30 september 2016 in kaart zijn gebracht.</p>

**Plantentuin
Meise**

Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen
VTE 2015: 0,6 (0,45 NL, 0,15 FR)
Verantwoordelijk personeelslid: - Steven Dessen (NL)
Budget 2015: geen budget vastgelegd; eventuele kosten gedragen door het Algemeen Beheer.

<p>OD8.9: De Plantentuin Meise licht het facilitybeleid door en maakt en implementeert een facilityplan.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken.</p> <p>In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel facilitymanagement werd de maturiteit op twee ingeschat. In 2014 werd een fasering voor het masterplan en een investeringsplan 2014 en 2015 goedgekeurd (zie SD7 en verder). De melding van facilitaire problemen werkt nu volgens het één loket principe en er wordt gewerkt aan een onderhoudshandboek voor alle gebouwen en installaties. Voor de realisatie van het masterplan wordt samengewerkt met het Agentschap Facilitair Bedrijf.</p> <p>Deze operationele doelstelling ondersteunt de strategische doelstelling 7.</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behalen van maturiteitsniveau drie voor facilitymanagement. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Vervolledigen van onderhoudshandboek voor alle gebouwen en installaties.	Door de extra werklust die de nieuwe bouwprojecten met zich meebrengen, werd hier geen vooruitgang geboekt. Er zal een realistische timing moeten opgesteld worden om tegen 2017 een onderhoudshandboek te hebben voor alle gebouwen en installaties.
Uitwerken van een strategisch facilityplan met formele criteria om te kiezen voor in- of outsourcing.	Door de extra werklust die de nieuwe bouwprojecten met zich meebrengen, werd hier geen vooruitgang geboekt.
Vergelijken van huidige onderhoudskost voor de gebouwen en installaties (inclusief tewerkgestelde personeelsleden van de technische dienst) met Vlaamse, nationale en/of internationale richtcijfers.	Door de extra werklust die de nieuwe bouwprojecten met zich meebrengen, werd hier geen vooruitgang geboekt.
Optimaliseren van stockbeheer.	
Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen	
VTE 2015: 0,22 (NL)	
Verantwoordelijk personeelslid:	
<ul style="list-style-type: none"> - Wim Speliers (NL) 	
Budget 2015: geen specifiek budget voorzien, eventuele kosten vallen onder OD7.6.	

<p>OD8.10: De Plantentuin Meise licht het ICT beleid door, stelt een ICT plan op dat tegemoetkomt aan de noden van de instelling, en implementeert deze.</p>	
<p>Toelichting: De Plantentuin valt sinds 1 januari 2014 onder de Vlaamse gemeenschap en dient zijn werking en structuren aan te passen aan de normen en waarden opgelegd door de Vlaamse overheid. Daarbij is er veel aandacht voor interne controle en organisatiebeheersing. Op 1 januari 2015 trad de herwerkte leidraad interne controle/organisatiebeheersing in werking. Deze geeft aan de hand van tien thema's aan welke elementen aanwezig moeten zijn voor een goede managementcontrole om te komen tot een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie. Het is de doelstelling van de Vlaamse overheid dat alle Vlaamse instellingen maturiteitsniveau drie behalen. Als nieuw Vlaams agentschap en na een bijzonder moeilijke bestuurlijke periode heeft de Plantentuin Meise een inhaalbeweging te maken. In 2015 voerde Audit Vlaanderen een nulmeting uit om de maturiteit van de Plantentuin Meise in te schatten. Voor het onderdeel informatie en communicatietechnologie werd de maturiteit op één ingeschat. De Plantentuin beschikt over een overzicht van de ICT-infrastructuur, ICT-architectuur en gebruikte standaarden. Omwille van kostenefficiëntie maakt de Plantentuin maximaal gebruik van open source software en zelf geprogrammeerde diensten. De Plantentuin beschikt echter nog niet over een uitgeschreven ICT beleid en de ICT beveiliging gebeurt ad hoc. Om op termijn richting te geven aan het ICT-gebeuren, moet de Plantentuin een lange termijn ICT-strategie en meerjarenbegroting uitwerken, afgestemd op de organisatiedoelstellingen (aanbeveling Audit Vlaanderen).</p>	
<p>Doelstellingen 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behalen van maturiteitsniveau drie voor informatie- en communicatietechnologie. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Uitschrijven van ICT-strategie en meerjarenbegroting afgestemd op de organisatiedoelstellingen (2015-2016).	ICT strategie dient uitgewerkt te worden tegen 30 september 2016.
Opvolgen van alle ICT processen.	ICT processen werden opgevolgd.
Installeren van nieuwe firewall.	Nieuwe firewall werd geïnstalleerd.
Realiseren van nieuw emailsysteem.	Nieuw emailsysteem werd uitgerold in september 2015.
Aanstellen veiligheidsconsulent.	Er werd nog geen veiligheidsconsulent aangesteld.
Indicator: Maturiteitsniveau Audit Vlaanderen	
VTE 2015: 2,02 (1,02 NL, 1 FR)	
Verantwoordelijk personeelslid:	
<ul style="list-style-type: none"> - Jean van Onacker (FR) 	
Budget 2015: 60 KEUR	

**Plantentuin
Meise**

OD8.11: De Plantentuin Meise brengt zijn ecologische voetafdruk in kaart en levert inspanningen om deze te reduceren.	
Toelichting: De Plantentuin Meise houdt zich inhoudelijk bezig met de bescherming van planten en hun ecosystemen. Ze heeft dan ook een voorbeeldrol te spelen om de eigen ecologische voetafdruk tot een minimum te beperken. De kassen, die als bewaarplaats dienen voor zeer zeldzame plantensoorten, vergen echter veel energie. Bij het renoveren van de Plantentuin dient dan ook maximaal aandacht besteed te worden met de energetische aspecten. Voor de kantoorgebouwen zal de BEN norm worden gevolgd. Voor het nieuwe serrecomplex zal gezocht worden naar alternatieve energievormen (zonne-energie, bodemwarmte,...) om de ecologische voetafdruk tot een minimum te beperken.	
Doelstellingen 2019:	
<ul style="list-style-type: none"> - Alle gerealiseerde bouwwerken voldoen aan de BEN norm (kantoorgebouwen) of maken maximaal gebruik van alternatieve energievormen als verwarmingsbron (serres). 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Meenemen van energienormen bij opstellen van bouwplannen.	Bij het opstellen van de startnota's wordt duurzaamheid meegenomen als een belangrijke eis.
Aanbevelingen uit energie-audit toepassen.	De sturing van de verwarming wordt geoptimaliseerd in functie van de aanbevelingen van de energie-audit. Er werd een eerste keer samengezeten met het VEB om te kijken of een 'Energy Supply Contract' interessant kan zijn voor de Plantentuin.
Geassocieerde bedrijfsindicator: Duurzaamheid – CO ₂ -emissie Plantentuin (in # ton CO ₂)	
VTE 2015: 0,05 (NL)	
Verantwoordelijke personeelsleden:	
<ul style="list-style-type: none"> - Dieter Van Grimbergen (NL) 	
Budget 2015: geen budget voorzien, investeringen in functie van energiezuinigheid vallen onder SD7	

OD8.12: De Plantentuin Meise actualiseert, in het kader van welzijn op het werk, jaarlijks het globaal preventieplan en formuleert in functie hiervan het jaarlijks actieplan.	
Toelichting: Sinds 2012 beschikt de Plantentuin terug over een globaal preventieplan en jaarlijks actieplan. Beide documenten worden jaarlijks aangepast en gebudgetteerd. Ook de milieuaspecten worden hierin opgenomen. Vanaf 2015 worden deze plannen opgesteld in overleg met de Gemeenschappelijke Dienst voor Preventie en Bescherming (GDPB).	
Doelstellingen 2019:	
<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering van globaal preventieplan 2015-2019 zoals goedgekeurd op het Speciaal Overlegcomité van 11 december 2014 zoals aangepast in de komende jaren in functie van nieuwe prioriteiten. 	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Opstellen van actieplan 2016.	Het actieplan 2016 werd opgesteld en besproken op het Speciaal Overlegcomité (SOC) van 15 december 2015.
Aanpassen van globaal preventieplan.	Het globaal preventieplan werd aangepast in functie van de nieuwe noden.
Uitvoeren en opvolgen van acties opgenomen in jaarlijks actieplan 2015.	Op het SOC van 15 december 2015 werd gerapporteerd over de uitvoering van het actieplan 2015. Acties die weren uitgesteld worden opgenomen in het actieplan 2016.
Organiseren van vier overlegmomenten met de vakbonden.	Er werden in 2015 vier SOC vergaderingen georganiseerd: 10 maart, 16 juni, 2 oktober, 15 december.
Uitklaren samenwerking met GDPB.	De situatie blijft onduidelijk en wordt in 2016 verder opgevolgd. Uit de contacten die er geweest zijn, blijkt dat GDPB geen diensten kan aanleveren voor zowel de Nederlandstalige als Franstalige medewerkers die op de site van de Plantentuin aanwezig zijn. Dit is nochtans een wettelijke verplichting.
VTE 2015: 0,66 (NL)	
Verantwoordelijk personeelslid:	
<ul style="list-style-type: none"> - Dieter Van Grimbergen 	
Budget 2015: 105 KEUR (actieplan 2015) + 17 KEUR (EDPBW).	

OD8.13: De Plantentuin stelt een diversiteitsplan op in functie van de doelstellingen van de Vlaamse regering.	
Toelichting: De Vlaamse overheid heeft in het regeerakkoord ambitieuze streefcijfers vastgelegd met betrekking tot diversiteit: <ul style="list-style-type: none">- 40% voor vrouwen in top- en middenkader,- 10% voor personen met een migratieachtergrond (gekoppeld aan nieuwe definitie),- behoud van 3% voor personen met een arbeidshandicap, maar de Vlaamse overheid zal verhoogde inspanningen doen om deze te bereiken. De Plantentuin Meise wil hier actief aan meewerken. Daartoe zal in de loop van 2015 een diversiteitsplan worden uitgewerkt dat bijdraagt aan de realisatie van de doelstellingen van de Vlaamse overheid.	
Doelstellingen 2019: <ul style="list-style-type: none">- Bijdragen aan de diversiteitsdoelstellingen van de Vlaamse overheid.	
Acties 2015:	Rapportering 2015:
Analyse van de as is situatie in de Plantentuin Meise met betrekking tot de diversiteitsdoelstellingen van de Vlaamse overheid.	De as is situatie is opgesteld. APM blijkt erg goed te scoren voor de verschillende diversiteitsdoelstellingen van de Vlaamse overheid. De huidige situatie zal meegenomen worden in het opstellen van het HRM plan.
Uitwerken van een diversiteitsplan als onderdeel van het meer omvattende HRM plan (zie OD 8.4).	HR-plan wordt momenteel uitgeschreven. Deadline is 31 maart 2016.
VTE 2015: 0,05 (NL)	
Verantwoordelijk personeelslid: <ul style="list-style-type: none">- Marleen Derycke (NL)	
Budget 2015: geen budget vastgelegd; eventuele kosten gedragen door het Algemeen Beheer.	

4. Bedrijfsindicatoren

De strategische en operationele doelstellingen van de Plantentuin Meise, zoals hierboven beschreven, worden gemonitord aan de hand van een aantal objectieve indicatoren. Elke bedrijfsindicator is opgebouwd uit een aantal meetbare kerncijfers in dezelfde meeteenheid (dagen, personen, aantallen...). De bedrijfsindicatoren staan grotendeels los van concrete en tijdsgebonden realisaties; zij blijven bijgevolg hun objectieve waarde behouden en zijn perfect vergelijkbaar over de jaren. Voor elke indicator wordt een streefwaarde vastgelegd of een vooropgestelde trend gedefinieerd. Indien relevant worden mogelijk interne en externe risico's gedefinieerd die de vooropgestelde streefwaarde of trend negatief kunnen beïnvloeden.

Naast deze kwantitatieve indicatoren zijn, wanneer nuttig, ook belangrijke mijlpalen vermeld. Zij zijn meestal afhankelijk van een eenmalige investering/inspanning, maar door hun grootte en impact zijn ze essentieel om een aantal doelen te realiseren. De timing voor hun realisatie is cruciaal. Het gaat dan bijvoorbeeld over de realisatie van infrastructuurelementen, het aanwerven of ontwikkelen van cruciale competenties, het realiseren van een project, enz.

4.1. Bedrijfsindicator 1: wetenschappelijke output

Indicator 1: som van (aantal x gewicht). Deze indicator meet vooral het wetenschappelijke onderzoek van de Plantentuin Meise en de mate waarin dit internationaal bekendgemaakt wordt.

Streefdoel: het jaarresultaat ligt minimaal op het niveau van het gemiddelde van de voorbije drie jaar (bij gelijkblijvend aantal onderzoekers).

Mijlpaal: versterkte samenwerking met de universiteiten via gedeelde bursalen.

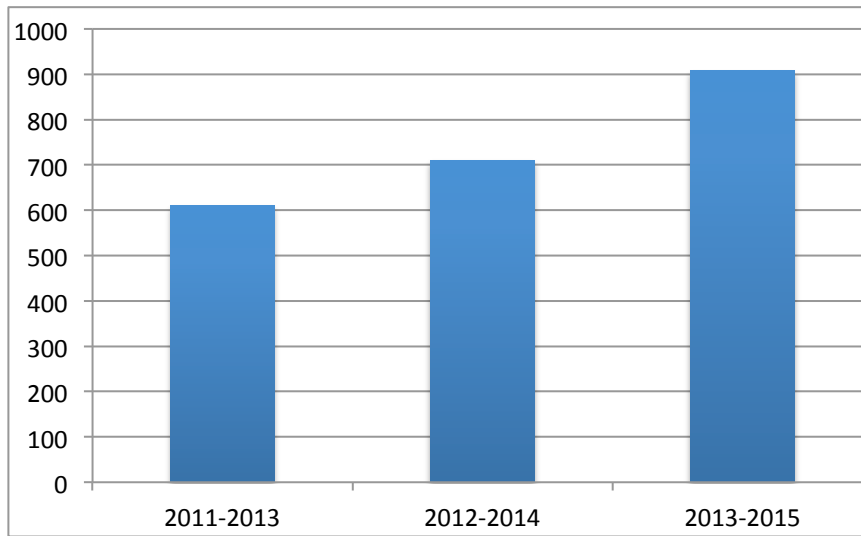
Publicaties	Aantal (APM eerste auteur / APM niet eerste auteur)	Gewicht⁴
AI		10 + IF
A2-4 (inclusief boekbesprekingen)		2
Boek als auteur		20
Boek als editor		5
Hoofdstuk van boek		6
Aantal nieuw beschreven soorten		1
Aantal gereviseerde soorten		0,5

Rapportering 2015: Zowel het totaal aantal publicaties als de kwaliteit van de publicaties was in 2015 bijzonder hoog. Het aantal publicaties met impactfactor bleef min of meer constant (74 in 2015, 75 in 2014), maar de gemiddelde impactfactor steeg van 2,04 naar 3,25. Ook het aantal florabijdragen steeg aanzienlijk. Beide elementen (stijgende impactfactor van de tijdschriften waarin wordt gepubliceerd en een grotere inzet voor het florawerk) komt tegemoet aan de wensen van de wetenschappelijke raad.

⁴ Voor publicaties waarvoor de eerste auteur niet behoort tot APM wordt het gewicht gehalveerd. Gereviseerde soorten waarvan APM enkel editor is, krijgen een gewicht van 0,25; het gewicht van gereviseerde soorten en nieuwe soorten in publicaties waarvan APM enkel co-auteur is, wordt gedeeld door het aantal auteurs van de publicatie.

**Plantentuin
Meise**

Figuur 2 – Evolutie van de wetenschappelijke productie volgens bedrijfsindicator I gemiddeld over 3 opeenvolgende jaren.

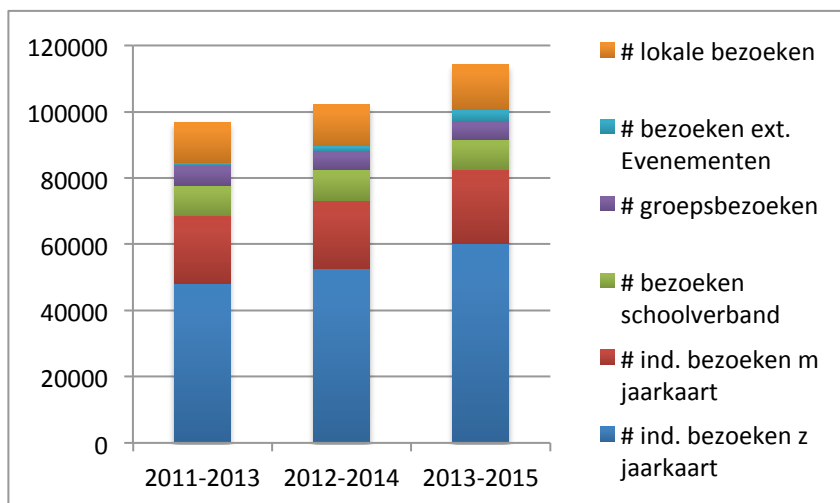
4.2. Bedrijfsindicator 2: gerealiseerde betrokkenheid van het publiek

Indicator 2: som van alle aantallen. Deze indicator is een graadmeter voor het succes waarmee de Plantentuin Meise de verschillende geledingen van het publiek bereikt.

Streefdoel: stijging van dit aantal in functie van investeringen in de toeristische ontsluiting van de Plantentuin (volgens ZKA-studie: internationaal kengetal: per 10 miljoen EUR investering in toeristische infrastructuur 100.000 extra bezoekers).

Mijlpalen: realisatie van vernieuwde hoofdingang Plantenpaleis; realisatie nieuwe ingangsbouwen; realisatie nieuwe parking.

Rapportering 2015: Het aantal bezoekers evenaarde in 2015 met 124.757 bezoeken bijna het recordjaar 2015, ondanks het slechtere weer in maart en de terreurdreiging in november. Het aantal groepsbezoeken bleef de voorbije jaren vrij constant c. 5.000), ondanks de inspanningen om aantrekkelijke arrangementen uit te werken.

Figuur 3 – Evolutie van het aantal bezoeken gemiddeld over drie opeenvolgende jaren.

4.3. Bedrijfsindicator 3: gebruik van de collecties

Indicator 3: som van alle aantallen. Deze indicator meet vooral de wetenschappelijke dienstverlening van de Plantentuin Meise. Het is onze taak om onze collecties te ontwikkelen, te bewaren en ze te ontsluiten en toegankelijk te maken voor onze gebruikers.

Streefdoel: voortschrijdend gemiddelde van de voorbije drie jaren stijgt (door een verbeterde digitale ontsluiting van de collecties).

Mijlpaal: Realisatie IWT project: 'Digitale ontsluiting erfgoedcollecties'

Herbarium

Aantal fysiek ontleende herbarium specimens
Aantal virtueel ontleende herbarium specimens
Aantal virtueel geconsulteerde specimens via eigen databank
Aantal virtueel geconsulteerde specimens via andere databanken

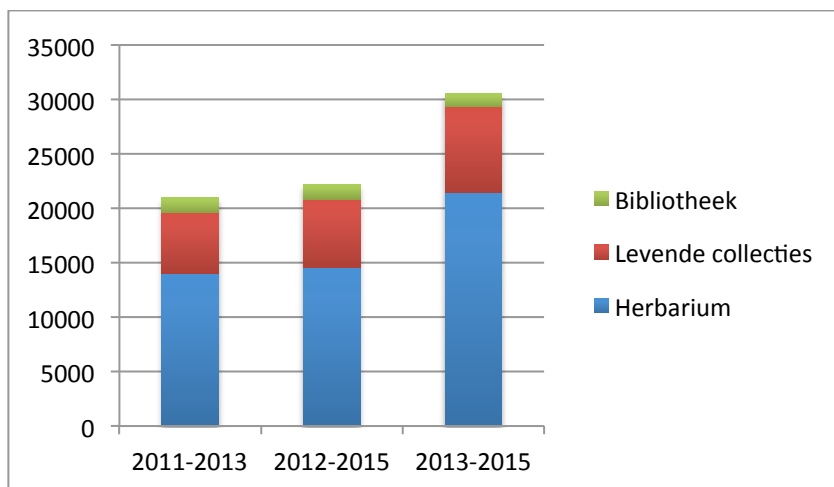
Bibliotheek/archief/iconotheek

Aantal geraadpleegde items ter plaatse
Aantal bezoekers en interbibliothecaire lenen
Aantal virtueel ontleende publicaties/archieven
Aantal items uitgeleend voor tentoonstellingen

Levende collecties

Aantal geleverde stalen
Aantal zoekopdrachten in LIVCOL

Rapportering 2015: Het gebruik van de collecties is sterk gestegen. Vooral het aantal consultaties van de collecties via GBIF nam sterk toe tot 15.627. Ook het aantal aanvragen voor levend materiaal steeg sterk tot 2.610 stalen (1.830 in 2014). Het aantal fysieke lenen daalde aangezien de lenen werden beperkt omwille van het DOE! Project. Het aantal consultaties in de bibliotheek nam verder af, wellicht doordat meer en meer publicaties online beschikbaar zijn bij andere partners.

Figuur 4 – Evolutie van het gebruik van de collecties gemiddeld over drie opeenvolgende jaren.

4.4. Bedrijfsindicator 4: waarde van de levende collecties

Indicator 4: (origine + IUCN-ranking + verificatie-/identificatieniveau + stalen afgeleverd) gedeeld door aantal accessies van plantenverzamelingen en zadenbank. Deze indicator geeft het belang van onze levende collecties aan en de mate waarin zij worden benut.

Verzamelingen van levende planten zijn interessanter naarmate zij meer wild verzamelde accessies en meer bedreigde soorten bevatten en naarmate de collectie beter gedocumenteerd is (verificatie) en meer gebruikt wordt voor onderzoek (stalen). Optelling van de vier bekomen waarden voor een accessie levert een globale waarde voor die accessie (tussen 0 en max. 8). Optelling van alle globale waarden voor het volledige planten- en zadenbestand geeft een globale indicator voor de kwaliteit van de levende plantencollectie.

Streefdoel: voortschrijdend gemiddelde van de voorbije drie jaren stijgt.

Mijlpaal: realisatie collectiepolitiek voor de levende verzamelingen.

Criteria	Waarde voor totaal accessies	0	1	2
origine		geen bekende wilde oorsprong	onrechtstreeks wilde oorsprong	rechtstreeks wilde oorsprong
IUCN-ranking⁵		LC + DD + NE	NT	EW + CR + EN + VU
verificatieniveau		geen verificatie	onvolledige verificatie	volledige verificatie
stalen afgeleverd		geen stalen	minstens 1 staal	minstens 1 staal; gepubliceerd

Rapportering 2015: Voor 2015 werd de waarde van de collecties vastgesteld op 1,57. De waarde kon niet met terugwerkende kracht worden berekend zodat een evolutie pas vanaf volgend jaar zal zichtbaar worden. Momenteel wordt nog bekeken of de formule eventueel aangepast kan worden, zodat ook het educatief belang van een collectie mee opgenomen kan worden in de berekening. Indien er een aanpassing volgt, dan zal dit zowel voor 2015 als voor 2016 berekend kunnen worden.

⁵ Afkortingen volgens www.iucnredlist.org/.

4.5. Bedrijfsindicator 5: Duurzaamheid

Indicator 5: totale CO₂-uitstoot (in # ton CO₂) van alle installaties van de Plantentuin. Deze indicator geeft aan in hoeverre de Plantentuin Meise in staat is om haar technische installaties op een duurzame manier om te vormen en integrale milieuzorg door te voeren in zijn organisatie.

Streefdoel: na uitvoering van het masterplan een vermindering van een derde van de CO₂-uitstoot.

Mijlpaal: volledige realisatie masterplan voor de Plantentuin.

Rapportering 2015: Het energieverbruik is momenteel rechtstreeks gelinkt met het aantal graaddagen (2537 in 2013, 1828 in 2014 en 2112 in 2015). Momenteel werden er nog geen grote renovaties uitgevoerd die een positief effect zouden kunnen hebben op de CO₂-uitstoot.

CO ₂ -uitstoot ⁶						
	2013		2014		2015	
	Verbruik	CO ₂ (ton)	Verbruik	CO ₂ (ton)	Verbruik	CO ₂ (ton)
Aardgas (kWh)	13.281.397	2.435,81	10.209.937	1.872,50	10.422.386	1.911,47
Stookolie (l)	1.8380	48,59	3.7600	99,40	127.811	337,87
Brandstof wagenpark (l) (diesel & benzine) ⁷	5.234	13,02	6.139	15,33	5.697	14,16
Totaal CO₂ (ton)		2.497,42		1.987,23		2.263,50
Elektriciteit (kWh) ⁸	1.152.182	0	1.141.531	0	1.261.861	0
Totaal CO₂ (ton) incl. elektriciteit		2.497,42		1.987,23		2.263,5

Tabel 1 – Evolutie 2013-2015 van verbruik gas en elektriciteit en gelinkte CO₂-uitstoot.

⁶ Omzetting: CO₂-meter LNE

⁷ Vanaf 2014 CO₂-uitstoot via online-tool Total

⁸ 100 % groen

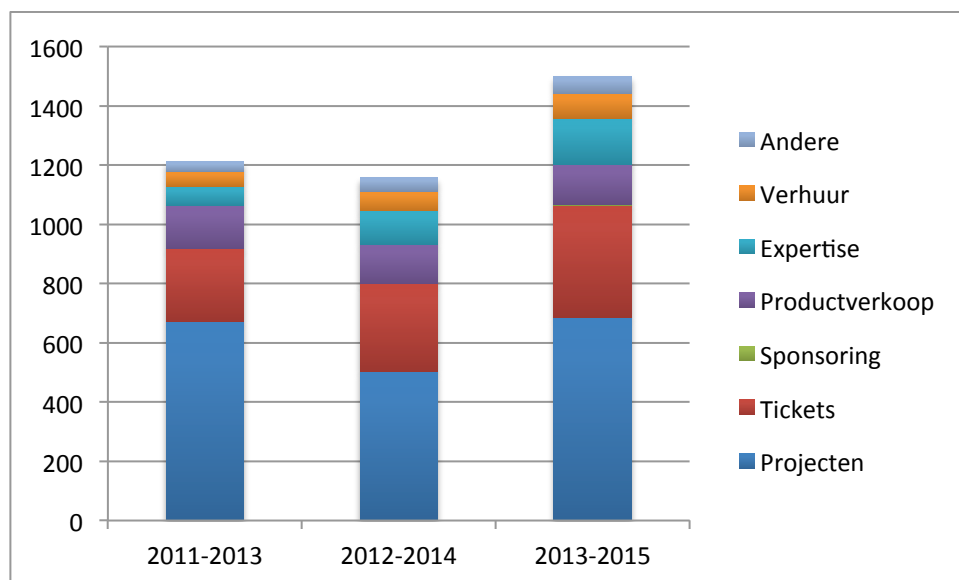
4.6. Bedrijfsindicator 6: inkomsten (in €)

Indicator 6: totale som van (aantal x bedrag). Deze indicator geeft aan in hoeverre de Plantentuin Meise erin slaagt om geldstromen aan te boren. Hoe hoger de inkomsten uit externe bronnen, hoe beter de Plantentuin derden heeft kunnen overtuigen om van haar diensten gebruik te maken. En hoe hoger de inkomsten, hoe beter de Plantentuin Meise zich van haar huidige en nieuwe taken kan kwijten.

Streefdoel: voortschrijdend gemiddelde van de voorbije drie jaren stijgt.

Mijlpaal: erkenning krijgen als instelling die fiscaal aftrekbare giften ontvangt (behaald oktober 2015; verlenging aangevraagd december 2015).

Rapportering 2015: De indicator evolueert in de goede richting. De voorbije 4 jaar was er een stijging van de inkomsten. Indien gemiddeld over drie jaar (zie figuur), is er is een opvallende stijging in de inkomsten van verkoop van tickets en het valideren van wetenschappelijke kennis. In 2015 was er ook een stijging van de inkomsten van projecten, een stijging die verklaard wordt door twee IWT projecten ('Digitale Ontsluiting Erfgoedcollecties' en 'Rasterelektronenmicroscop' op initiatief van de Vlaamse regering.

Figuur 5 – Evolutie van inkomsten gemiddeld over drie opeenvolgende jaren.

**Plantentuin
Meise**

5. Financiële rapportering

In 2015 waren de inkomsten en uitgaven in evenwicht. Een gedetailleerde financiële rapportering wordt opgesteld voor 31 maart 2016.

**Plantentuin
Meise**

6. Uitvoering personeelsplan 2015

De meeste acties opgenomen in het personeelsplan 2015 werden uitgevoerd. Een aantal acties is nog lopende; ze werden terug opgenomen in het personeelsplan 2016-2017.

7. Uitvoering investeringsplan 2015⁹

7.1. Investeringsplan en werken uitgevoerd op dotatie en eigen middelen

7.1.1. Aankoop goederen

7.1.1.1. Aankoop onkruidverdelginstoestel op basis van heet water

Geschatte kostprijs: 50.000 EUR – bijgesteld naar 10.000 EUR (RvB 13 januari 2015)

Verantwoording: Vanaf 2015 mogen geen pesticiden meer gebruikt worden in openbare domeinen. Uitzonderingen kunnen aangevraagd worden voor heel specifieke gevallen. De Plantentuin zal zo'n uitzondering aanvragen voor het bestrijden van bepaalde ziektes in de collecties, maar niet voor het onkruidvrij houden van de wegen, aangezien zo'n aanvraag bijna zeker geweigerd zal worden (er werd hierover navraag gedaan). De onkruidbestrijding zal vanaf 2015 dan ook gebeuren door middel van heet water. De geschatte prijs omvat het toestel zelf en een elektrisch voertuig om het toestel op te plaatsen.

Rapportering: Er werd een klein toestel voor onkruidbestrijding aangekocht voor het gebruik in de collecties (9.801 EUR). Een groot deel van de onkruidbestrijding werd uitbesteed aan een externe firma. Hierdoor is de aankoopprijs van het toestel lager dan ingeschat.

7.1.1.2. Vervangen oude Xp computers en andere IT investeringen

Geschatte kostprijs: 20.000 EUR bijgesteld naar 222.713,12 EUR in het kader van het DOE ! project (RvB 8 september 2015)

Verantwoording: In 2014 beschikte de Plantentuin nog over meer dan 80 Windows Xp computers, allen tussen de 4 en de 10 jaar oud. Aangezien Xp computers niet langer ondersteund worden, werd hun vervanging gepland in 2014 en 2015. In 2014 werden in totaal reeds 50 computers vervangen (gedeeltelijk op het budget voorzien voor de helling oranjerie, zie verder). Voor 2015 worden nog eens 20 extra toestellen vervangen. Een 10-tal toestellen met Windows Xp zal in werking blijven, losgekoppeld van het netwerk, vaak omdat ze gekoppeld zijn aan specifieke toestellen waarvoor geen software update bestaat naar nieuwere Windows versies.

Rapportering: Een groot deel van de computers werd vervangen in 2014 door wegvallen van de aanleg van het platform voor de oranjerie (zie RvB 13 januari 2015). In 2015 werd vooral geïnvesteerd in nieuwe computerinfrastructuur in kader van het DOE ! project. De totale IT infrastructuur die werd geïnstalleerd voor het verwerken van 1.200.000 specimina is 222.713,12 EUR.

7.1.1.3. Vervanging van klepelmaaier

Geschatte kostprijs: 40.000 EUR

⁹ Zoals goedgekeurd op de raad van bestuur van 12 november 2014 en aangepast op raad van bestuur van 13 januari 2015, 16 april 2015 en 8 september 2015.

Verantwoording: Huidig toestel is 10 jaar oud en is voortdurend in herstelling. Het toestel is onmisbaar voor het beheer van de hooilanden en het ruimen van de bladeren, en wordt zeer intensief gebruikt.

Rapportering: Het toestel Amazone profihopper werd aangekocht en in dienst genomen (38.492,52 EUR).

7.1.1.4. Sterilisatiemachine gronden

Geschatte kostprijs: 4.000 EUR

Verantwoording: Huidig toestel is meer dan 30 jaar oud. Vorig jaar is er een kleine brand ontstaan met een gelijkaardig toestel. Het toestel is niet meer gekeurd. Het steriliseren van gronden is essentieel binnen de werking van de Plantentuin.

Rapportering: Deze aankoop gebeurde op het budget van 2014 (zie RvB 13 januari 2015).

7.1.1.5. Elektrisch werkvoertuig tuiniers

Geschatte kostprijs: 30.000 EUR

Verantwoording: De tuiniers in openlucht zijn verdeeld over vier groepen. Samen beschikken ze over slechts twee wagens om zich met hun materiaal te verplaatsen in een domein van 92 ha. In 2014 is één van deze wagens, de WORKMAN 4300D van Toro (14 jaar oud) uitgevallen. Dit toestel wordt nu vervangen door een nieuw elektrisch toestel.

Rapportering: Er werd een Alké ATX230E aangekocht en in dienst genomen (28.126,45 EUR).

7.1.1.6. Elektrische kruiwagen

Geschatte kostprijs: 2.500 EUR

Verantwoording: binnen het plantenpaleis dient heel wat verpot te worden waarbij gronden verplaatst moeten worden van buiten naar binnen. Om de belasting van de rug zoveel mogelijk te beperken wordt nu de aankoop van een elektrische kruiwagen vooropgesteld.

Rapportering: Deze aankoop gebeurde op het budget van 2014 (zie RvB 13 januari 2015).

7.1.1.7. Investerings TD

Geschatte kostprijs: 30.000 EUR

De technische dienst vervangt toestellen die in de loop van het jaar stukgaan of afgekeurd worden. Hiervoor wordt in 2014 een budget van 30.000 EUR voorzien. Dit budget wordt ook gebruikt voor andere onvoorziene investeringen.

Rapportering: Er werd in totaal voor 47.876,74 EUR nieuwe toestellen aangekocht, waaronder ook de installatie van een nieuwe geluidsinstallatie die werd gesponsord door de Lotto.

7.1.1.8. Dienstwagen TD

Geschatte kostprijs: 6.300 EUR

Verantwoording: De technische dienst beschikt over een aantal kleine dienstwagens om zich doorheen het domein van 92 ha te verplaatsen. Eén van deze wagens is meer dan 13 jaar oud en dient dringend vervangen te worden. Er wordt geopteerd voor een tweedehandswagen om de prijs te drukken.

Rapportering: Deze aankoop gebeurde op het budget van 2014 (zie RvB 13 januari 2015).

7.1.1.9. Extra ventillatoren voor kweek- en collectiekassen

Geschatte kostprijs: 5.000 EUR

Verantwoording: in verschillende serres is de ventilatie stuk of werkt ze onvoldoende. Om toch voldoende luchtcirculatie te hebben voor de planten worden er nu extra ventilatoren geplaatst. De serres zijn in zo'n slechte staat dat het geen optie meer is de normale ventilatie te herstellen. Er zijn geen wisselstukken meer te verkrijgen voor het oude systeem, en de serres zijn in zo'n slechte staat dat een nieuw systeem niet veilig kan worden geïnstalleerd.

Rapportering: De nieuwe ventilatoren werden geïnstalleerd, het budget werd opgenomen op TD werking (zie verder).

7.1.1.10. Nieuwe prikklok

Geschatte kostprijs: 20.000 EUR

Verantwoording: De huidige prikklok is 11 jaar oud en aan vervanging toe. Het gebruik van de prikklok is handig in een groot domein van 92 ha, alleen al om de aanwezigheid van de personeelsleden te kunnen nagaan.

Rapportering: Dit project werd nog niet uitgevoerd. Heeft voor de raad van bestuur geen prioriteit (zie verslag RvB 12 november 2014).

7.1.1.11. Aankoop rasterelektronenmicroscop

Geschatte kostprijs: 250.000 EUR (project toegevoegd aan investeringslijst op RvB 13 januari 2015)

Verantwoording: De huidige rasterelektronenmicroscop (REM) van de Plantentuin Meise, een JEOL JSM-5800LV, werd in 1995 voor een periode van 5 jaar gehuurd ter vervanging van een 15 jaar oud Philips REM toestel. In maart 2000 werd de JEOL JSM-5800LV in eigendom verworven door de toenmalige Nationale Plantentuin van België. Het huidige toestel is dus twintig jaar oud. Het JEOL toestel werd gedurende de hele periode zeer intensief gebruikt. Vooral sinds de intrede van de digitale fotografie de laatste 10 jaar, nam het aantal observaties en gemaakte foto's sterk toe. Het laatste jaar vertoonde de JEOL microscop een groot aantal mankementen waarvoor steeds een technische interventie van JEOL nodig was. Op 10 maanden tijd werden 6 servicebeurten uitgevoerd, waardoor de goede werking van het toestel steeds onderbroken werd. Gedurende lange tijd voldeed de beschikbare REM aan de eisen van de wetenschappelijke gemeenschap. Dit is echter niet langer

het geval. De resolutie van de nieuwe generatie REM (type field emission) is de laatste jaren sterk verbeterd en overstijgt deze van het huidige toestel enorm. Bovendien kunnen de foto's niet meer met voldoende pixels worden genomen. Als gevolg moeten wetenschappers van de Plantentuin Meise steeds vaker naar het buitenland gaan (Londen of Luxemburg) om daar tegen een hoge kostprijs hun observaties te doen (€800 per dag exclusief reis- en verblijfskosten).

Rapportering: De SEM JEOL JSM-7100F LV werd aangekocht en in gebruik genomen (250.228,00 EUR)

7.1.1.12. Vervangen apparatuur voor scannen herbariummateriaal

Geschatte kostprijs: 250.000 EUR (project toegevoegd aan investeringslijst op RvB 13 januari 2015)

Verantwoording: Voor het digitaliseren van alle nieuw verworven collecties vaatplanten en mossen (jaarlijks circa 15.000) en die welke niet vallen onder Actie 2 (zie hieronder) zet de Plantentuin Meise eigen personeel in. De huidige infrastructuur voor het maken van digitale beelden van hogere planten en mossen bestaat uit 2 EPSON EXPRESSION 10000 XL scanners en 1 PENTACON 5000S scan camera. Gemiddeld kunnen er ongeveer 150 digitale beelden per dag worden gemaakt met 2 VTE. Door de huidige infrastructuur te vervangen door een moderne bookscanner, in combinatie met specifiek geprogrammeerde software, kan er een rendement van 1500 digitale beelden per dag gehaald worden met 2 VTE. Voor het digitaliseren van korstmossen en slijmzwammen gebruikten we tot nu toe een manuele stackingmethode, gebruikmakend van klassieke apparatuur (Canon reflex met EF65mm 1–5x macro lens). Het rendement van dit manuele stackings-proces ligt laag (maximaal 4 specimens per dag) en vergt veel ervaring met en kennis van de apparatuur. De methode waarop we willen overstappen is volledig geautomatiseerd en ingesteld op digitalisatie van grote collecties via focus stacking, en bruikbaar voor alle vlakke en niet vlakke objecten van 1,5–15mm, opvallend of doorvallend licht. Deze methode levert meer scherptediepte en beter behoud van detail in macro-opnamen. Het onderwerp wordt in kleine stapjes van voor tot achteraan gefotografeerd. De scherpe zones van de afzonderlijke beelden worden met een beeldverwerkingsprogramma samengevoegd tot één natuurgetrouw, volledig scherp, calibreerbaar beeld, zonder vervormingen of distorties. Uitgerust met een 20–200x vergroting, kunnen we minstens 100 specimens per dag fotograferen. Dit systeem vergt een korte leercurve.

Rapportering: Er werden 4 scanstations geïnstalleerd voor een totaal bedrag van 130.593,90 EUR.

7.1.1.13. Aankoop toeristisch treintje voor domein

Geschatte kostprijs: 80.000 EUR bijgesteld naar 107.085 EUR (project toegevoegd aan investeringslijst op RvB 13 januari 2015; prijs bijgesteld op RvB 21 april 2015).

Verantwoording: Tijdens Flori Mundi werd een toeristisch treintje gehuurd. Dit was een groot succes met heel veel positieve respons. Ook tijdens de VIP avond voor autocaristen kwam het belang van een treintje meermaals aan bod. Momenteel wordt voorzien in Paard en Kar tijdens het zomerseizoen op zondagen. Dit zou vervangen worden door een treintje. Groepen zouden het treintje kunnen reserveren mits betaling. Voor de particuliere bezoekers zou het treintje gratis zijn.

Rapportering: Een treintje werd aangekocht bij Boefies & Moms (107.085,00 EUR).

7.1.2. Infrastructuurwerken

7.1.2.1. Nieuwe gietwaterinstallatie

Geschatte kostprijs: 300.000 EUR bijgesteld naar 432.713 EUR (zie RvB 8 september 2015)

Verantwoording: De milieuvergunning voor het gebruik van diep grondwater vervalt in 2015. In 2014 werd een studie uitgevoerd door Aquadomo om na te gaan hoe het diep grondwater vervangen kan worden door ondiep grondwater. De werken dienen voor eind augustus 2015 te zijn afgerond.

Rapportering: Het project werd in samenwerking met hFB voltooid. De nieuwe installatie werd in gebruik genomen midden december. Er werden een aantal extra werken uitgevoerd die oorspronkelijk niet tot dit project behoorden: leggen van wachtleidingen voor elektrische kabels, vervangen septische tanks die meer bleken te voldoen nadat ze zichtbaar werden tijdens de graafwerken. Het totale project (inclusief de meerwerken) heeft 499.605,33 EUR gekost en werd uitgevoerd door Eurowater Belgium (RO-installatie) en JMB NV.

7.1.2.2. Bouwen platform oranje

Geschatte kostprijs: 55.000 EUR bijgesteld naar 87.000 EUR (zie RvB 13 januari 2015).

Verantwoording: Toegankelijkheid oranje voor rolstoelpatiënten garanderen. Deze investering werd gepland voor 2014, maar de onderhandelingsprocedure leverde slechts 1 inschrijving op met een te hoge prijs. Daarom werd het lastenboek aangepast en loopt er een procedure volgens offerte-aanvraag. De middelen die in 2014 vrijkwamen door het uitstellen van het project werden gebruikt om het computerpark versneld te vernieuwen in 2014 (zie ook hoger).

Rapportering: Het rapport werd in 2014 uitgesteld omdat er maar één inschrijver was. Na heraanbesteding waren er vier inschrijvers. De realisatie van dit project was duurder (86.062,01 EUR) dan initieel geschat, wellicht omdat het maatwerk betreft.

7.1.2.3. Plaatsen van omheining rond kwekerij

Geschatte kostprijs: 10.000 EUR

Verantwoording: Er is veel schade door vraat in de kwekerij, onder andere door het groter wordende reeënbestand.

Rapportering: Het project werd uitgesteld. Het probleem van de reeën is problematisch in het ganse domein en het plaatsen van een omheining rond de kwekerij lost het globale probleem niet op. Er zullen in 2016 vergunningen worden aangevraagd om de reeën af te vangen. Dit zal gebeuren in overleg met de verschillende natuurbeschermingsorganisaties.

7.1.2.4. Wilgenproject

Geschatte kostprijs: 30.000 EUR bijgesteld naar 27.000 EUR (zie RvB 13 januari 2015).

Verantwoording: Uit de studie van ZKA blijken twee grote problemen ivm de toeristische beleving van het park: 1) de slechte pacing binnen het domein en 2) het beperkte aanbod voor kinderen. Met de wilgen-sculptuur willen we beide problemen aanpakken. Deze levende sculptuur, die zich perfect

laat integreren in het landschap, wordt geplaatst langs de eredreef, waardoor dit lange traject wordt doorbroken. Tegelijk is het een extra belevingselement voor kinderen.

Rapportering: Het wilgenproject werd gerealiseerd (28.090,00 EUR) en officieel geopend op 4 april 2015.

7.1.2.5. Vernieuwde inrichting kas F

Geschatte kostprijs: 150.000 EUR

Verantwoording: De vernieuwde inrichting van de grote kassen van het Plantenpaleis startte meer dan 10 jaar geleden. Negen van de dertien kassen werden reeds aangepakt (in 2014 werd de 9de kas ingericht). De herinrichting van de volgende 4 kassen en de heraanleg van de zone rond het Plantenpaleis wordt gespreid over 4 jaar (2015-2018). Dankzij het afwerken van deze herinrichting zal het toeristisch potentieel van de Plantentuin sterk toenemen. Er werd een subsidie verkregen bij Toerisme Vlaanderen voor een bedrag van 195.256 EUR (inclusief promotie, lonen,...). Kas G werd reeds in 2014 gerealiseerd.

Rapportering: De aanleg van kas F werd aanbesteed en gegund (106.863,30, EUR). Het project kon echter nog niet gerealiseerd worden aangezien het avonturenpad dat voorzien was in kas E wordt verschoven naar kas F. Dit pad kan echter pas in 2016 worden aangelegd en dient eerst te worden uitgevoerd vooraleer de andere infrastructuur werken in kas F kunnen worden aangevat.

7.1.2.6. Aanleg avonturenpad in kas F

Geschatte kostprijs: 150.000 EUR ex BTW en studiekosten (toegevoegd aan investeringsplan raad van bestuur 21 april 2015)

Verantwoording: Oorspronkelijk werd er voorzien een avonturenpad aan te leggen in Kas E. De kostprijs hiervan was echter zeer hoog en er werd heel veel plaats weggenomen voor de beplanting. Daarom werd in overleg met Low Architects beslist het oorspronkelijk plan aan te passen naar kas F aangezien daar sowieso ook een pad in de hoogte nodig was. Op die manier kon de verbintenis met Low Architects uit 2009 worden nagekomen en wordt het hoogtep pad gerealiseerd in kas F ipv kas E. De investering zal gebeuren op FFEU middelen. Het maakt deel uit van de renovatie van het serrecomplex.

Rapportering: Het project heeft vertraging opgelopen omwille van problemen bij de aanbestedingen. Bij de eerste aanbesteding waren er slechts twee inschrijvingen. De goedkoopste inschrijving (317.478,37 EUR) was veel hoger dan de door de architecten ingeschatte kost (171.661,62 EUR). Om die reden en omwille van het feit dat geen van de ingeschreven aannemers beschikte over de gevraagde erkenningen werd het project opnieuw aanbesteed. Bij de tweede aanbesteding zijn er 6 inschrijvingen. Omwille van de aanzienlijke prijsverschillen werd er een prijsonderzoek ingesteld door APM. Op basis daarvan heeft LOW Architects zijn gunningsverslag voorgesteld. Dit zal op 4 januari via schriftelijke procedure worden voorgelegd aan de Raad van Bestuur.

7.1.3. Onderhoudswerken

7.1.3.1. Onderhoudswerken gebouwen en installaties

Geschatte kostprijs: 200.000 EUR bijgesteld naar 155.000 EUR (zie RvB 13 januari 2015)

Verantwoording: Sinds 2014 is de Plantentuin zelf verantwoordelijk voor het onderhoud van de gebouwen en alle installaties. Het heeft deze taak overgenomen van de Regie der Gebouwen. Doorheen het jaar moeten constant kleine en grote werken worden uitgevoerd. Dit gebeurt grotendeels door de eigen technische dienst zodat snelle interventies mogelijk zijn.

Rapportering: Onderhoud werd uitgevoerd van alle installaties en gebouwen. Er waren extra kosten omwille van de problemen met de rioleren, septische putten, pompen, dakherstellingen en elektrische herstellingen. De totale uitgaven op de werking van de technische dienst was 257.994,97 EUR.

7.1.4. Vervangen oude servomotoren kweekkasten

Geschatte kostprijs: 10.000 EUR bijgesteld naar 0 EUR (zie RvB 13 januari 2015)

Verantwoording: De servomotoren zijn volledig versleten. Aangezien de kassen nog zeker twee, wellicht 3 jaar dienst zullen moeten doen, is vervanging de enige veilige optie om de verwarming te blijven garanderen.

Rapportering: Het project werd uitgesteld omdat de serres binnenkort zullen verdwijnen.

7.1.4.1. Herstellen tuinmuur oranjrietuin

Geschatte kostprijs: 50.000 EUR

Verantwoording: de Oranjrietuin is een publiek toegankelijk tuin met groot potentieel. Dit kan momenteel niet benut worden aangezien de tuinmuur in zeer slechte staat is. In sommige gedeelten is er constant gevaar voor steenval, met de nodige gevaren voor bezoekers en werknemers. In 2016-2017 zal de tuin landschappelijk worden aangelegd.

Rapportering: project werd uitgesteld naar 2016. Lastenboek kon niet op tijd worden opgesteld.

7.1.4.2. Waterleiding sanitair water vervangen

Geschatte kostprijs: 9.000 EUR

Verantwoording: De leidingen voor sanitair water in het Plantenpaleis zijn meer dan 50 jaar oud en volledig doorroest. Er zitten reeds verschillende klemmen op om lekken te dichten. Deze leiding verzorgt de watertoevoer van de toiletten voor de bezoekers, en de douches van het personeel. Vervangen is de enige optie.

Rapportering: Het project werd uitgevoerd door TMS (9.084,08 EUR).

7.1.4.3. Verwarmingsbatterijen vervangen

Geschatte kostprijs: 60.000 EUR bijgesteld naar 83.067 EUR (zie RvB 13 januari 2015)

Verantwoording: Verschillende verwarmingsbatterijen zijn uitgevallen. Dit brengt de verwarming in gevaar, vooral bij koude nachten. In sommige tropische serres wordt nu de streef temperatuur niet meer gehaald. De vervanging dient zo spoedig mogelijk te gebeuren. In 2015 zal ongeveer 3/4de van de kapotte batterijen worden vervangen.

Rapportering: Het project werd uitgevoerd door Deforche Construct NV (83.066,50 EUR). Door de interessante prijs werden alle batterijen in één keer vervangen en werd het project niet uitgevoerd in drie opeenvolgende budgettaire jaren.

7.1.4.4. Onderhoudswerken dienstgebouw Meise (fase 1)

Geschatte kostprijs: 10.000 EUR bijgesteld naar 40.000 EUR (zie RvB 13 januari 2015)

Verantwoording: Renovatie van dit gebouw is niet opgenomen in het masterplan; Het gebouw kan ingericht worden als een interactief plantenmuseum. EWI wil investeren in het museum zelf, maar niet in de renovatie. In een eerste fase zal de zolder worden geïsoleerd en ingericht.

Rapportering: Een ontwerp voor de volledige renovatie van het gebouw werd uitgewerkt door het bureau AAC architecture (raamcontract van het Facilitair Bedrijf). Vooraleer er een houtmuseum kan ingericht worden, moeten er een aantal structurele maatregelen worden genomen. De totale renovatiekost zal hoger zijn dan ingeschat. EWI heeft een subsidie van 200.000 EUR toegekend om een houtmuseum te realiseren in dit gebouw. De 1ste fase van de renovatie zal deel uitmaken van het investeringsplan 2016.

7.1.4.5. Renovatie torentje met zwam

Geschatte kostprijs: 40.000 EUR

Verantwoording: Balken in de toren zijn aangetast door zwammen, waardoor de ganse toren dreigt in te vallen. Momenteel wordt het geheel gestut, maar een renovatie is dringend nodig.

Rapportering: Het project werd niet uitgevoerd aangezien het Facilitair Bedrijf geen tijd heeft gevonden om dit dossier voor te bereiden.

7.1.4.6. Vernieuwing toiletten Oranjerie

Geschatte korstprijs: 25.000 EUR (project toegevoegd aan investeringslijst op RvB 13 januari 2015)

Verantwoording: De Oranjerie zal minstens nog 5 jaar de belangrijkste restauratieplaats blijven binnen het domein. De toiletten zijn erg verouderd en momenteel zijn er geen toiletten voor rolstoelpatiënten; ze moeten bijna 500 meter stappen om een geschikt toilet te vinden. Aangezien de Oranjerie dankzij het nieuwe platform toegankelijk zal zijn voor rolstoelen, is het een logische stap ook de toiletten daarop aan te passen. In de nieuwe concessieovereenkomst is eveneens voorzien om avondactiviteiten te laten doorgaan. Ook daarvoor is het belangrijk om over goede toiletten te beschikken. Op termijn zouden de avondopeningen minstens 20.000€ per jaar extra moeten opleveren voor de Plantentuin.

Rapportering: De werken werden uitgevoerd, grotendeels in eigen beheer (10.563,15 EUR).

Vernieuwen van poort hoofdingang

Geschatte kostprijs: 20.000 EUR (project toegevoegd aan investeringslijst op RvB 13 januari 2015)

Verantwoording: Het betreft een verbeterde automatisering van de poort met sturing vanaf verschillende plaatsen, waaronder ook het onthaal. Op die manier is er meer flexibiliteit en dienen minder personeelsleden te worden ingezet. Het kadert eveneens in een geplande herstructurering met betrekking tot de onthaal- en bewakingsdienst. Middelen uit budget 'onderhoudswerken gebouwen en installaties'.

Rapportering: het project werd deels uitgevoerd: sturing poort werd vernieuwd en herplaatsing slagboom werd opgestart, maar de werken werden niet voltooid waardoor de facturatie in 2016 zal gebeuren.

7.1.5. Veiligheidswerken (opgenomen in jaarlijks actieplan)

7.1.5.1. Looproosters vervangen

Geschatte kostprijs: 20.000 EUR

Verantwoording: Verschillende looproosters in het Plantenpaleis zijn gebarsten. Ze vormen een gevaar voor de medewerkers en de bezoekers.

Rapportering: De looproosters werden vervangen (3.607,01 EUR).

7.1.5.2. Ankerpunten voor platte daken

Geschatte kostprijs: 10.000 EUR

Verantwoording: Wettelijke verplichting; gevaar bij reinigen van de daken (meerdere malen per jaar). In 2015 zal het herbariumgebouw worden aangepakt. In de volgende jaren zullen de andere platte daken worden voorzien van de nodige ankerpunten.

Rapportering: De ankerpunten werden aangelegd door H.I.T.S. Acrotechnology (10.224,50 EUR).

7.1.5.3. Plaatsen vaste ladders dak stookgebouw

Geschatte kostprijs: 3.000 EUR

Verantwoording: Momenteel onveilig om dak te bereiken. Vaste ladders bieden veilige oplossing.

Rapportering: vaste ladders werden geïnstalleerd door Access Platforms (3.040,73 EUR).

7.1.5.4. Brandalarmcentrale dienstgebouw PEP

Geschatte kostprijs: 3.000 EUR

Verantwoording: Momenteel geen brandmelders in het dienstgebouw. Een aantal belangrijke wetenschappelijke collecties bevinden zich in dit gebouw (o.a. zadenbank). Het is essentieel dat er een brandalarmcentrale wordt geïnstalleerd.

Rapportering: Installatie werd uitgesteld naar 2016 in afwachting van nieuw raamcontract van het Facilitair Bedrijf.

7.1.5.5. Brandalarmcentrale kasteel

Geschatte kostprijs: 10.000 EUR

Verantwoording: Momenteel geen brandmelders in het kasteel. Het brandvoorkomingsrapport van de brandweer geeft aan dat dit sterk aan te raden is, zeker aangezien het kasteel ook aan derden wordt verhuurd.

Rapportering: Installatie werd uitgesteld naar 2016 in afwachting van keuring van nieuwe technologie die toelaat in het kasteel een brandinstallatie te installeren zonder gebruikt te moeten maken van extra bekabeling.

7.1.6. Wegenwerken

7.1.6.1. Rododendron weg aanleggen

Geschatte kostprijs: 5.000 EUR

Verantwoording: Rododendron collectie bevindt zich in een zeer drassig stuk bos. Om de collectie beter te ontsluiten worden graswegen aangelegd met betere drainage. Deze zijn onderhoudsarm en bieden toch een oplossing voor het drassig terrein.

Rapportering: Rododendron weg werd aangelegd door LUST bvba (5.655,54 EUR).

7.2. Investeringsen en werken gepland op FFEU middelen

Vanaf 2015 zal de Plantentuin Meise 5 miljoen EUR per jaar ontvangen uit de FFEU middelen om de infrastructuur van de Plantentuin terug in orde te zetten. De middelen zullen gebruikt worden om het masterplan voor de Plantentuin uit te voeren volgens de fasering die werd goedgekeurd op de raad van bestuur van 10 juni 2014. In 2015 zullen 6 studies worden opgestart in samenwerking met het Facilitair Bedrijf

1. Studie 1: Minimasterplan met betrekking tot de toekomst van het oud herbariumgebouw. Is renovatie nog mogelijk/wenselijk? Welke impact heeft dit op de rest van het masterplan
2. Studie 2: Ontwerpen van ingangsggebouw, renovatie Vlaamse hoeve en ontwerp ingangszone
3. Studie 3: Ontwerpen toegangszone Plantenpaleis en omgeving
4. Studie 4: Ontwerpen nieuw serre complex
5. Studie 5: Extra parking
6. Studie 6: Ingangsggebouw Meise + conciërgewoning

Studies 3 en 4 zullen prioriteit krijgen, aangezien de uitvoering van de werken zo snel mogelijk opgestart moet worden.

Een aantal kleinere werken zal door de Plantentuin zelf worden uitgevoerd met behulp van de FFEU middelen. Het betreft de renovatie van kleine gebouwen waarvoor de Plantentuin zowel over de historische als de bouwtechnische kennis beschikt om de renovatiewerken zelf te superviseren.

Rapportering: De verschillende studies werden opgestart met uitzondering van studie 1 aangezien het facilitair bedrijf niemand kon vrijmaken om dit in 2015 mee op te volgen. Studies 2 en 6 werden samengenomen en zullen deel uitmaken van de Open Oproep van januari 2016 van de Vlaams

Plantentuin Meise

Bouwmeester. De architectuuropdracht voor studie 3 werd gegund aan Low Architects. Voor het nieuwe serrecomplex (studie 4) werd een startnota opgesteld in overleg met het Facilitair Bedrijf. De mogelijkheden voor de uitbreiding van de parking van de Plantentuin (studie 5) werd besproken met alle betrokken actoren (De Lijn, Toerisme Vlaanderen, Mobiliteit en Openbare Werken, Ruimte Vlaanderen). De aanleg van het avonturenpad in kas F zal eveneens begin 2016 worden gegund (zie hoger).